

СУЧАСНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ УРБАНІЗОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(22–24 травня 2019 року)

Харків - 2019

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ, БУДІВНИЦТВА
ТА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА МІСЬКА РАДА

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА

FACULTY OF ECONOMICS
VŠB-TECHNICAL UNIVERSITY OF OSTRAVA

DEPARTMENT OF ECONOMICS
INSUBRIA UNIVERSITY

ПІВНІЧНО-СХІДНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР НАН І МОН УКРАЇНИ

ТБІЛІСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНЕ ДЖАВАХИШВІЛІ, М. ТБІЛІСІ, ГРУЗІЯ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О. М. БЕКЕТОВА

СУЧАСНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ УРБАНІЗОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ

МАТЕРІАЛИ

***МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ***

(22–24 травня 2019 року)

Харків – 2019

УДК 332:911.375.1](06)

С91

Редакційна колегія:

Димченко О. В. – д-р екон. наук, проф. кафедри економіки підприємств, бізнес-адміністрування та регіонального розвитку Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова;

Бубенко П. Т. – д-р екон. наук, проф. кафедри економіки підприємств, бізнес-адміністрування та регіонального розвитку Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова;

Бурак О. М. – канд. екон. наук, доц. кафедри економіки підприємств, бізнес-адміністрування та регіонального розвитку Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова;

Матвєєва Н. М. – канд. екон. наук, доц. кафедри економіки підприємств, бізнес-адміністрування та регіонального розвитку Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

*Рекомендовано до друку Вченою Радою ХНУМГ ім. О. М. Бекетова,
протокол № 9 від 29 березня 2019 р.*

Сучасні тренди розвитку урбанізованих територій : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 22–24 травня 2019 року / [редкол. : О. В. Димченко, П. Т. Бубенко, О. М. Бурак, Н. М. Матвєєва] ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова [та ін.]. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. – 128 с.

ISBN 978-966-695-491-9

У збірнику надруковані матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тренди розвитку урбанізованих територій», яка проходила з 22 травня по 24 травня 2019 року в Харківському національному університеті міського господарства імені О. М. Бекетова. Розглядалися питання щодо застосування підходів, механізмів та інструментарію у вирішенні проблем і визначенні трендів розвитку урбанізованих територій.

УДК 332:911.375.1](06)

© Колектив авторів, 2019

© Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, 2019

ISBN 978-966-695-491-9

СЕКЦІЯ 1

ПРОБЛЕМИ, СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА БУДІВНИЦТВА

Керівник секції – д-р екон. наук, проф. О. В. Димченко
Секретарі секції – канд. екон. наук, ст. викл. О. О. Рудаченко,
канд. екон. наук, ст. викл. С. М. Гайденко

СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСІВ СУБУРБАНІЗАЦІЇ У РЕФОРМУВАННІ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ УКРАЇНИ

В. М. БАБАЄВ, д-р наук з держ. упр., проф.
*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова*
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
babaev@kname.edu.ua

На даний час процес об'єднання і укрупнення громад розпочато, а більшість з необхідних складових його забезпечення (юридичне забезпечення; економічні аргументи, оцінки, розрахунки; стратегії розвитку територіальної інфраструктури; оптимізаційну модель балансу державного і місцевого управління і фінансування; механізм переговорного процесу між учасниками перебудови; прогнози наслідків введення змін та ін.) ще чекають своєї наукової розробки і організаційної практики проведення змін. Окрім того, мають бути розраховані витрати на весь цей процес перебудови, захисні заходи для персоналу, що буде вивільнений в процесі перебудови. Процес укрупнення районів необхідно узгодити з цілою низкою інших процесів: земельної реформи, медичного забезпечення, розвитку освіти, стримування міграційних і демографічних негативів, просторового розміщення нових виробництв (рекультивациі земель, утилізації відходів, використання місцевих ресурсів, випуску екологічно чистої продукції).

Певні «дозвільні можливості» визначаються згідно «Державної стратегії регіонального розвитку до 2020 року», де пропонується розширити вплив міст на існуючі в області сільські території і поселення. Ми розглядаємо цей субурбанізаційний напрямок діяльності міст, як найбільш впливовий в регіональному розвитку [1-5].

Субурбанізацію (рурурбанізацію) ми розглядаємо, як процес підвищення ролі міст в розвитку суспільства в цілому. В більш звуженому змісті – це процес зростання і розвитку приміської зони (приміської агломерації) і перебудова

обласних поселень в моделі міського типу. Розширюючи поняття «субурбанізований простір», ми включаємо в нього не тільки елементи міської забудови та інфраструктури, а і елементи міського способу життя. Разом з перенесенням з міст на сільську територію виробництв, інженерних споруд і мереж, енергоге-неруючих комплексів, розширюється і культурна база поселень, формуються рекреаційно-туристські, оздоровчі і спортивні комплекси, системи контролю за екологічним станом території і її населення. Компетенції і функції субурба-нізаційної політики і організації відповідної діяльності, на наш погляд, слід пок-ласти на управлінський апарат укрупнених районів. В такому разі вони зможуть реалізовувати важливу складову державної політики – зближення міста і села.

Субурбанізація закріплює за територією місцеве населення, підвищує цінність земельних ресурсів (що особливо важливо для ОТГ), насичує соціально-економічний і демографічний простір новими знаннями, досвідом і фахівцями інженерного та управлінського рівня. Зазначений процес зміщує полюси зростання від центру на всю територію, що і є стратегічним завданням регіонального розвитку.

Список використаних джерел:

1. Адміністративно-територіальний устрій та сталий розвиток регіону (концептуальні основи та методологія) : монографія / В. М. Бабаєв, Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ [та ін.]. – [2-ге вид., стер.]. – Харків : НТУ "ХПІ", 2008. – 316 с.
2. Утримання темпу децентралізації в Україні. Аналітична доповідь ОЕРС, 2018. – 349 с.
3. Куценко Т. Ф., Дударенко Е. Ю. Об'єднані територіальні громади в Україні: короткий аналітичний огляд. Економіка та держава №3. 2017. – С. 64-70.
4. Приходченко Т. А. Сучасні українські урбанізаційні процеси в умовах децентралізації влади. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Економіка міст та урбаністика». КНЕУ, березень 2018. – С. 279-283.
5. Fishman Robert. Bourgeois utopias: The rise and Fall of Suburbia / Robert Fishman/ – New York: Basic Books, 1987. – P.3-17.

РЕФОРМУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ: ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ

О. В. ДИМЧЕНКО, д-р екон. наук, проф.
*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
dymchenkoov@gmail.com*

В. В. БЄЛЯВЦЕВА, канд. екон. наук, доц.
*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
my_edem@ukr.net*

Процес об'єднання і укрупнення громад має свою незакінчену історію не тільки в Україні, а і в інших країнах Європи. Свої аргументи з цього приводу висловив С.Сидоренко в інформаційному публічному просторі «Європейская правда» (27.12.2017). Показовим є сама назва його статті «Реформа, которой не избежать Украине: 10 примеров объединения общин в странах Европы». Показовим є те, що це європейська тенденція, яка вже проявила себе як закономірність, і що європейські країни мають досвід і позитивний результат. Дослідник констатує, що «епидемия объединения общин» поширилась більше ніж на 15 країн, серед яких Латвія, Естонія, Польща, Грузія, Греція, Україна. В Латвії було до 2009 року 500 муніципалітетів, стало 118. В Естонії на першому «добровільному» етапі (1994–2014 рр.) кількість муніципалітетів зменшилась тільки на 16 %, а на другому (директивному етапі) практично за рік укрупнення здійснилось в завершеному виді. Всього за два періоди (добровільний і директивний) укрупнення дало такий результат: 254 муніципалітетів переформатувались в 79. Грузія з самого початку пішла по шляху примусового (директивного) об'єднання – в 2006 р. зменшена кількість районів до 65. Греція теж задіяла радикальні міри: муніципалітетів зменшила з 1033 до 328, а регіонів – з 350 до 13. Цей же процес укрупнення провели країни - представники «старої Європи» - Норвегія (в 60-70 роки), Данія (2006р.), Фінляндія (1990-2014р) [1].

Маємо підкреслити, що з європейського досвіду слідує:

- «принцип добровільності» розтягує строки реформи на досить тривалий період;
- адміністрування в такій реформі дає позитивний ефект;
- укрупнення є більш проблемою управлінською, ніж економічною;
- за останні десятиріччя інформаційні технології (база управління) зробили незрівнянно більший крок, ніж економіка. І це є одним з найважливіших аргументів на користь організаційно-управлінського (адміністративного) укрупнення громад з їх територіями. В Європі період «тихої реформи» (добровільності) вже себе вичерпав, цей період на фактах довів, що затримка в об'єднанні (укрупненні) обертається програшем для тих, хто «вичікував».

За реформаційними планами в Україні «кінцеві» орієнтири адмінреформи – 150 районів (зараз 490) та 1500 об'єднаних громад (на початку реформи 10297). Слово «кінцеві» - символічне, оскільки зміни і надалі будуть.

З української специфіки укрупнення громад і адміністративного районування відмітимо, що нові можливості об'єднання і розмежування громад і територій тільки частково обмежуються Конституцією, але вже на даний час можливі варіанти в рамках діючих законодавчих норм шляхом приєднання громад між собою та приєднання до міст обласного значення (без проведення дострокових місцевих виборів). Таку можливість забезпечує і законопроект № 6466 «Закон про добровільне приєднання територіальних громад до міст обласного значення».

Немає непереборних перешкод і для проведення секторальних реформ (в сферах медицини, культури, ЖКГ) [2, 3, 4].

Переформатування одиниць територіальної організації, зокрема укрупнення обласних районів, бажано здійснювати, маючи:

- юридичне забезпечення (зміни в законодавстві, підзаконні акти);
- економічні аргументи, оцінки, розрахунки;
- стратегії розвитку територіальної інфраструктури (урбанізаційну, транспортних мереж, інженерних мереж, ЖКГ);
- оптимізаційну модель балансу державного і місцевого управління і фінансування;
- механізм переговорного процесу між учасниками перебудови;
- прогнози наслідків введення змін.

Список використаних джерел:

1. Утримання темпу децентралізації в Україні. Аналітична доповідь ОЕРС, 2018. – 349 с.
2. Куценко Т. Ф., Дударенко Е. Ю. Об'єднані територіальні громади в Україні: короткий аналітичний огляд. Економіка та держава №3. 2017. – С. 64–70.
3. Пальчук В. Бюджетна самодостатність і реалізація інфраструктурних проектів у регіонах України. Ел.ресурс//Україна:події, факти, коментарі. – 2017. – №11. – С.31–42. – Режим доступу:<http://nbuviap.gov.ua/images/ukraine/2017/ukr.11.pdf>

СТРАТЕГІЧНІ СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ МІСЬКОЇ СИСТЕМИ ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

О. В. ДИМЧЕНКО, д-р екон. наук, проф.

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

*61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
dymchenkoov@gmail.com*

І. Л. СІНЧЕСКУЛ, здобувач кафедри економіки підприємств, бізнес-адміністрування та регіонального розвитку
*61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
sil-work@ukr.net*

Системи теплозабезпечення великих міст знаходяться на етапі значних трансформаційних змін. Ці зміни мають певну регіональну специфіку, але загалом формуються під дією стійкого тиску визнаних сьогодні факторів. В нашому дослідженні до таких факторів віднесені:

- тиск глобальних світових тенденцій;
- ринок і конкуренція;
- вплив споживачів та групи активних стейкхолдерів;
- непередбаченість і непрогнозованість змін в законодавстві та інституціональні перебудови;
- розвиток інноваційного процесу, для якого є і попит і пропозиція.

Комплекс цих заходів діє разом і одночасно, а тому перспективи розвитку підприємств системи теплозабезпечення (СТЗ) в жодному із міст України можуть бути визначені лише в варіантних сценаріях і певних рамках вірогідності. Отже, застаріла практика екстраполяції тенденцій на ретроспективних даних має бути замінена практикою сценарного моделювання.

Вихідними аксіомами такого моделювання пропонується прийняти:

- з зарубіжного досвіду невідворотність різних форм власності, розвиток конкуренції, розподіл цілісної енерго-теплосистеми на незалежні ринкові структури (генерації, транспортування, обслуговування споживачів теплоенергії), використання різних схем регулювання тарифного навантаження і тарифної політики;
- в частині конкурентної практики і культури акцентуємо увагу на формуванні в Україні систем локального та індивідуального опалення, що приводить до відключення від ЦТП все більшої кількості споживачів, а це поглиблює стагнаційні процеси ЦТП в деяких містах (Івано-Франківськ, Ужгород, Нікополь);
- вплив інноваційної політики найбільш характерно проявляється у сфері ресурсозбереження (паливо, теплоенергії) та підвищення надійності тепlopостачання і покращення сервісу надання послуг (тепломодернізація, нові матеріали, лічильники для обліку тепловитрат та інше);
- фактор нерівноваги і непередбаченості перспектив особливо

проявляється в інституційному оновленні «правил гри» та в організаційно-економічних модернізаціях: розвиток інформаційних систем, синхронізація тарифних змін, фінансовий моніторинг.

Виходячи з наведених особливостей впливу різних факторів та розвиток підприємств СТЗ, визначаємо вимоги до сценарного їх моделювання (рисунок 1).

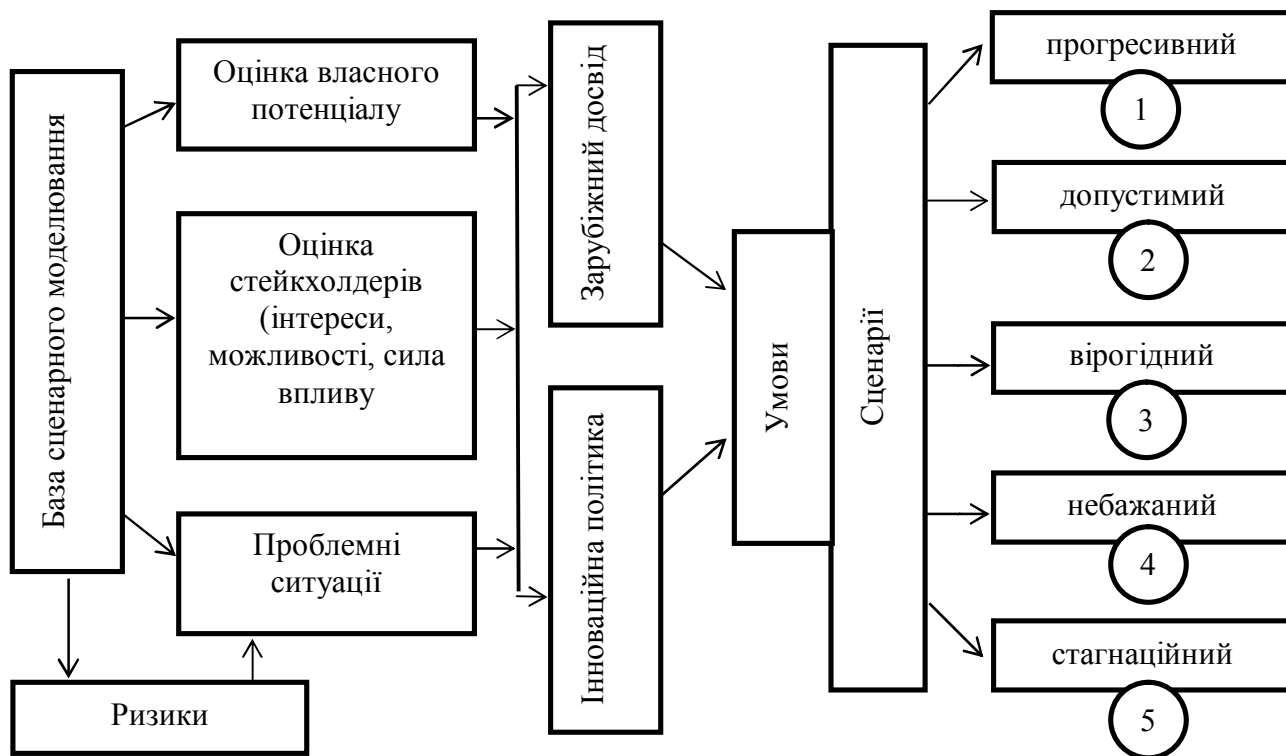

Рисунок 1 – Концепція сценарного моделювання розвитку СТЗ

Для прогресивних зрушень в стратегії КП «ХТМ» запропоновано структурні зміни в системі управління, створення стейкхолдерського центру, програма техніко-технологічної модернізації, конкурсна система контрактів на управління, використання креативних карт, формування механізму розв'язання конфліктних ситуацій.

REGIONAL DEVELOPMENT OF GEORGIA: SUPPORT COMPETITIVENESS OF THE REGIONS

EKA SEPASHVILI, PhD, Associate Professor
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University
 1 Chavchavadze Avenue, Tbilisi 0179, Georgia
 eka.sepashvili@gmail.com

Regional development and reducing the regional disparities have been critical issues for the states during the last several decades. Regional development policy

practice to achieve reduction of disparities in regional development through infrastructure development was the major policy implication. Nowadays, as OECD notes, such policy failed significantly to reduce inequalities. The new approach suggests increasing the competitiveness of all regions to ensure better policy outcomes, which involves development strategy that covers a wide range of direct and indirect factors that affect the performance of local firms; focus on regional specific assets, and less on top-down investments and transfers; emphasis on opportunity rather than on disadvantage or need for support; collective/negotiated governance approach involving national, regional and local government plus other stakeholders, with the central government taking a less dominant role.

This rapidly progressing interest in regional development studies is caused partially by the recognition that the processes driving innovation and national economic growth are fundamentally spatial in nature. To say in other words regional specifications does matter.

Georgia is not exclusion in this regard. To emphasize attention of national regional policy on strengthening the competitiveness is considered as one of the approaches to deepen integration with European space and to boost European integration. Georgia had taken number of actions taking into consideration best practice and AA commitments. Government of Georgia had developed several strategic documents supporting regional development, among which the recent is the Regional Development Programme of Georgia that sets main goals for regional development and determines priorities and measures for the period 2018–2021.

Regional development policy of Georgia identifies the strategic medium-term objectives that involve contribution to fast economic development of the country by using potential of all regions according to their specific potentials; increasing social equality and job opportunities for development for all citizens; promotion of territorially balanced sustainable development.

To achieve above-mentioned objectives the Regional Development Programme of Georgia for 2018-2021 identifies the following priorities: (1) improve key infrastructure supporting competitiveness and sustainable development of the country and its regions; (2) Support SME development, growth-oriented sectors of economy and export promotion; (3) Support the development of human capital; (4) Promote local development based on regional endogenous development; (5) Increase the quality and effectiveness of regional development institutions.

References:

1. Panova O., Slavuta O. Infrastructure development through public-private partnership: opportunities and challenges for Ukraine/ O. Panova, O. Slavuta// Міжнародна науково-практична конференція «Економічні проблеми та перспективи ЖКГ на сучасному етапі» – Харків, ХНУМГ, 2015 – С. 206-207
2. Sepashvili E. Globalized World Economy, Innovations and National Policies for Economic Growth/ E. Sepashvili// Business Systems Laboratory 4th International Symposium “Governing Business Systems. Theories and Challenges for Systems. Thinking in Practice” - Vilnius, August, 2016 - pp. 174–76 – http://bslab-symposium.net/Vilnius.2016/BSLab-Vilnius2016-e-book_of_Abstracts.pdf

3. Socio-Economic Development Strategy of Georgia “Georgia 2020”//
http://www.mrdi.gov.ge/sites/default/files/social-economic_development_strategy_of_georgia_georgia_2020.pdf

НОРМУВАННЯ ВОДОСПОЖИВАННЯ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ВОДОПРОВІДНО-КАНАЛІЗАЦІЙНОГО ГОСПОДАРСТВА МІСТ

*І. М. СОТНИК, д-р екон. наук, проф.
Сумський державний університет
40007, Україна, м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 2
insotnik@gmail.com*

*М. І. СОТНИК, д-р техн. наук, доц.
Сумський державний університет
40007, Україна, м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 2
ni.sotnik@gmail.com*

*В. С. БОЙКО, д-р техн. наук, проф.
НТУУ «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
03056, Україна, м. Київ, пр-т Перемоги, 37
VSBoiko@bigmir.net*

Проблеми високих тарифів на комунальні послуги, низька якість їх надання та завищені розрахункові норми споживання послуг є предметом багатьох політичних та наукових дискусій в Україні. Застаріла матеріально-технічна база підприємств, що надають комунальні послуги, недосконала система тарифоутворення обумовлює відсутність стимулів до ресурсозбереження у населення й інших споживачів, недофінансування комунальних підприємств, високу аварійність їх роботи і перебої у постачанні послуг. Водночас, результати багатьох досліджень свідчать, що у сфері житлово-комунального господарства, зокрема у водопровідно-каналізаційному господарстві (ВКГ) України, існують значні резерви поліпшення ситуації.

Експертне порівняння розрахункової кількості спожитої води мешканцями будинків різного рівня благоустрою в українських містах та фактичного водоспоживання за показниками приладів обліку (ПО) показує, що розрахункові норми, за якими проводиться нарахування абонентам, що не мають ПО, у багатьох випадках завищені від 30 до 60% [1].

Отже, реальна оплата за послуги централізованого водопостачання і водовідведення для споживачів, у яких відсутні ПО води, може бути зменшена на 30-40% через коригування норм водоспоживання. Поряд з цим, таке коригування знизить на 25-30% надходження підприємств ВКГ від оплати за спожиту воду для типового українського міста з населенням близько 200 тис. осіб [1] і негативно вплине на фінансовий та технічний стан ВКГ через недофінансування поточних ремонтів водопровідних і каналізаційних мереж, обладнання насосних станцій.

За відсутності інших джерел фінансування підприємств ВКГ міст логічним

кроком щодо покращення їх фінансового стану є підняття тарифу при зменшенні норми споживання з метою збереження обсягів фінансових надходжень.

Однак, ця ситуація може негативно вплинути на мотивацію до водозбереження споживачів, які встановили за власний кошт ПО і мають економію в оплаті за спожиту воду. Хоча сьогодні відсоток охоплення абонентів ПО води у містах доволі високий, норми водоспоживання все ще застосовуються для домогосподарств, що не мають ПО.

Як правило, це або соціально вразливі та незабезпечені верстви населення, або споживачі, які мають великі статки, експлуатують великі будинки і витрачають багато води. Фактичне водоспоживання останніх значно вище за встановлені норми і тому їм економічно не вигідно встановлювати ПО.

Скорочення норм споживання води у прагненні привести розрахункові показники водоспоживання до фактичних має здійснюватися у комплексі з іншими організаційно-технічними заходами, економічний ефект від яких компенсуватиме втрату доходу підприємств ВКГ від зменшення надходжень за оплату спожитої води внаслідок зменшення норм споживання.

До таких заходів належать підвищення енергоефективності процесів водопостачання і водовідведення, реконструкція водопровідних та каналізаційних мереж, оптимізація режимів водопостачання і водовідведення, запровадження нових високотехнологічних та екологічних технологій очищення води та стоків та ін.

Поряд з цим, необхідним є запровадження 100% комерційного обліку водоспоживання шляхом встановлення в обов'язковому порядку ПО у споживачів, які їх не мають і отримують субсидії, за рахунок коштів місцевих громад і державного бюджету. Інших споживачів, що не мають ПО, слід зобов'язати встановити їх за власний кошт, щоб і надалі отримувати послуги з централізованого водопостачання.

Список використаних джерел:

1. Звіт за договором № 434-П «Розробка нормативів питного водопостачання міста Суми». – Суми: СумДУ, 2016. – 48 с.

ПЕРЕВАГИ ЗАСТОСУВАННЯ ДИНАМІЧНИХ ТАРИФІВ НА ПОСЛУГИ ПІДПРИЄМСТВ МІСЬКОГО ЕЛЕКТРИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

О. Ю. ПАЛАНТ, д-р екон. наук, проф.
Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
kharget@gmail.com

Є. Ю. ВОДОВОЗОВ, канд. екон. наук, доц.
Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
kharget@gmail.com

Серед найбільш важливих проблем з якими стикаються підприємства міського електричного транспорту (МЕТ) варто відзначити відсутність наукових рекомендацій щодо визначення тарифів на пасажирські перевезення з урахуванням диференціації їх розміру. Сьогодні тарифи на транспортні послуги визначаються таким чином:

$$T_{\text{МЕТ}} = \frac{S \times (1 + R) + IC - D}{Q},$$

де $T_{\text{МЕТ}}$ – тарифи на перевезення пасажирів електротранспортними підприємствами, грн. / пас.;

S – повна собівартість перевезень усіх категорій пасажирів, млн. грн.;

R – планова рентабельність підприємства, частка одиниці;

IC – інвестиційна складова, млн. грн.;

D – чистий дохід, отриманий підприємствами від інших видів діяльності, млн. грн.;

Q – запланований обсяг загальних пасажирських перевезень, млн. пас.

Діюча методика визначення тарифів транспортних підприємств характеризується такими недоліками:

1. Доходи підприємств МЕТ від інших видів їх діяльності не залишаються у розпорядженні цих підприємств, а спрямовуються на зниження тарифу, що значно погіршує можливості для фінансування розвитку означених підприємств із використанням власних фінансових ресурсів.

2. Розмір інвестиційної складової, як правило не враховує потреби підприємств МЕТ щодо оновлення їх рухомого складу, внаслідок чого проблема фізичного зношення трамваїв та тролейбусів залишається невирішеною.

3. Соціальна орієнтованість діючих тарифів приводить до збитковості переважної більшості підприємств МЕТ та зростання їх залежності від фінансування з місцевих бюджетів.

4. Тарифи визначаються з урахуванням перевезення усіх пасажирів (включно з представниками пільгових категорій), що посилює фінансову

залежність підприємств МЕТ від компенсацій з місцевих бюджетів за перевезення пільгового контингенту.

Для усунення перелічених недоліків пропонується:

1. Ініціювати монетизацію пільгового проїзду для категорій громадян, що мають право на пільги.

2. Визначати розміри тарифів з урахуванням потреб підприємств МЕТ у новій техніці.

3. Використовувати динамічні тарифи на послуги підприємств МЕТ з урахуванням європейського досвіду в цій сфері.

Детальніше розглянемо останню з пропозицій. Введення динамічних тарифів передбачає їх диференціацію залежно від різних ознак надання послуг з перевезення пасажирів. Такими ознаками можуть бути:

а) тривалість поїздки – у даному випадку пасажир сплачує не за кількість поїздок, а за фактичний час перевезення (такий підхід вигідний для пасажирів що проїхали лише кілька зупинок);

б) час надання послуг тв. Їх якість – йдеться про те, що у години пік транспортні засоби переповнені, що знижує комфортність поїздки пасажирів і може розглядатися як підстава для зниження тарифів (для підприємств це зниження компенсується за рахунок зростання інтенсивності руху транспорту).

Таким чином, використання динамічних тарифів на послуги підприємств МЕТ дозволить більш раціонально використовувати їх ресурси що в перспективі приведе до підвищення ефективності їх діяльності.

СТАН РОЗВИТКУ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

*Т. Д. ТАУКЕШЕВА, канд. екон. наук, доц.
заслужений економіст України,
заступник Харківського міського голови –
директор Департаменту бюджету і фінансів
Харківської міської ради
61200 м. Харків, майдан Конституції, 7
dgv_62@ukr.net*

Забезпечення ефективного функціонування житлово-комунального господарства залишається одним з ключових аспектів трансформації економіки та фінансової децентралізації.

Базовим інструментом реалізації регіональної та муніципальної політики у цій сфері виступають цільові програми розвитку та реформування житлово-комунального господарства, метою яких є створення умов для приведення комунальної інфраструктури у відповідність до стандартів якості, що забезпечують комфортні умови проживання.

Очікувані результати від реалізації цих програм припускали вирішення

наступних задач:

- забезпечення сталої та ефективної роботи підприємств житлово-комунального господарства, підвищення ефективності та надійності їх функціонування;

- створення ефективної системи надання житлово-комунальних послуг населенню, поліпшення їх якості з одночасним зниженням нераціональних витрат;

- формування суб'єктів житлово-комунального ринку та їх повне охоплення договірними відносинами;

- фінансове оздоровлення житлово-комунальних підприємств із залученням інвестицій в житлово-комунальний комплекс;

- залучення громадян-власників житла до самостійного управління майном, оптимізація взаємовідносин між постачальниками і споживачами житлово-комунальних послуг.

Проте, безсистемність проведення заходів щодо управління житлово-комунальним господарством призвели до розбалансованості фінансування цієї сфери з боку держави, внаслідок чого:

- більшість житлово-комунальних підприємств мають незадовільний фінансовий стан, що призводить до надання їм дотацій з місцевих бюджетів;

- нестача власних коштів не сприяють технічному переоснащенню комунальних підприємств, що вимушує місцеві органи влади інвестувати проекти розвитку їх інфраструктури;

- відсутність економічних стимулів зниження витрат, що пов'язані з наданням житлово-комунальних послуг, стримують розвиток конкурентного середовища;

- не створено сприятливого інвестиційного клімату для налагодження ефективної співпраці з приватними інвесторами та донорськими організаціями, державно-приватного партнерства;

- недосконалість системи соціального захисту населення в умовах зростання тарифів на житлово-комунальні послуги зумовлює зростання незадоволення серед населення.

Досягнення належного рівня розвитку житлово-комунальної галузі вимагає вироблення нових підходів до управління та фінансування даної сфери:

- переведення галузі житлово-комунального господарства в ринкове та конкурентне середовище;

- масштабне впровадження енергоефективних заходів та технологій усіма суб'єктами галузі;

- створення ефективної системи встановлення тарифів, яка забезпечить бездотаційну роботу житлово-комунальних підприємств;

- формування єдиної інформаційної бази щодо інвестиційних проектів в сфері житлово-комунального господарства та впровадження діючих механізмів її управління.

Список використаних джерел:

1. Стратегія галузі «Житлово-комунальне господарство» / Асоціація міст України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.auc.org.ua>
2. Про затвердження «Програми розвитку і реформування житлово-комунального господарства м. Харкова на 2011-2010 р.р.» [Електронний ресурс] : Рішення 49 сесії 5 скликання Харківської міської ради від 27.10.2010 №328/10. – Електронні текстові данні. – Режим доступу : <http://www.city.kharkov.ua>. – (дата звернення : 16.04.2019). – Назва з екрана.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

М. С. ВЛАДИМИРОВА, канд. екон.наук, доц.
Д. О. КАНІВЕЦЬ, студент
*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
magnetior@gmail.com*

На сьогодні туризм в Україні займає 10% населення, забезпечуючи діяльність 40-ка сфер економіки [1]. Туристичний ринок належить до тенденцій, які поліпшать економічні та соціальні характеристики держави. Крім того, перевагою є збереження робочих місць при впровадженні новітніх технологій.

Україна має значний природний та культурний потенціал і цілком здатна стати однією з найбільш відвідуваних країн. Завдяки туризму можливо врегулювати як економічні проблеми, так і посилити внутрішню політику. Наприклад, Дубай – це найбагатше місто в ОАЕ, на місці якого 25 років тому була лише пустеля. Його успіх – правильна сфера інвестування. У це складно повірити, але зараз туризм і авіація приносить Дубаю в рази більше, ніж видобуток нафти. Отже, з нашими ресурсами ми маємо шанс досягти успіху.

У 2012 року Україна проводила великий спортивний захід світового рівня – чемпіонат Європи з футболу, завдяки якому в нашій країні суттєво збільшилася кількість туристів. Наразі, футбольні заходи є однією з можливостей показати нашу країну й залучити більше туристів. Наші два лідируючих футбольних клуби кожен рік приймають участь у великих заходах світового рівня і, завдяки їхньому успіху, до нас приїжджають з-за кордону багато вболівальників, яких не лякають навіть наші погодні умови. До того ж, у час проведення подій світового масштабу наша країна демонструє те, що в змозі приймати гостей на найвищому рівні.

Зовсім скоро до нашої країни завітають знову багато туристів з інших країн на Зимові Олімпійські ігри 2022 року, які повинні проводитися в Карпатах. Цей проект сприятиме зростанню престижу країни на міжнародному рівні.

На жаль, зараз в Україні знижується зацікавленість у спорті, принаймні за останні роки через спад конкуренції між клубами українська футбольна

Прем'єр-ліга (УфПЛ) втрачає більшість вітчизняних вболівальників. Вони поступово переорієнтовуються на західні чемпіонати або взагалі втрачають інтерес до гри. Якщо УфПЛ втратить статус альтернативного відпочинку у вихідні, тоді і інші футбольні клуби отримають змогу приймати участь у світових заходах та привозити іноземних вболівальників.

Поряд з цим, в Україні є велика кількість архітектурних пам'яток, проте вони мають необхідність в реконструкції, на яку кошти з державної скарбниці ніяк не виділяються.

Українські університети із задоволенням приймають іноземних студентів. З кожним роком їх кількість зростає. Іноземні студенти мають можливість навчатися в більш, ніж 240 вищих навчальних закладах і здобувати освіту за різними спеціальностями.

Якість викладання в провідних вузах країни не поступається загальноєвропейським і ціна на навчання дешевше, ніж на Заході.

На даний момент в туристичній галузі України існують тільки 2 шляхи. Безпосередньо в даний час відбувається той перехідний період, від якого залежить її майбутнє: буде вона значущим джерелом надходжень до держбюджету або залишається на тому ж рівні.

Розвиток туризму в Україні, має особливе значення, оскільки саме завдяки цьому напрямку діяльності, можна забезпечити покращення соціально економічної ситуації в країні. Беручи це до уваги, держава повинна всіма своїми ресурсами сприяти ефективному міжнародному співробітництву та створенню економічних і організаційно правових основ становлення сфери туризму як однієї з найприбутковіших галузей економіки України.

Список використаних джерел:

1. Розвиток туризму в Україні: проблеми і перспективи [Електронний ресурс] / авт. статті, Галина Баран. - Режим доступу: <http://marker.ua/sotsialnyj-blok/1804-razvitie-turizma-v-ukraine-problemy-i-perspektivy/>

МЕТОДОЛОГІЯ ТАРИФОУТВОРЕННЯ НА БАЗІ ПОРІВНЯЛЬНОГО АНАЛІЗУ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ

В. О. ЄСІНА, канд. екон. наук, доц.

Є. П. ШЕЙКО, магістрант

О. М. СТАРІКОВА, магістрант

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17

vayesina@gmail.com

Поточна ситуація в сфері централізованого теплопостачання в Україні є досить типовою для пострадянських країн за межами Європейського Союзу в

контексті регулювання і встановлення тарифів. У сфері теплопостачання в Україні було проведено реорганізацію, за якої право власності передано органам місцевого самоврядування. В результаті цих змін технічні та управлінські можливості було втрачено, і у багатьох випадках політичне регулювання замінило собою економічні механізми. Брак фінансових ресурсів призвів до ненадійного та неефективного надання послуг, в результаті чого процес відновлення основних засобів відбувається досить повільно. Неконтрольовані відключення, борги споживачів, нераціональна система встановлення тарифів, нормативно закріплений пріоритет сплати боргів та поточних витрат за з використаний природного газу, значне зростання цін на паливо та інші ресурси – усе це серйозно ускладнило ситуацію у сфері теплопостачання в Україні.

Функцію регулювання та затвердження тарифів на послуги сфери теплопостачання для крупних підприємств централізованого теплопостачання – природних монополій, покладено на Національну комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг. Обрана державна політика, що націлена на європейські стандарти та приєднання України до Енергетичного Співтовариства надає поштовх до формування економічної основи для функціонування сфери теплопостачання, базисом якої буде саме методологія тарифоутворення.

На теперішній час регулювання і ціноутворення на послуги централізованого теплопостачання відбувається за принципом «витрати плюс», при якому історичні дані діяльності конкретного підприємства централізованого теплопостачання піддають аналізу та включають у тарифи на теплову енергію. Одна з найважливіших цілей у регулюванні сфери теплопостачання – це впровадження нової методології тарифоутворення на основі економічних стимулів. Існує можливість встановлення стабільних довгострокових тарифів, при чому коригування таких тарифів може бути здійснено лише у випадку, якщо для цього є вагомі підстави.

Основною метою у формуванні методології порівняльного аналізу є введення галузевого механізму порівняння господарської діяльності на основі стандартизованих шаблонів звітності та виконання завдань зазначених у інвестиційній програмі. Дана методологія дозволяє вести більш прогресивні статистичні методів порівняльного аналізу, що дозволять регулюючим органам оцінювати продуктивність комунальних підприємств теплопостачання з плином часу і стимулювати діяльність постачальників теплової енергії. При впровадженні зазначеної методології відбуватиметься збирання та накопичення різних економічних критеріїв. Витрати на централізоване теплопостачання розподіляються поміж кількома видами діяльності (виробництво, транспортування, постачання). Єдина методологія визначення тарифів на теплову енергію, застосовувати інформацію, отриману від підприємств. Та сформувані базу даних для здійснення порівняльного аналізу підприємств централізованого теплопостачання з метою аналізу їх ефективності та встановлення тарифів. Групування однорідних підприємств у групи для

проведення коректного порівняльного аналізу буде здійснення за їх техніко-економічними показниками. За рахунок аналізу найбільш схожих підприємств регулюючий орган буде встановлювати завдання, економічний ефект від виконання яких відобразатиметься у вигляді прибутку.

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Г. Г. СОБОЛІВА, канд. екон. наук, доц.

В. А. ЛЕОНІДОВА, студентка

*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова*

*61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
soboliva.ag@gmail.com*

На сьогоднішній день актуальною проблемою є зниження інноваційної привабливості будівельних підприємств їх ділової активності на інвестиційному ринку та дестабілізація національної економіки. Інвестиційну привабливість інноваційного підприємництва слід розглядати як сукупність характеристик його управлінської та фінансово-господарської діяльності, перспектив розвитку інноваційного розвитку.

В сучасних умовах становлення ринкових відносин, нормальний розвиток підприємств будівельної галузі потребує впровадження інноваційних технологій та інноваційної політики. Підприємствам необхідно «йти в ногу» з розвитком науки і техніки, втілювати у власне виробництво наявні модернізації у всіх їх проявах та диверсифікувати виробництво. Такі дії сильно сприятимуть забезпеченню та підвищенню конкурентоспроможності продукції на будівельному ринку, а отже, як наслідок, і підвищенню конкурентоспроможності всього підприємства.

Світовий історичний досвід незаперечно доводить, що ефективний і стійкий розвиток підприємства в різних сферах бізнесу досягається за рахунок оперативного використання у своїй господарській діяльності нововведень, винаходів та інших інновацій, які забезпечують стратегічні конкурентні переваги на ринку[1].

Інноваційний процес пов'язаний зі створенням, засвоєнням та розповсюдженням інвестицій у нововведення. Технологічна відсталість будівельної галузі обумовлює низьку продуктивність праці, високу ресурсо- й енергоємність продукції. Таким чином, поряд зі створенням власних, необхідне залучення сучасних високих технологій, розроблених у інших країнах, та їх швидке освоєння.

Основними чинниками формування потенціалу інноваційного розвитку будівельного підприємства є: створення прогресивної організаційної структури управління, зорієнтованої на роботу в ринкових умовах; наявність потужного кадрового потенціалу та енергійного керівництва, здатного до сприйнятливості інновацій; позитивні показники ділової активності підприємства, його висока

репутація серед партнерів та споживачів; впровадження конкурентоспроможних технологій і прогресивного устаткування; досягнення високої культури виробництва; своєчасне та повне забезпечення необхідною інформацією про останні досягнення науки і техніки у відповідній сфері діяльності [2].

Отже, будівельні підприємства потребують сучасного теоретичного, методологічного та методичного забезпечення управління процесом формування власних стратегій, інноваційного розвитку для підвищення конкурентоспроможності, наукових рекомендацій щодо впровадження процесів формування та використання наявних активів для створення нової продукції у різних напрямках.

Список використаних джерел:

1. Зозульов О. Про посилення конкурентних переваг підприємства // Економіка України. – 2013. – № 8.
2. Конінський М.П. Підвищення конкурентоспроможності підприємницьких структур // Економіка АПК. – 2011. – № 11

ОСОБЛИВОСТІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

Ю. О. ТАРАРУЄВ, канд. екон. наук, доц.

К. Е. СУЛЕЙМАНОВА, студентка

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17

artyur@gmail.com

Серед проблем, з якими стикаються житлово-комунальні підприємства на особливу увагу заслуговують ті, що пов'язані з організацією системи антикризового управління цими підприємствами, бо результати їх діяльності протягом останніх років свідчать про те, що житлово-комунальне господарство (ЖКГ) перебуває в кризовому стані протягом досить тривалого періоду.

Як правило, проблеми підприємств значною мірою визначаються їх галузевою специфікою, що вірно і для комунальних підприємств. При цьому, значна кількість проблем виникає саме внаслідок використання застарілих методів управління, що використовувалися за умов планової економіки. Для побудови раціональної системи антикризового управління необхідно звернути особливу увагу на причини виникнення кризових явищ, а не лише мінімізувати їх наслідки. Тому пропонується розрізняти кризові явища саме за джерелами виникнення, враховуючи основні види ресурсів що використовуються підприємствами ЖКГ у господарській діяльності.

За цією ознакою варто визначати не ознаки загальної кризи підприємств ЖКГ, а саме окремі види кризових явищ, до яких, на нашу думку належать:

1. Криза матеріально-технічного забезпечення (МТЗ) – проявляється в процесі використання зношених основних засобів через відсутність модернізації підприємств ЖКГ протягом тривалого періоду. Крім того у випадку такої кризи спостерігається відсутність необхідного обладнання, інструментів та матеріалів, необхідних для надання якісних житлово-комунальних послуг, що ускладнюється постійним зростанням вартості матеріальних ресурсів та енергоносіїв.

2. Фінансова криза – означає неспроможність підприємств ЖКГ у необхідному обсязі фінансувати власну діяльність. Серед фінансових проблем підприємств комунальної сфери варто особливо виділити зростання неплатежів населення за надані послуги на тлі поступового підвищення тарифів та необґрунтованості їх розміру (що крім суто фінансових проблем обумовлює зростання соціальної напруженості серед споживачів послуг ЖКГ).

3. Кадрова криза – проявляється у відсутності необхідних кадрів або недостатній кваліфікації персоналу підприємств ЖКГ. Така криза значно ускладнюється порівняно низьким рівнем оплати праці в галузі та відсутністю вільних коштів для реалізації заходів з мотивації персоналу.

Залежно від того, яка саме криза має місце на підприємстві, управлінцям необхідно ініціювати антикризові заходи представлені нижче.

Таблиця 1 – Кризові явища та заходи для їх подолання

Вид кризи	Заходи
Криза МТЗ	удосконалення амортизаційної політики, впровадження проектів з енергоефективності, модернізація обладнання
Фінансова	застосування методів інкасації дебіторської заборгованості (інформаційні повідомлення, система знижок, факторинг та ін.)
Кадрова	індексація заробітної плати персоналу, матеріальне стимулювання, популяризація сфери ЖКГ серед молодих спеціалістів

Належна реалізація викладених вище заходів, на нашу думку, дозволить забезпечити вихід підприємств ЖКГ з кризового стану з подальшим підвищенням ефективності їх діяльності.

ПРОБЛЕМИ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ВОДОПОСТАЧАННЯ

С. Ю. ЮР'ЄВА, канд. екон. наук., доц.

Г. А. СІЛЬЧУК, магістрант

Харківський національний університет міського

господарства імені О. М. Бекетова

61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17

urevasvitlana@gmail.com

Підприємства водопостачання та водовідведення є важливою складовою в системі забезпечення життєдіяльності міста, тому постійне погіршення якості комунальних послуг, зниження рентабельності та прибутковості цих організацій вимагає пошуку шляхів підвищення ефективності їхньої діяльності.

Питання підвищення ефективності роботи підприємств міського господарства з кожним днем стає все більш актуальним тому, що ці підприємства сьогодні працюють на межі своїх можливостей і є збитковими завдяки накопиченню протягом багатьох років досить різнобічних проблем, які розподіляються на чотири великі групи: фінансово-економічні, нормативно-правові, управлінські і кадрові, а також технічні проблеми.

Особливу увагу, на наш погляд, слід приділити вирішенню проблем енергозбереження на комунальних підприємствах міського господарства, а саме в найбільш енергоємних системах газо-, тепло- та водопостачання.

Під час аналізу фінансово-господарської діяльності КП «Харківводоканал» було доведено збиткове становище підприємства, зумовлене значною зношеністю основних засобів, низьким рівнем автоматизації процесів, трудомісткими та енергомісткими технологіями.

Проведений аналіз існуючих варіантів вирішення проблем вказав на збільшення актуальності впровадження заходів щодо підвищення енергоефективності, до яких відносяться: заміна насосного обладнання, зміни діаметрів напірних трубопроводів, встановлення станцій автоматичного регулювання подачі води і багато іншого. Завдяки цьому аналізу ми дійшли висновку, що деякі з них можуть бути вирішені шляхом впровадження енергозберігаючих засобів.

Більш детальний подальший аналіз виявив, що на деякому обладнанні, зокрема на насосах, цілком достатньо проведення модернізації – комплексу робіт з поліпшення експлуатаційних характеристик діючого устаткування завдяки заміні окремих елементів більш вдосконаленими, що відповідають сучасним умовам і нормам; втілення інноваційних розробок, що збільшують економічну ефективність завдяки зниженню споживання енергоресурсів, експлуатаційних витрат і строків окупності. Тому було запропоновано дослідити роботу насосу потужністю 55 кВт, оснащеного частотним перетворювачем.

Цей пристрій дозволяє ефективно регулювати тиск води на подачі в трубопровід на необхідному рівні регулюванням частоти обертів двигуна, завдяки чому відпадає необхідність використання засувок, дроселів і т.д. До

того ж цей процес проходить плавно, що знижує ризик гідроударів в трубопроводі.

Дослідження вказало на те, що оснащення частотним перетворювачем насоса потужністю 55 кВт з пропускною спроможністю 270 м³/год. дозволяє заощадити близько 10% електроенергії (~217 тис. кВт) за рік, без порушення якісної поставки води споживачам. В грошовому еквіваленті це ~391 тис. грн. Розрахунок строку окупності приладу вартістю 85 тис. грн. склав 9,9 місяців.

Висновок: Впровадження новітніх енергозберігаючих технічних засобів і технологій вимагає значних коштів, яких у комунальних підприємств недостатньо. Тому необхідно розробити стратегічний план по залученню іноземних і українських інвестицій, які в подальшому сприятимуть становленню промисловості, а комунальним підприємствам дозволять економити мільйони гривень, зберігаючи при цьому високу якість наданих послуг.

ОСОБЛИВОСТІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

С. Ю. ЮР'ЄВА, канд. екон. наук, доц.
А. О. ПОРОХНЕНКО, студентка 4 курсу
*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
urevasvitlana@gmail.com*

Для розвитку економіки України в цілому вкрай важливо усвідомити необхідність розвитку її окремих галузей, зокрема будівельного сектора.

Звичайно, важливим етапом на шляху вдосконалення і стабілізації економіки країни є НТП та конкуренція, що передбачають постійне вдосконалення технічної бази виробництва, безперервне зростання його ефективності, зростання якості продукції. Всі ці заходи покликані максимально задовольняти всі потреби з урахуванням економії та ефективного використання ресурсів.

Становлення конкурентного середовища вимагає відповідного пристосування підприємств до нових умов, розробки нових і корегування вживаних методів господарювання, стратегії і тактики поведінки на ринку, тобто здібності реалізувати свої конкурентні переваги в протистоянні з конкурентами.

Спочатку необхідно обрати та застосувати один з методів оцінювання конкурентоспроможності підприємства, а саме:

1. Метод переваг, який надає оцінку конкурентоспроможності підприємства в порівнянні його характеристик та властивостей марок товарів, які в свою чергу зіставляються з пріоритетними аналогами показників конкурентів, які лідирують на ринках. Але потрібно пам'ятати і про зовнішні та внутрішні конкурентні переваги.

2. Метод інтегральної оцінки, який складається з критеріїв задоволення споживачів та ефективності виробництва.

3. Метод профілів, основа якого є ступінь задоволення за різними критеріями споживачів.

4. Бальна оцінка конкурентоспроможності.

5. Функціональний та структурний методи – що включають в себе збут, просування, фінанси, товар, виробництво та концентрацію капіталу і виробництва.

За результатами проведеного аналізу необхідно виявити конкурентні переваги та для підвищення конкурентоспроможності підприємства можливо використовувати такі заходи, як: удосконалення якісних та техніко-економічних показників продукції (послуг) з орієнтиром на вимоги споживачів; відстежувати недоліки у товарів-замінників та удосконалювати свій продукт (послугу); досліджувати нові сфери використання; впроваджувати диференціацію продукції та неперервний вплив на споживачів.

Управління конкурентними перевагами на підприємстві, на наш погляд, повинне базуватися на декількох головних принципах, а саме:

1) досягнення стійких конкурентних переваг повинно підпорядковуватися меті ефективного функціонування та розвитку підприємства;

2) удосконалювати інноваційної діяльності, що дозволить забезпечити сильну конкурентну позицію підприємства;

3) усі внутрішні виробничо-фінансові процеси, підрозділи та підсистеми підприємства повинні функціонувати в єдиному напрямку та бути скоординованими за рахунок узгодженості;

4) створення єдиної інформаційної бази підприємства необхідно для підвищення оперативності управлінських рішень і доведення конкретних цільових орієнтирів до кожного функціонального підрозділу.

Таким чином, сформуована дієва система управління конкурентними перевагами дозволить забезпечити підвищення конкурентоспроможності будівельного підприємства в довгостроковій перспективі.

МОДЕЛЮВАННЯ ВПЛИВУ ТЕХНІКО-ЕКСПЛУАТАЦІЙНИХ ФАКТОРІВ НА ЗМІНУ ПОКАЗНИКІВ ВИРОБНИЧОЇ ПРОГРАМИ ПІДПРИЄМСТВ МІСЬКОГО ЕЛЕКТРИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

*С. М. ГАЙДЕНКО, канд. екон. наук, ст. викл.
Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
gayd1981@gmail.com*

У практиці проведення аналітичної роботи на підприємстві має дуже важливе значення аналіз виконання виробничої програми, при цьому її

головними завданнями виступають наступні:

- по-перше, об’єктивна оцінка ступеня виконання плану виробництва та реалізації продукції (послуг) підприємствами міського господарства;
- по-друге, виявлення внутрішньовиробничих резервів подальшого зростання обсягу та покращення якості наданих комунальних послуг;
- по-третє, розробка заходів, пропозицій та рекомендацій, спрямованих на реалізацію виявлених резервів. Таким чином, техніко-експлуатаційні фактори є одними з узагальнюючих показників виробничої програми, на динаміку зміни яких впливають численні та різноманітні фактори, при цьому факторний аналіз дозволяє дослідити, як самі фактори, так і міри їх впливу.

Детальним і наглядним прикладом розрахунків для факторного аналізу будуть показники тролейбусного депо, аналіз буде проведено за два періоди (звітний та базисний). Для визначення впливу техніко-експлуатаційних факторів на кінцевий результат роботи підприємства рекомендується наступна математична модель кількості виконаних пасажиро-кілометрів:

$$L = N * D * K * t * V * h * l,$$

де N – середньоінвентарне число рухомого складу, од.;

D – число днів у звітному періоді, дн.;

K – коефіцієнт випуску машин на лінію;

t – середньодобова тривалість рухомого складу на лінії, год.;

V – середньоексплуатаційна швидкість руху машин, км/год.;

h – кількість пасажирів, які припадають на один машино-кілометр пробігу, пас./маш.-км;

l – середня дальність поїздки одного пасажирів, км.

Відмітимо, що для розрахунку абсолютного впливу техніко-експлуатаційних факторів на досліджуваний показник скористаємося паралельним методом факторного аналізу.

Абсолютний вплив факторів на зміну кількості виконаних пасажиро-кілометрів:

1) вплив зміни середньоінвентарного число рухомого складу:

$$\pm \Delta L_N = \frac{\pm \Delta N * D_0 * K_0 * t_0 * V_0 * h_0 * l_0 + \pm \Delta N * D_1 * K_1 * t_1 * V_1 * h_1 * l_1}{2}$$

2) вплив зміни числа днів у звітному періоді:

$$\pm \Delta L_D = \frac{\pm \Delta D * N_0 * K_0 * t_0 * V_0 * h_0 * l_0 + \pm \Delta D * N_1 * K_1 * t_1 * V_1 * h_1 * l_1}{2}$$

3) вплив зміни коефіцієнта випуску машин на лінію:

$$\pm \Delta L_K = \frac{\pm \Delta K * N_0 * D_0 * t_0 * V_0 * h_0 * l_0 + \pm \Delta K * N_1 * D_1 * t_1 * V_1 * h_1 * l_1}{2}$$

4) вплив зміни середньодобової тривалості рухомого складу на лінії:

$$\pm \Delta L_t = \frac{\pm \Delta t * N_0 * D_0 * K_0 * V_0 * h_0 * l_0 + \pm \Delta t * N_1 * D_1 * K_1 * V_1 * h_1 * l_1}{2}$$

5) вплив зміни середньоексплуатаційної швидкості руху машин:

$$\pm\Delta L_v = \frac{\pm\Delta V * N_0 * D_0 * K_0 * t_0 * h_0 * l_0 + \pm\Delta V * N_1 * D_1 * K_1 * t_1 * h_1 * l_1}{2}$$

б) вплив зміни кількості пасажирів, які припадають на один машино-кілометр пробігу:

$$\pm\Delta L_h = \frac{\pm\Delta h * N_0 * D_0 * K_0 * t_0 * V_0 * l_0 + \pm\Delta h * N_1 * D_1 * K_1 * t_1 * V_1 * l_1}{2}$$

7) вплив зміни середньої дальності поїздки одного пасажирів:

$$\pm\Delta L_l = \frac{\pm\Delta l * N_0 * D_0 * K_0 * t_0 * V_0 * h_0 + \pm\Delta l * N_1 * D_1 * K_1 * t_1 * V_1 * h_1}{2}$$

Сумарний абсолютний вплив всіх факторів дорівнює загальній абсолютній зміні кількості виконаних пасажиро-кілометрів:

$$\sum \pm\Delta L = \pm\Delta L_N + \pm\Delta L_D + \pm\Delta L_K + \pm\Delta L_t + \pm\Delta L_V + \pm\Delta L_h + \pm\Delta L_l$$

Отже, запропоноване вище моделювання впливу техніко-експлуатаційних факторів на зміну показників виробничої програми обґрунтовує доволі трудомісткий процес формування кількості виконаних пасажиро-кілометрів в тролейбусному депо, розчленувати на його окремі фактори, зобразити у вигляді визначеної моделі та розрахувати вплив основних техніко-експлуатаційних факторів на загальну зміну досліджуваного показника.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

О. О. РУДАЧЕНКО, канд. екон. наук, ст. викл.
*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
polkin87@ukr.net*

На сучасному етапі в Україні відбуваються глибокі економічні зміни, обумовлені входом країни в русло загальних процесів світового розвитку. Для ринкової економіки характерне те, що вона є соціально-орієнтованим господарством, яке доповнюється державним регулюванням.

Міське господарство є складовою частиною народного господарства країни. Житлово-комунальне господарство – найбільша складова частина міського господарства. Воно включає в свій склад житловий фонд, комунальні підприємства і споруди зовнішнього благоустрою [1].

В сучасних умовах залишається актуальним питання визначення правового статусу комунальних підприємств, оскільки в ході економічних перетворень ще не повною мірою вдалося створити правові умови для їх стабільного і поступового розвитку. Досі немає чітких критеріїв необхідності створення і діяльності цих підприємств.

Низька ефективність функціонування комунальних підприємств призводить до недоодержання доходів у місцевий бюджет, а система

управління, що існує сьогодні, малоефективна і потребує реформування [1].

Протягом останніх років багато підприємств міського господарства практично перебувають у зоні збитковості. Така тенденція, звісно, негативно впливає і на технічний стан основних засобів цих підприємств. До основних проблем ЖКГ можна віднести:

- брак нормативів щодо галузей соціальної сфери. Централізований фонд дотацій, що його використовують сьогодні, на практиці тільки викликає напруженість між регіонами і, звичайно ж, не стимулює власних джерел місцевих доходів;

- більшість підприємств комунальної власності мають велику територію обслуговування. Це обмежує можливість одночасного впливу на всі ланки організації;

- недосконалість системи розрахунків за спожиті населенням та організаціями житлово-комунальні послуги призводить до значних обсягів заборгованості населення з оплати послуг, до неспроможності одних підприємств комунальної сфери розрахуватись за надані їм комунальні послуги з іншими підприємствами галузі та інші.

У багатьох регіонах гострою проблемою для підприємств комунального господарства залишаються хронічні неплатежі споживачів за виконані роботи.

Більш ніж 40% становить заборгованість населення через неплатоспроможність. До 30% сягає заборгованість бюджетних організацій, які фінансуються з державного і місцевого бюджетів.

Велика заборгованість місцевих бюджетів за роботи, виконані з благоустрою міст, у результаті обсяги робіт підприємств дорожнього, зеленого господарства і зовнішнього освітлення скоротились у 5-10 разів.

Відповідно скоротилися робочі місця, різко погіршився стан і експлуатація доріг, зелених насаджень, освітлення й інших об'єктів благоустрою. Крім того, росте заборгованість бюджету на погашення різниці в тарифах на житлово-комунальні послуги, надані населенню.

У силу своєї занедбаності проблема заборгованості не має однозначного розв'язання: коштів, достатніх для цього, немає ні в населення, ні в бюджеті. Але потрібно визначити хоча б підходи до її розв'язання.

Список використаних джерел:

1. Нейромережеві моделі оцінки фінансових криз на підприємствах корпоративного типу: монографія / Т. С. Клебанова, О. В. Димченко, О. О. Рудаченко, В. С. Гвоздицький ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 171 с.

ОСОБЛИВОСТІ ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОМУ ГОСПОДАРСТВІ

О. О. РУДАЧЕНКО, канд. екон. наук, ст. викл.

І. М. ЗОЗУЛЯ, магістрант

*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова*

61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17

polkin87@ukr.net

Значні витрати житлово-комунального господарства, підприємств, населення на енергоресурси викликають необхідність впровадження різного роду програм енергоефективності та енергозбереження задля зниження використання самих енергоресурсів та, як наслідок, зниження витрат.

Заходи енергозбереження знаходять своє застосування в сферах виробництва енергії, її постачання та споживання, зокрема промисловістю, бюджетними організаціями, житлово-комунальним господарством (ЖКГ). Програма впровадження енергозберігаючих технологій у житлово-комунальному господарстві міста повинна виконуватись паралельно із політикою в сфері ЖКГ та енергетики національного рівня (енергетична стратегія країни, державна програма реформування ЖКГ, державна програма реформування об'єднань співвласників багатоквартирного будинку - ОСББ) та регіонального рівня (програма реформування ЖКГ регіону, програма підвищення енергоефективності бюджетних будівель регіону, програма соціально-економічного розвитку регіону) [1].

Проте, реальне запровадження програм енергозбереження, енергоефективності бере початок на місцевому рівні. Кожне місто, враховуючи специфіку свого розвитку, визначає пріоритетні напрями енергозбереження в даному місті, дотримуючись загальнонаціональних принципів. На основі сукупності міських програм доцільно створювати регіональні програми енергозбереження, які враховують особливості регіону та, таким чином, сприяють втіленню стратегії енергозбереження національного рівня.

На регіональному рівні формується базовий документ (регіональний енергетичний план розвитку чи стратегічний енергетичний план розвитку регіону), що передбачає виконання окремих програм (наприклад, програма підвищення енергоефективності бюджетних (житлових) будівель регіону).

Програма енергозбереження на національному рівні містить заходи, які покликані забезпечити досягнення цілей національної енергетичної стратегії. Це, наприклад, програма повернення відсотків за кредитами на заходи енергозбереження для населення та кондомініумів, програми впровадження курсу з енергоефективності в систему освіти тощо.

Очевидно, на будь-якому рівні, програми енергозбереження необхідно починати у сфері виробництва та постачання енергії, відділивши їх від сфери споживання. Значна зношеність мереж постачання тепло- та електроенергії

призводить до надмірних втрат енергії, вартість яких закладається в тарифи для населення та збільшує витрати кінцевих споживачів [2].

Одним із шляхів раціонального та економного використання ресурсів є їх облік, насамперед оснащення житлового фонду засобами обліку та регулювання споживання води і теплової енергії. В даний час використання енергозберігаючих технологій стає дуже важливим не тільки на державному рівні, а й на рівні кожної окремо взятої родини.

Список використаних джерел:

1. Регіональна енергетична політика. Основні проблеми і завдання / [Шевцов А. І., Бараннік В. О., Земляний М. Г. та ін.] – Дніпропетровськ, 2012 – 75 с.
2. Федоров С. М. Пріоритетні напрямки для підвищення енергоефективності будинків // Енергозбереження, 2008. – № 5. – С. 2325.

ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ ДО ФОРМУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Н. О. ВОЛГІНА, ст. викл.

А. О. АЗАРОВА, студентка

*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова*

61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17

nvolgina30.06@gmail.com

Господарська діяльність в Україні в сьогодняшніх умовах характеризуються низкою факторів ризику, що негативно впливають на ефективність роботи підприємств переважної більшості галузей національної економіки, та перешкоджають їх стійкому функціонуванню та розвитку.

Галузева специфіка будівництва, серед іншого, проявляється у значній залежності від макроекономічної кон'юнктури, яка на сьогодні, є несприятливою для ведення бізнесу. За цих умов, питання забезпечення фінансової стійкості набувають особливої актуальності.

Фінансова стійкість будівельних підприємств в умовах ринкової економіки має важливе значення, оскільки вона забезпечує стабільне економічне становище в конкурентному середовищі та в умовах, що швидко змінюються.

Практика свідчить, що значна частина підприємств будівельної галузі мають незадовільний рівень фінансової стійкості, про що свідчить: зменшення поточної ліквідності внаслідок нестачі високоліквідних активів; брак власних оборотних коштів для фінансування запасів і витрат діяльності; зменшення фінансової автономії; зменшення показників ділової активності; зниження ефективності використання активів.

Оскільки фінансова стійкість підприємства є результатом складної

взаємодії багатьох зовнішніх і внутрішніх чинників, то забезпечення фінансової стійкості перетворюється на складний процес формування передумов і створення та реалізації механізмів стабільної роботи будівельного підприємства в мінливих умовах господарювання, який потребує застосування системного підходу.

Створення системи забезпечення та управління фінансовою стійкістю будівельного підприємства має враховувати такі аспекти: специфіку підприємства (вид та напрямки діяльності, структуру бізнесу, масштаби діяльності, стратегію розвитку); зовнішні і внутрішні умови функціонування; особливості процесу планування та прийняття стратегічних рішень; ефективність застосування існуючих засобів забезпечення фінансової стійкості; постійний контроль за фінансовою стійкістю підприємства.

Фінансова стійкість будівельного підприємства являє собою складну динамічну систему, складовими елементами якої є: система фінансового забезпечення підприємства; система організації руху фінансових ресурсів підприємства; обсяги і структура фінансових ресурсів підприємства; система формування доходів і здійснення витрат підприємства.

Кожний елемент системи складається із певних кількісних і якісних параметрів, які в цілому відображають ефективність фінансової діяльності; забезпечує стабільність найважливіших фінансових пропорцій підприємства, які формують фінансову стійкість; має реальні і потенційні внутрішні та зовнішні загрози, які несуть ризик втрати фінансової стійкості; спрямований на створення необхідних умов підтримки та зростання фінансової стійкості підприємства в поточному і майбутньому періодах з урахуванням змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі господарювання; вносить власний важливий вклад у формування та реалізацію ефективної фінансової стратегії підприємства.

Таким чином, впровадження системного підходу до формування та управління фінансовою стійкістю будівельного підприємства є необхідною передумовою його життєздатності в мінливих умовах; інвестиційної привабливості; стабільності розвитку бізнесу окремого будівельного підприємства та всієї будівельної галузі.

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ

Д. В. СОКОЛОВ, ст. викл.

*Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
dekanat.eip@gmail.com*

Актуальність застосування методів економічної діагностики пояснюється тим, що в умовах відсутності чітких орієнтирів і зрозумілих «правил гри» усі

ресурси підприємств спрямовуються на забезпечення ефективності поточної діяльності, що у свою чергу обумовлює розповсюдженість економічної діагностики основна мета якої – визначення поточного стану підприємства із застосуванням економічно обґрунтованих критеріїв, що для кожного підприємства можуть бути встановлені індивідуально, оскільки їх вибір, серед інших чинників, визначається і галузевою підприємств.

Серед науковців, що досліджували проблеми теоретичного обґрунтування та практичного застосування методів економічної діагностики на особливу увагу заслуговують О. О. Гетьман та В. М. Шаповал, О. К. Єлісеєва, М. В. Афанасьєв та Г. В. Білоконенко та інші. Однак, проблеми теоретичного обґрунтування та застосування методів економічної діагностики у господарській діяльності підприємств сьогодні потребують більш ретельного дослідження. Як відомо, економічна діагностика передбачає комплексну оцінку поточного стану підприємства на основі визначення показників, що характеризують його діяльність.

Специфіка застосування економічної діагностики пов'язана з проблемами її практичного використання. Ці проблеми пропонується розглянути нижче, залежно від основних етапів економічної діагностики:

1. Виявлення основних проблем підприємства – реалізація цього етапу економічної діагностики ускладнюється тим, що найкраще проблеми підприємства уявляють його менеджери, які мають різні точки зору як щодо переліку цих проблем, так і стосовно способів їх вирішення.

2. Обґрунтування показників, що відображають діяльність підприємства у проблемних для нього сферах – тут складність полягає у тому, що не всі проблеми підприємства можна охарактеризувати за допомогою кількісних показників (прикладом цього може бути оцінка ділової репутації або корпоративної культури підприємства).

3. Визначення фактичних та бажаних значень раніше обґрунтованих показників – ускладнюється необхідністю обґрунтування бажаних показників для кожного напрямку діяльності підприємства (включно з управлінською діагностикою, що передбачає визначення результативності функціонування окремих відділів підприємства). Крім того, необхідно враховувати можливість змін на підприємстві, внаслідок чого перелік проблем та відповідний набір показників може змінитися.

4. Встановлення відхилень між фактичними та бажаними значеннями показників та формулювання рекомендацій щодо покращення діяльності підприємства – цей етап може бути успішно реалізований лише за умов високої кваліфікації працівників підприємства, бо передбачає не лише розрахунок відхилень, а й тлумачення результатів діагностики (що у свою чергу потребує наявності аналітичних здібностей у працівників підприємства).

Для вирішення описаних проблем необхідно: – узгодити пріоритетність вирішення тактичних завдань підприємства з урахуванням його стратегічних цілей; – поряд з кількісними методами діагностики активно використовувати експертні методи, залучаючи працівників підприємства у якості експертів; –

підвищувати кваліфікацію менеджерів та аналітиків та інших спеціалістів підприємства для реалізації функції діагностики діяльності підприємства.

Належна реалізація наведених вище рекомендацій дозволить підвищити ефективність діяльності підприємств шляхом оперативного виконання тактичних завдань.

URBAN MIGRATION: CASE OF GEORGIA

TAMAR MERMANISHVILI, PhD student
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University
1 Chavchavadze Avenue, Tbilisi 0179, Georgia
Tak.mermanishvili@gmail.com

Social, economic, cultural, political and educational factors are general motifs for migration. People are constantly looking for better opportunities of employment, better health care, and improved conditions of lives. Approximately, between 1.6 and 3 million people are moving from rural areas to the metropolis every week, that makes cities much more desirable place to live. The rapid urbanization process is accelerated in the recent years. While in 1950, 70% of the world's population was rurally settled, in 2014 54% of the population has become urban and it still continues to grow.

In modern life, urbanization and urban growth is one of the most notable facts. In this case Georgia is not an exception. People from rural and mountain areas of Georgia are constantly seeking for better life conditions and the main reasons for migration remains the same as it is in the world. The population of the city is growing due to rural migrants, in the capital city the population is more than 1 million people, while the total population is 3.717 million [1].

Georgia's population constitutes 3,729,600 people as of the data of the National Statistics Office of Georgia in 2018. Georgia's rural area is less settled than urban (Table). The country consists of small urban settlements and one capital city, Tbilisi, which is the most popular urban migration destination. The capital city has been continuously growing. According an official statistics, 41.7 % (1,554,800 people) of total population are living in rural areas, and 58.3% (2,174,800 people) of the total population lives in the urban areas.

Table 1 – Population of Georgia (million)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Total	3847.6	3829.0	3799.8	3773.6	3739.3	3718.4	3716.9	3721.9	3728.6	3726.4	3729.6
Urban	2175.3	2163.6	2145.3	2130.2	2129.3	2118.7	2121.2	2135.6	2151.5	2161.9	2174.8
Rural	1672.3	1665.4	1654.5	1643.4	1610.0	1599.7	1595.7	1586.3	1577.1	1564.5	1554.8

In Georgia like in a developing country, urbanization affects both rural and urban regions. One big urban agglomeration around the capital is dominating in the country while there are just two the city-municipalities (Kutaisi and Batumi), with

more than 100 thousand inhabitants. Population by the regions reflects the uneven distribution of population across the country entailing different economic profiles and level of infrastructural development. Thus, economic development perspectives will stay unclear for secondary cities and little urban settlements unless the economic and social systems are improved to attract population and business to support local growth.

References:

1. National Statistics Office of Georgia// http://www.geostat.ge/index.php?action=page&p_id=152&lang=eng;
2. “Urbanization in Georgia” Diaries of Sociologist// <https://sociologisdgiurebi.wordpress.com>
3. Choi C. Urban Migration in Context/ C. Choi// <https://medium.com/resilient-cities-at-the-forefront/urban-migration-in-context-ce59ca31505>

ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТЕПЛОЕНЕРГЕТИКИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Є. В. МОЗГОВИЙ, асист.

*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова*

*61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
jack.mozgovoy@gmail.com*

Протягом багатьох років підприємства житлово-комунального господарства, зокрема теплопостачальні, виконували й виконують досі функцію „соціального буфера”. За останні 15-20 років було використано майже всі внутрішні технічні резерви систем і обладнання, відбулося його старіння. Капіталовкладення в модернізацію існуючих систем теплопостачання становлять лише частину від необхідних і їх недостатньо не лише для енергоефективної модернізації, а й навіть для підтримки систем у справному стані [2].

Впливовим чинником на ситуацію у сфері теплопостачання є суттєві коливання світових і внутрішніх цін на первинні енергоресурси, продемонстровані протягом останніх років.

Це визначає необхідність подальших докорінних змін у структурі споживання енергоресурсів і вимагає переорієнтації на максимальне використання власних енергоресурсів та альтернативних джерел для стабільного й безпечного розвитку країни. Тому завдання модернізації та переорієнтації систем теплопостачання країни з метою скорочення споживання природного газу є такими, що фактично підвищують національну, зокрема енергетичну безпеку України, і є вкрай актуальними та важливими для держави [1].

Теплопостачання є однією з найважливіших частин енергозабезпечення економіки, а тарифоутворення в цій галузі відіграє важливу роль як для

споживачів, так і для підприємства в цілому. На сучасному етапі реформування ЖКГ, важливим є формування такої державної тарифної політики, яка б дозволила забезпечити баланс всіх суспільних інтересів.

Отже, стала очевидна необхідність вдосконалення поточної моделі тарифоутворення. Застосування методу доходності інвестованого капіталу (РАВ) дозволить досягти наступних переваг: тарифне регулювання стає більш довгостроковим (3-5 років), тарифи забезпечуватимуть справедливу норму доходності на інвестований капітал, а також стимулювати підвищення ефективності діяльності компаній.

Головними проблемами житлово-комунальної галузі є застарілість обладнання, неефективність керівництва, невміння вчасно попереджати проблеми та несистемний підхід до їх вирішення. Комунальна інфраструктура зношена більш ніж на 60 %. П'ята частина теплових мереж перебуває в аварійному стані. Не дивно, що за останні 10 років кількість аварій зросла майже у 5 разів.

Система РАВ – достатньо прогресивний метод для вітчизняної економіки, який дозволить у довгостроковій перспективі зменшити витрати в теплоенергетиці та відповідно позитивно вплине на тариф, а залучення в галузь інвестицій, і перш за все приватних, є однією з цілей реформування даної галузі. Оскільки, енергетична галузь країни, як одна з системоутворюючих галузей економіки України, яка має важливе значення в системі національної безпеки, є і однією з найбільш технічно відсталих та економічно малоефективних, енергетичні потужності майже не оновлювались, навіть на програмному рівні не вирішене питання заміщення потужностей, що відпрацювали або відпрацьовують свій ресурс.

Для підприємств теплопостачання перехід при розрахунку тарифів на методу РАВ є найбільш ефективним варіантом регулювання. Така модель тарифоутворення стимулює приплив інвестицій у галузь і при цьому гарантує інвесторам, а також кредиторам повернення й ринкову дохідність вкладених коштів. При цьому в компаній з'являється стимул знижувати свої витрати шляхом залучення нових технологій та оптимізації своєї діяльності. Комунальні підприємства зацікавлені в зниженні витрат не лише через вимоги регулятора, бо інакше вони будуть збитковими, але й через можливість додаткового отримання коштів.

Від нової моделі тарифоутворення виграють і споживачі послуг, які не страждатимуть від різкого росту тарифів й одночасно відчуватимуть вигоду від підвищення якості послуг.

Підхід до застосування стимулюючого тарифного регулювання теплоенергетичних підприємств методом РАВ, який включає в себе такі основні етапи:

- висвітлення теоретичних основ комплексного дослідження теплоенергетичних підприємств України в житлово-комунальному господарстві;
- визначення стану фінансової стійкості теплоенергетичних підприємств м.

Харкова та Харківської області;

- розроблення та впровадження стимулюючого тарифного регулювання методом RAB в діяльність теплоенергетичних підприємств дозволить зменшити ступінь кризових явищ на теплоенергетичних підприємствах м. Харкова та Харківської області, покращити їх фінансовий та технічний стан.

Список використаних джерел:

1. Єфименко Т. І., Жук В. М., Ловінська Л. Г. Інформація в антикризовому управлінні : глобальний аспект стандартизації обліку та фінансової звітності : монографія / Акад. фінанс. упр. – Київ, 2015. – 399 с.
2. Мозговий Є. В. Формування тарифної політики в житлово-комунальному господарстві України // Бізнес Інформ. 2016. – Вип. 11. – С. 287–291.

ПРОБЛЕМИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ РІШЕНЬ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА ТАРИФНУ ПОЛІТИКУ В ГАЛУЗІ ВОДОПОСТАЧАННЯ ТА ВОДОВІДВЕДЕННЯ (ПРИКЛАД КП “ХАРКІВВОДОКАНАЛ”)

Є. С. ЛІСІЧКІН, здобувач кафедри економіки та менеджменту
Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна
61022, Україна, м. Харків, пл. Свободи, 4
genialisichkin@gmail.com

Процес формування тарифів на послуги з централізованого постачання холодної води та водовідведення всі роки незалежності України, в усіх регіонах країни, супроводжується напругою в суспільстві та непорозумінням між основними стейкхолдерами. Саме для цього, в 2017 році і були внесені зміни до законодавства, які зобов'язали монополістів галузі перед зміною вартості тарифів на послуги проводити відкриті обговорення проектів рішень державного регулятора – Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП). Але це не вирішило проблеми довіри суспільства до рівня тарифів. Варто зрозуміти відповідальність всіх суб'єктів рішень, які впливають на тарифну політику в галузі.

Структуру тарифів на послуги з централізованого постачання холодної води та водовідведення можна розділити на чотири основні складові:

- електроенергія;
- фонд оплати праці з нарахуваннями;
- паливно-мастильні матеріали (далі ПММ), реагенти, матеріали для експлуатації систем водопостачання та водовідведення;
- інше [1].

В тарифі КП “Харківводоканал” на послугу з централізованого постачання холодної води, який діє з 21 квітня 2019 року, частка електроенергії складає 40,4%, фонд оплати праці з нарахуваннями – 38,4%,

паливно-мастильні матеріали та реагенти – 11,6%, інше – 9,6% [2].

В тарифі КП “Харківводоканал” на послугу з водовідведення, який також діє з 21 квітня 2019 року, частка електроенергії складає 26,7%, фонд оплати праці з нарахуваннями – 55,2%, паливно-мастильні матеріали та реагенти – 5,6%, інше – 12,5% [2].

На частку та вартість електроенергії впливає регулювання НКРЕКП ціни електроенергії на енергоринку, тарифи енергопостачальних підприємств, що здійснюють розподіл електроенергії, та керівництво підприємства.

Від керівництва підприємства безпосередньо залежить зменшення частки електроенергії в структурі тарифу, зниження обсягів використання електроенергії на 1 куб.м. води. НКРЕКП затверджує інвестиційну програму підприємства, в якій визначається обсяг фінансування енергозберігаючих заходів. Орган місцевого самоврядування погоджує загальновиробничі питомі норми витрат електроенергії [1].

Варто відмітити, що КП “Харківводоканал” завдяки впровадженню енергозберігаючих заходів протягом останніх років зменшує частку електроенергії в тарифах на водопостачання та водовідведення.

На частку фонду оплати праці з нарахуваннями впливає Верховна рада України шляхом встановлення розміру мінімальної заробітної плати, прожиткового мінімуму і ставки єдиного соціального внеску, та Кабінет Міністрів України, який регулює міжрозрядні коефіцієнти та коефіцієнти співвідношення за видами робіт та окремих професій. Керівництво підприємства може виступати з ініціативою підвищення заробітної плати для робітників. НКРЕКП має затвердити новий тариф, куди буде закладене підвищення заробітної плати на підприємстві для забезпечення виконання вимог Закону України «Про оплату праці». Орган місцевого самоврядування погоджує штатний розклад. Міський голова також впливає на цю складову тарифу, бо саме він підписує контракт з директором комунального підприємства [1].

До речі, в останньому підвищенні вартості тарифів, запланована середня заробітна плата на одного працівника КП “Харківводоканал” зросла на 33,2 %, а саме з 7935 грн. до 10570 грн на рівні фактичної середньої заробітної плати в Україні на кінець 2018 року [2].

Враховуючи це, 80% структури обох тарифів КП “Харківводоканал”, так чи інакше, залежить від рішень Верховної ради України та НКРЕКП.

На частку паливно-мастильних матеріалів та реагентів впливають ціни, які встановлюються НАК “Нафтогаз України”, ринкові ціни на хімічні реагенти та керівництво підприємства. Підприємство може впливати на скорочення непродуктивних витрат ПММ, оптимізацію роботи спецтехніки, застосування нових технологій [1].

На частку амортизації та податків впливає Верховна рада України, та орган місцевого самоврядування. Верховна рада України приймає та вносить зміни до Податкового кодексу України, яким встановлюються ставки податків та обов’язкових платежів, норми амортизаційних відрахувань. Орган місцевого

самоврядування може приймати рішення щодо надання пільг по сплаті податків, що надходять до місцевого бюджету [1].

Здавалося все просто – підприємство розраховує тариф, НКРЕКП його схвалює та затверджує. Але, як бачимо, на рівень тарифів та їх складових практично на 100 відсотків мають вплив органи влади (Верховна рада України, Кабінет Міністрів України) та ринкові ціни і тарифи, тоді як за підприємством залишаються функції оптимізації процесу виробництва, ресурсо- і енергозбереження та інші управлінські рішення.

Збір коштів за тарифи – єдина стаття доходу водоканалів. Цих коштів не завжди вистачає навіть на першочергові цілі: виплату зарплат, електроенергію та інші витрати, пов'язані з щоденною діяльністю підприємств [3]. З кожним підвищенням вартості тарифів, зростає заборгованість населення перед КП “Харківводоканал”. Станом на 1 квітня 2019 року заборгованість населення перед КП “Харківводоканал” складає 343,25 млн.грн. Загальна заборгованість всіх споживачів складає 1,1 млрд.грн [4]. У зв'язку з цим, КП “Харківводоканал” не завжди може розраховуватись на 100% за електроенергію перед АК “Харківобленерго”.

Також не завжди підприємствами галузі виконуються інвестиційні програми. Причина — несвоєчасне коригування тарифів НКРЕКП [3]. Щоб не допустити 100% зношення мереж та інфраструктурного колапсу, КП “Харківводоканал” вимушене залучати кошти міжнародних фінансових організацій.

Список використаних джерел:

1. Комісія розробила презентацію щодо прозорості та доступності сприйняття тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення [Електронний ресурс] // 2016. – Режим доступу: <http://www.nerc.gov.ua/?news=5437>
2. Тарифи [Електронний ресурс] // 2019. – Режим доступу: <https://vodokanal.kharkov.ua/content/tarifi>
3. Формула води. Скільки коштує питна вода з крана [Електронний ресурс] // 2019. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/rus/publications/2019/01/23/644544/>
4. Інформація щодо стану розрахунків споживачів області за водопостачання та водовідведення станом на 01.04.2019. [Електронний ресурс] // 2019. – Режим доступу: <https://kharkivoda.gov.ua/dokumenti/116/362/2984/3037/98402>
5. Фатенок-Ткачук А.О. Особливості калькування собівартості послуг водопостачання та водовідведення на комунальних підприємствах [Електронний ресурс] / А.О. Фатенок-Ткачук. – 2016. – Режим доступу: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/5_ukr/80.pdf

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ЕНЕРГЕТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

А. АБОЛХАСАНЗАД, здобувач
Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
alireza@gmail.com

Аналіз функціонування підприємств енергетичного комплексу є надзвичайно важливим завданням, з огляду на необхідність забезпечення розвитку енергетичної сфери як складової національної економіки України.

Для забезпечення комплексного аналізу підприємств ПЕК та високого рівня обґрунтованості його результатів, на нашу думку, необхідно дотримуватися таких умов:

1. Використовувати інформацію з відкритих джерел про діяльність підприємств, що репрезентують різні регіони України.
2. Для аналізу застосовувати загальновідомі економічні показники.
3. Узагальнити отримані результати шляхом ранжування енергетичних підприємств України.

На основі врахування перелічених умов та систематизації інформації з відкритих джерел було обрано 23 енергетичні підприємства для яких визначено дві групи показників:

А) Показники технічного стану та ефективності використання активів (коефіцієнти фізичного зносу та фондівіддачі основних засобів, оборотність та тривалість оборотних активів).

Б) Показники фінансового стану (абсолютна ліквідність, питома вага власного капіталу у його загальній величині та чиста рентабельність активів)

Залежно від значень перелічених вище показників усі підприємства було умовно поділено на три групи за кожним з них.

Для утворення груп використовувалися співвідношення (1-3).

$$1 \text{ група: } F_{min} + 2 \times I_n < F_{i(1)} \leq F_{max}, \quad (1)$$

$$2 \text{ група: } F_{min} + I_n \leq F_{i(2)} \leq F_{min} + 2 \times I_n, \quad (2)$$

$$3 \text{ група: } F_{min} \leq F_{i(3)} < F_{min} + I_n, \quad (3)$$

де $F_{i(1)}$ – показник i -го підприємства, що належить до першої групи;

$F_{i(2)}$ – показник i -го підприємства, що належить до другої групи;

$F_{i(3)}$ – показник i -го підприємства, що належить до третьої групи;

I_n – розмір інтервалу, що використовується для утворення груп і визначається як різниця між максимальним і мінімальним значенням показника поділена на кількість груп.

Результати ранжування енергетичних підприємств представлені нижче

(рис. 1).

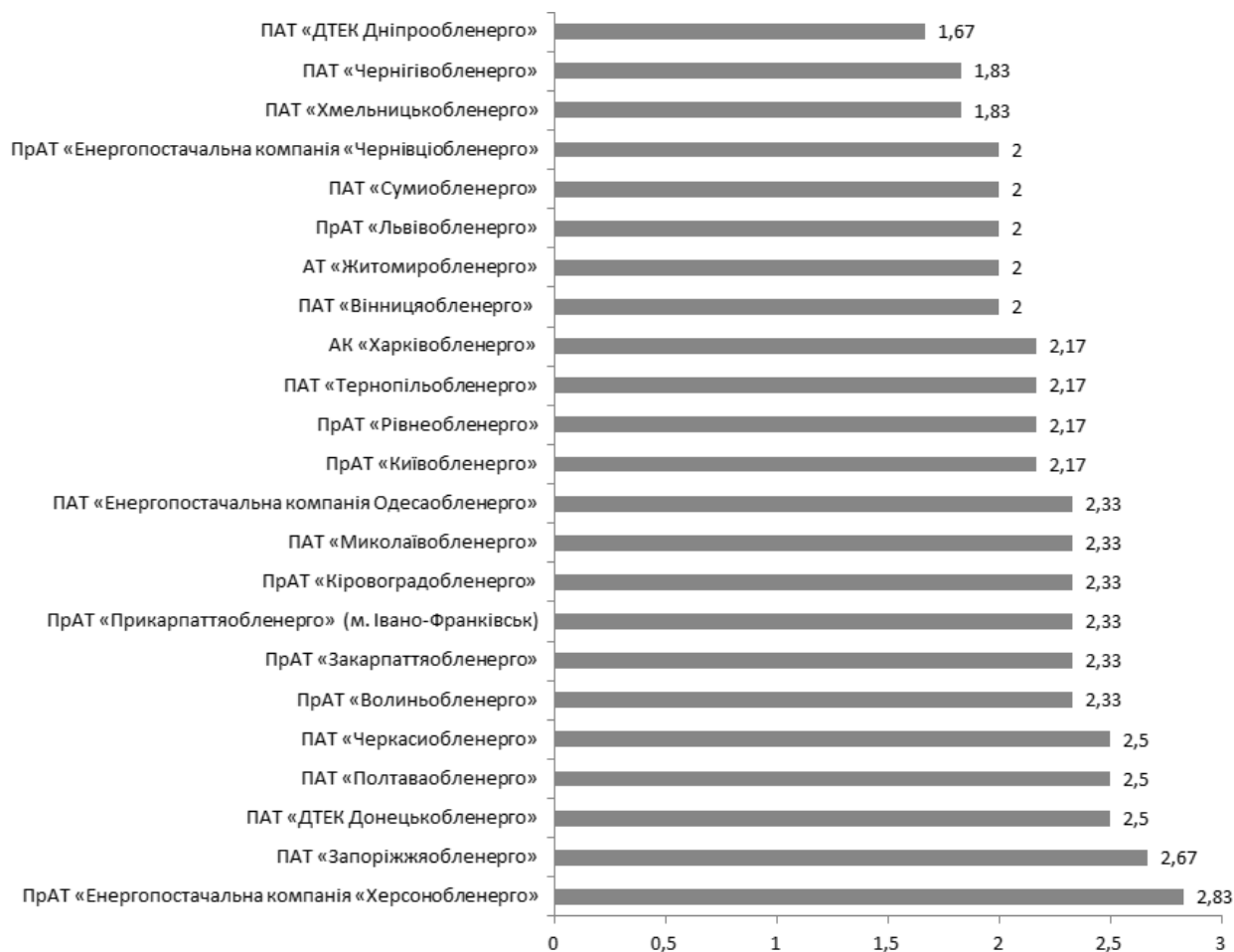

Рисунок 1 – Результати ранжування енергетичних підприємств

В якості критерію для ранжування енергетичних підприємств використовувався їх середній ранг за всіма показниками що використовувалися (тобто, найкращі підприємства мають найменший ранг, бо вони близькі до групи лідерів).

Як бачимо, серед усіх підприємств лідерами є підприємства міст Дніпра, Чернігова та Хмельницького. Наведену методику рекомендується використовувати в процесі визначення інвестиційної привабливості підприємств енергетичної галузі України.

СЕКЦІЯ 2

РЕГІОНАЛЬНА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ

Керівник секції – д-р екон. наук, проф. П. Т. Бубенко
Секретар секції – канд. екон. наук, доц. М. С. Владимірова

РЕГІОНАЛІЗАЦІЯ ТА ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИЙ РОЗВИТОК

*В. В. ВОЛКОВ, канд. екон. наук
директор ПСНЦ НАН України і МОН України*

*П. Т. БУБЕНКО, д-р екон. наук, проф.
зав. відділом ПСНЦ НАН України і МОН України
61002, Україна, м. Харків, вул. Багалия, 8
office.nesc@nas.gov.ua*

*Н. В. ДРІЛЬ, асист.
Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вулиця Маршала Бажанова, 17
Nvdрил@gmail.com*

За минулий період, коли Україна розпочала власні політичні та соціально-економічні перетворення, регіональному рівню управління приділялось дуже мало уваги, і він мав незначний вплив на загальні макро- та мікроекономічні процеси, хоча при розумному ставленні до територіального планування та управління, в основі якого є повнокровне функціонування окремих економіко-адміністративних районів, нашій державі вдалося б істотно пом'якшити гострі наслідки економічної кризи.

Підкреслимо, що і географія економічного зростання останнього часу також демонструє істотну міжрегіональну диференціацію як доходів населення, так і рівнів промислового розвитку. Показники регіонів-лідерів і регіонів аутсайдерів приблизно співвідносяться наступним чином: по обсягам ВВП як 1:10, по товарообігу – 1:11, по прямим іноземним інвестиціям – 1:65, по інноваційному розвитку – 1:8, по капіталовкладенням – 1:12, по доходам на душу населення – 1:3 ÷ 1:4,5.

Головною причиною, яка істотно заважає повнокровному розвитку, зокрема, промислових регіонів держави і перешкоджає їх намаганням здійснювати власну регіональну інноваційно-інвестиційну політику, є практично повна централізація бюджетної системи. Коли Верховна Рада затверджує державний бюджет, повторюється хибна практика «перекачки» кожного наступного року все більш скудіючих доходів декількох найбільш розвинених областей для підтримки переважної більшості тих, що не можуть

«прожити» власними силами.

Для нас є очевидною безперспективність такої політики, оскільки вона не дає можливостей здійснення власних інвестицій окремим промисловим регіонам, відкидає будь-які стимули до поширення відтворювальних процесів, загального підвищення виробництва і врешті-решт зводить найбільш розвинені регіони до ролі жебраків, тим самим штовхаючи всю економіку держави у глухий кут. Між тим, саме ці регіони є майже єдиною економічною надією України і потребують виваженої, стимулюючої соціально-економічної політики. А така політика вимагає залучення великих інвестиційних та кредитних ресурсів в найбільш вагомій регіональній програмі інноваційного соціально-економічного розвитку. В свою чергу, ефективність таких програм буде тим більшою, чим більшою буде ступінь децентралізації та регіоналізації всієї фінансово-інвестиційної політики, оскільки у державі відсутні реальні ресурси для її реалізації. В умовах сьогодення саму можливість збереження і оновлення економічного фундаменту можна буде досягти тільки на регіональному рівні, і краще, що можуть зробити у цьому відношенні загальнодержавні структури – це відмовитись від претензій на централізоване регулювання інвестиційно-інноваційних процесів і створити необхідну законодавчу і нормативну базу для їх реалізації.

Врахуванню регіональних особливостей має відповідати відносно самостійний напрямок загальної політики соціально-економічного розвитку держави. Таким напрямком вважається регіональна політика. Отже, для того, щоб досягти певних успіхів у подальшому розвитку ринкових відносин та здійсненні соціально-економічних перетворень, держава повинна запровадити ефективну систему територіальної організації, яка б забезпечувала реальні можливості активної участі регіональних структур у досягненні загальнодержавних цілей при одночасному розвитку власне регіональної економічної системи. Гармонізація відносин у зв'язці «держава – регіони» досягається головним чином, через гармонізацію територіальної організації виробництва, розподілу, обміну та споживання суспільного продукту, а також забезпечення комплексного розвитку власне регіону.

Водночас треба рішуче позбавлятися сподівань на еволюційну зміну сформованої за довгі роки господарської і управлінської системи і надалі розраховувати на універсальні й однакові міри, що направляються з єдиного центру. Занадто велика розмаїтість і масштаби, щоб можна було розраховувати на можливість безконфліктного і необхідно швидкого розгортання реформ у всіх регіонах відразу й у єдиних формах.

Тому розробка і реалізація у руслі загальнодержавної стратегії реформ індивідуалізованих регіональних програм інноваційного соціально-економічного розвитку, програм, в рамках яких на новій правовій і економічній основі можуть бути знайдені і задіяні специфічні, найбільш прийнятні для умов конкретних територій механізми стабілізації, відродження та розвитку, розглядається в дисертації як один з перспективних напрямків успішного просування економічних реформ в Україні. І саме діяльність по розробці та здійсненню регіональних програм такого розвитку є основним змістом процесу регіоналізації.

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ

П. Т. БУБЕНКО, д-р екон. наук, проф.
зав. відділом ПСНЦ НАН України і МОН України
61002, Україна, м. Харків, вул. Багалія, 8
office.nesc@nas.gov.ua
Н. В. ДРІЛЬ, асист.
Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
Nvdрил@gmail.com

Загально визнаним є той факт, що успішне здійснення інновацій є свідченням розвитку підприємств, великих міст та інших територіальних утворень. Однак інноваційна діяльність є сукупністю складних і взаємозалежних процесів і пов'язана з підвищеним рівнем ризику порівняно з традиційною, що обумовлює виникнення і вирішення доволі специфічних проблем, ключовою з яких є оцінка інноваційного потенціалу суб'єктів господарювання та надання стратегіям підприємств ознак інноваційності [1].

При цьому методи оцінки інноваційного потенціалу значною мірою залежать від розуміння сутності цієї економічної категорії. У широкому розумінні інноваційний потенціал суб'єктів господарювання являє собою комплекс умов та можливостей успішного здійснення інноваційної діяльності. Однак, оскільки йдеться саме про потенціал, такі можливості підприємства мають бути очікувані, але не ще реалізовані, що і ускладнює процес оцінки. Тобто, в процесі реалізації інноваційний потенціал підприємства перетворюється на інновації, які оцінити значно простіше, оскільки підприємство вже має конкретні результати.

З викладеного вище випливає, декілька особливостей оцінки інноваційного потенціалу підприємства:

1. Умовою наявності інноваційного потенціалу є здійснення підприємством інноваційної діяльності, що у свою чергу підтверджується фактами виробництва та реалізації інноваційної продукції (робіт або послуг) іншим суб'єктам господарювання.

2. Для оцінки інноваційного потенціалу рекомендується використовувати очікувані обсяги реалізації інноваційної продукції (робіт або послуг), що впливає із тлумачення інноваційного потенціалу як економічного поняття.

3. Для абсолютної оцінки інноваційного потенціалу найдоцільніше використовувати чисті грошові потоки, складові яких залежать від галузевої специфіки підприємств.

4. Для оцінки ефективності інвестицій варто застосовувати ті ж принципи, що використовуються для оцінки ефективності реальних інвестицій (бо у випадку з інвестиціями також йдеться про очікувані економічні вигоди).

5. Викладене вище приводить до необхідності обґрунтування ставки дисконтування, яка, на відміну від існуючих підходів, відображає не ймовірність зниження майбутніх грошових потоків, а вірогідність несприйняття

потенційними клієнтами підприємства принципово нової або оновленої продукції (робіт або послуг). Тобто, ставка дисконтування визначається із застосуванням експертних методів де у якості експертів виступають потенційні споживачі нової продукції і може бути доволі високою (0,4 і більше) [2].

Врахування наведених вище рекомендацій дає можливість застосовувати показники оцінки ефективності інвестицій (чисту теперішню вартість, індекс доходності та інші) для узагальненої оцінки інноваційного потенціалу як підприємства в цілому, так і окремих його продуктів або напрямків діяльності.

Варто відзначити, що порівняння перелічених очікуваних показників підприємств із фактичними є інструментом оцінки міри реалізації їх інноваційного потенціалу, що у свою чергу дозволяє підвищити обґрунтованість управлінських рішень в сфері підвищення ефективності інноваційної діяльності суб'єктів господарювання.

Список використаних джерел:

1. Бурак О. М., Дріль Н. В., Інноваційність стратегій будівельних підприємств // Матеріали V міжнародної науково-практичної конференції «Економічні проблеми та перспективи розвитку житлово-комунального господарства на сучасному етапі» 24-26 травня 2017 року, с. 84-85.
2. Тараруєв Ю. О., Дріль Н. В., Волгіна Н. О. Аналіз та удосконалення підходів до визначення ставки дисконтування // Електронне видання з економіки "Молодий вчений», №4 (56), апрель 2018р., С.161–164.

СТЕЙКХОЛДЕРСЬКИЙ ПІДХІД В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ВЕЛИКОГО МІСТА

*П. Т. БУБЕНКО, д-р екон. наук, проф.
зав. відділом ПСНЦ НАН України і МОН України
61002, Україна, м. Харків, вул. Багалия, 8
office.nesc@nas.gov.ua*

*О. Д. ПАНОВА, ст. викл.
Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
panova_biz@ukr.net*

В Новій програмі розвитку міст, прийнятій на третій конференції ООН по житлу і сталому міському розвитку (Хабітат III) у 2016 р., партисипативність визначено одним з ключових принципів здійснення позитивних трансформаційних змін в руслі сталого міського розвитку, що передбачає залучення широкої участі всіх відповідних стейкхолдерів на всіх етапах процесів формування, планування та здійснення міської політики, від розробки концепції до складання бюджету, реалізації, моніторингу та оцінки [1]. Застосовуючи стейкхолдерську теорію як основу для концептуалізації великого міста, слід визначити роль великого міста в формуванні політико-економічного

порядку денного, створенні основи для побудови ідентичності, явних і латентних реляційних форм і структур для відповідних стейкхолдерів, а також дозволяє осмислити велике місто як складну форму організації, що вміщує часткову участь і відносини стейкхолдерів, в контексті трьох аналітичних позицій соціальної філософії – модерну, постмодерну та гіпермодерну.

В еволюційному сенсі стейкхолдерський підхід набув актуалізації, починаючи від середини 1980-х рр. – від парадигми модерну із визначенням стейкхолдерів за теорією Фрімана [2] як груп та окремих осіб, які можуть впливати або зазнавати впливу з боку організації, та які структуровано і упорядковано взаємопов'язані причинними зв'язками; скрізь призму постмодерну в контексті переходу від статичного інструментального сприйняття стейкхолдерів як об'єктів «управління» до їх «залучення» в рамках динамічної взаємодії; до сучасної парадигми гіпермодерну за теорією Липовецького із виявленням стейкхолдерських взаємовідносин як чисельних зіставлень протилежностей і парадоксів – “le bonheur paradoxal” [3] (Рисунок 1).

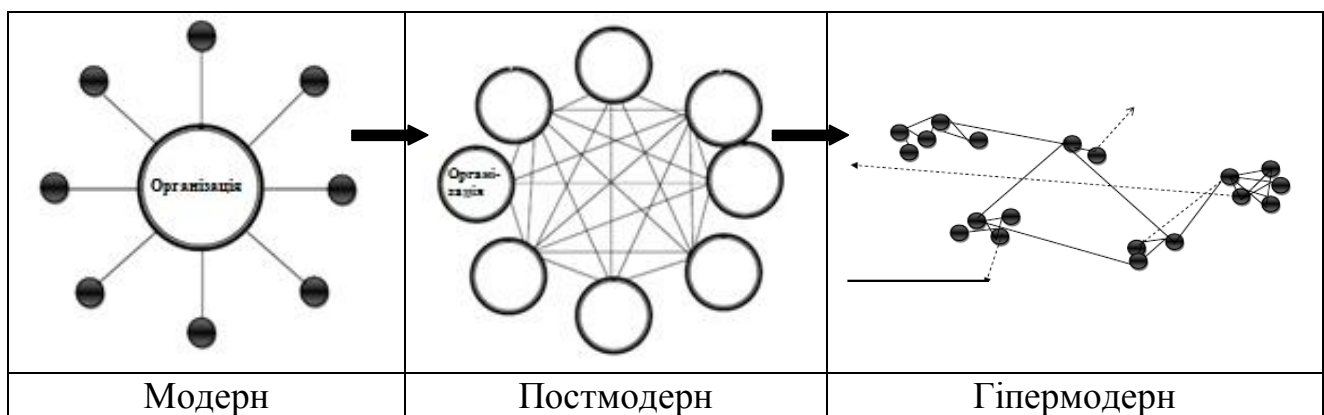

Рисунок 1 – Еволюція стейкхолдерської теорії

Стейкхолдерський підхід в теорії і практиці менеджменту організацій дозволяє усвідомити складність відносин і мереж в організаціях в епоху глобалізації, що є також передумовою виходу стейкхолдерської теорії за межі бізнес-досліджень. У прикладному значенні «велике місто» можна вважати складною корпорацією, яка потребує відповідних моделей ділової досконалості для того, щоб відповідати потребам та очікуванням жителів-стейкхолдерів. В парадигмі модерну конфігурація стейкхолдерів великого міста концентрується навколо політичного і економічного центру влади. В контексті пост- і гіпермодерну виникає альтернативна конфігурація, яка є чутливою до динаміки та взаємодії між стейкхолдерами, що доповнює формалізовані міські структури концепцією міста як емоційного простору для побудови ідентичності та соціальних сценаріїв як на організаційному, так і на індивідуальному рівні.

Список використаних джерел:

1. Бубенко П. Т., Панова О. Д. Програма розвитку міст у контексті сучасних викликів урбанізації / П. Т. Бубенко, О. Д. Панова // Проблеми економіки. – 2017. – №4. – С. 185–194.

3. Freeman E. Strategic Management: A stakeholder approach/ E. Freeman – NY: Pitman, 1984.
4. Lipovetsky G. Hypermodern Times/ G.Lipovetsky – London: Polity Press, 2005.

СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛЮДЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ В УКРАЇНІ

І. Е. Линник, д-р техн. наук, проф.
О. В. Бочаров, студент
*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
linnik.xnugx@gmail.com*

За даними Центру перспективних соціальних досліджень в Україні проживає 2.8 млн (6,1 % від загальної кількості населення) людей з обмеженими можливостями [1].

Не зважаючи на те, що в Україні прийнято багато законів і постанов, що захищають права людей з обмеженими можливостями, вони залишаються декларативними, не забезпеченими матеріальними ресурсами та механізмами управлінського впровадження [2].

Люди з обмеженими можливостями є найбільш вразливою категорією населення. Вони недостатньо матеріально захищені. Житлові приміщення не обладнані спеціальними засобами та пристосуваннями. У таких людей виникають проблеми з отриманням повноцінної освіти, через відсутність безбар'єрних входів до навчальних закладів, вільних доступів до верхніх поверхів, доступу до громадського транспорту. Вирішенням цієї проблеми може стати дистанційне навчання [2].

Існує проблема працевлаштування людей з обмеженими можливостями, незважаючи на те, що в Україні введено квоти робочих місць для цієї категорії громадян. Проте лише 55 % підприємств дотримуються встановленого показника, їм вигідніше сплатити штраф, ніж забезпечити роботою інваліда. Вирішенням проблеми стало б державне фінансування роботодавців, готових приймати на роботу людей з обмеженими можливостями, розробка цільових програм державного значення, які стимулювали б роботодавців приймати на роботу співробітників з обмеженими можливостями [2].

У деяких містах почали їздити маршрутки з пандусами для велосипедистів і людей з обмеженими можливостями. На дверях автобуса зображений велосипед, дитяча коляска і коляска для людей з обмеженими можливостями.

Але не можна сказати, що в Україні зовсім нічого не робиться задля соціального захисту маломобільних груп населення. В під'їздах житлових будинків починають монтувати стаціонарні і відкидні пандуси, але ще дуже мало будинків обладнані ними. На сьогоднішній день 96 % будівель закладів охорони здоров'я частково забезпечені вільним доступом для людей з

обмеженими можливостями.

У містах з'явилися автобуси і тролейбуси, обладнані спеціальними відкидними пандусами для заїзду колясок. На автостоянках і парковках виділено місця для інвалідів. Наземні пішохідні переходи обладнують спеціальними звуковими сигналами для слабкозорих людей.

Таким чином людям з обмеженими можливостями треба дати шанс у відновленні до звичайного життя. В мають бути рівноправними членами суспільства.

Список використаних джерел:

1. Проблеми інвалідів важливі для суспільства [Електронний ресурс] / Урядовий кур'єр. – URL : <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/problemi-invalidiv-vazhlyvi-dlya-suspilstva/>.
2. Кравченко М. В. Актуальні проблеми соціального захисту інвалідів в Україні [Електронний ресурс]. – URL : <http://academy.gov.ua/ej/ej12/txts/10kmvziu.pdf>.

THE HOUSING AFFORDABILITY IN CZECH REPUBLIC AND EUROPEAN COUNTRIES

Ing. DAVID SLAVATA, PhD
VŠB-TU Ostrava, Czech Republic
david.slavata@vsb.cz

There are many of different view and factors how to identify the housing affordability. Under the condition of Czech Republic there are several authors who analyze the situation of house prices in Czech Republic. J Cadil [1] tries to analyze the real estate bubble in Czech Republic using the R/I ratio and regression analysis.

Hlavacek, Komarek [2] define real estate bubble as residual of housing price growth that cannot be explained by the aforementioned “standard” factors.

Zemcik and Mikhed [3] in their paper investigate the situation of decreasing of U.S. real estate market after the beginning of the financial crisis. Thea use the regression analysis to explain the main fluctuations.

To analyze the Czech real estate market and to compare it with other countries, there were data from the July 2018 online renewed web pages collected and recorded. As the main source of data the internet analytical portal www.trzniceny.cz for recording of data describing Czech real estate market was used. The other needed data were recorded from official national statistical offices www.czso.cz. For the inter European analysis the data were from www.numbeo.com and Eurostat recorded.

To analyze the housing affordability it was decided the next indicators will be use:

1. P/I ratio, Average price of flat / Average income.
2. P/R ratio, Average price of flat / Average rent.

P/I ratio show the third position of the Czech Republic with its value 14,14 and 27,47 respectively. By other words the price of flat is equal to 14,14 or 27,47 multiple

of average employee income. This basic indicators point to overvalued housing prices in Czech Republic (ranks 3). The other most expensive countries are Ukraine (rank 1, rank 3 respectively) and Albania (rank 2, rank 1 respectively).

P/R ratio (developed by www.numbeo.com) is analogical to gross rental yields. Lower values suggest that it is better to buy rather than rent, and higher values suggest that it is better to rent rather than buy.

The Czech Republic with its value of P/R ratio 28,3 represents the seventh position. The highest values of P/R ratio you can find in cases of France (35.79, rank 1), Sweden (34.08, rank 2) and Austria (29.3, rank 3). The opposite countries shown in the table are Ukraine (15.49, rank 30), Ireland (15.94, rank 29) and Malta (16.21, rank 28).

The results made by simple indicator analysis show the overvaluation of real estates in Czech Republic. The overvaluation was indicated by the P/I ratio and P/R ratio. To compare the situation of the Czech real estate market with the other European countries the Czech Republic occupies the second position, just behind France and Sweden (see the table 2).

The likely reasons for the steep increase of real estates are:

1. the mortgage interest,
2. increase of wages,
3. demographical aspects
4. impact of Central Bank Monetary Policy.

The housing affordability after the analyzed indicators is low in comparison with the other comparative states.

References:

1. Cadil, J. Housing Price Bubble Analysis – Case of the Czech Republic. Prague Economic Papers 1 pp. 38 – 47.
2. Hlavacek, M., Komarek, L. Housing Price Bubbles and Their Determinants in the Czech Republic and its Regions. Prague: CNB WP 12.
3. Mikhed, V., Zemcik, P. Do House Prices Reflect Fundamentals? Aggregate an Panel Data Evidence. Journal of Housing Economics. pp. 140 – 149.

АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ЗАСАД ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ

Н. В. БІБІК, канд. екон. наук, доц.
О. О. РУДАЧЕНКО, канд. екон. наук, ст. викл.
*Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
nvbibik@gmail.com*

Створення досконалої та стабільної системи фінансового управління країни – це одна з основних умов ефективного функціонування її економіки.

Побудова такої раціональної та ефективної системи завдання досить складне, оскільки фінансова сфера є однією з головних напрямів діяльності держави, яка дозволяє їй бути конкурентоспроможною у світовому просторі. Проте сучасний стан системи фінансового управління України вказує на негативні тенденції та наявності значного спектру проблем в цій галузі, які потребують негайного формування ефективних заходів щодо їх подолання.

Кризові явища, які сформувалися у системі фінансового управління країни призвели до формування низького рівня фінансової безпеки України, що не дає їй можливості бути конкурентоспроможною на сучасному світовому ринку. Таким чином, проведений аналіз теоретико-методологічних засад формування системи фінансового управління має вагому цінність щодо виявлення проблемних напрямків.

Фінансова система – це сукупність різноманітних видів фондів фінансових ресурсів, які є у розпорядженні держави. Вона складається із внутрішньої будови та організаційної структури. Внутрішня будова складається із сфер та ланок, і представлена такими складовими: державні фінанси, фінанси суб'єктів господарювання, міжнародні фінанси та фінансовий ринок. Доскладу організаційної структури входять органи управління в сфері бюджету, контрольно-регулюючі, фінансові інститути та цільові фонди[1].

Взаємозв'язок між елементами фінансової системи здійснюється з використанням різних інструментів, таких як податки, збори, відрахування, інвестиції, кредити, дотації, субвенції, ціни і тарифи, квоти, ліцензії, емісія грошових коштів, цінних паперів, продаж активів, формування і використання страхових фондів та ін. Така взаємодія відбувається в межах певного фінансово-кредитного механізму.

Центральне місце в управлінні фінансами в Україні, як і будь-якій іншій державі, займає Міністерство фінансів. Місія Міністерства фінансів України полягає у фінансовому забезпеченні виконання державних функцій на основі виваженої бюджетної політики, створенні умов для стабільного розвитку економіки шляхом управління державними фінансами за принципами збалансованості, ефективності, неупередженості, цілісності, стійкості та прозорості [2].

Першочерговим завдань Міністерства фінансів України є забезпечення формування бюджетної політики країни. Бюджетна система України складається з державного бюджету України та місцевих бюджетів.

Ефективність функціонування фінансової системи істотно залежить від оптимальності розподілу та перерозподілу, що має базуватися на відповідності отриманих кожним суб'єктом доходів його вкладу у виробництво ВВП. Над реалізацією цього завдання повинні працювати усі сфери та ланки фінансової системи фінансового управління в сучасних умовах.

Список використаних джерел:

1. Борисенко З. М. Важливий напрям реформування системи управління державними фінансами / З. М. Борисенко // Наукові записки НаУКМА. Економічні науки. – 2013. – Т. 146. – С. 7–12.

РОЗРАХУНОК ВПЛИВУ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА НА ЗРОСТАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ РОБОТИ ПІДПРИЄМСТВА

В. О. КОСТЮК, канд. екон. наук, доц.
М. С. ВЛАДИМИРОВА, канд. екон. наук, доц.
*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова*
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
magnetior@gmail.com

В сучасних умовах господарювання найважливішим стратегічним фактором економічного зростання будь-якого об'єкта управління є впровадження в практику його роботи ефективних інноваційних технологій. Це дає можливість підприємству отримати суттєві конкурентні переваги перед іншими аналогічними суб'єктами господарювання, значно покращити його фінансово-економічний стан, якісно підвищити рівень наявного виробничо-технічного потенціалу, що позитивно впливає на узагальнюючі результативні показники роботи даного підприємства.

Зважаючи на це, актуальне значення має більш глибоке дослідження інноваційної діяльності підприємства, зокрема, обчислення впливу інноваційного підприємництва на зростання економічних показників його роботи. Тим більше, що інноваційна діяльність підприємства – це не лише розв'язання технічних завдань щодо створення нового продукту, нової технології чи удосконалення наявного обладнання, а й відбір перспективних науково-технічних досягнень, своєчасне патентування винаходів, просування наукомістких товарів на відповідний ринок [1, с. 11-12].

Враховуючи це, пропонується методика розрахунку впливу інноваційного підприємництва на динаміку зміни таких узагальнюючих показників діяльності підприємства, як обсяг виробництва продукції, прибуток, собівартість продукції, продуктивність праці, капіталовіддача основних засобів, матеріаловіддача, рівень рентабельності та ін.

Рекомендується здійснювати, перш за все, порівняльний аналіз цих показників за різними напрямками до і після впровадження інновацій, оцінюючи при цьому як кінцеві результати інноваційної діяльності підприємства, так і досліджуючи ефективність використання наявних техніко-економічних ресурсів (трудових, матеріальних, фінансових).

Крім цього, пропонується здійснювати детермінований факторний аналіз зазначених вище показників з використанням мультиплікативних математичних моделей і відповідних статистичних методів. У процесі такого аналізу рекомендується використовувати метод ланцюгових підстановок, який

дає можливість розрахувати кількісний абсолютний і відносний вплив інноваційних чинників на загальну зміну досліджуваних економічних показників до і після впровадження інновацій.

Досліджується, насамперед, вплив таких чинників, як величина основних засобів, їх активна частина (виробниче устаткування), коефіцієнт змінності роботи устаткування, тривалість зміни, продуктивність устаткування та ін. Сумарний позитивний вплив усіх факторів на динаміку аналізованих показників свідчить про те, що дане підприємство отримало абсолютний економічний ефект від його інноваційної діяльності і, навпаки, сукупна величина негативного впливу цих чинників на зміну зазначених показників являє собою резерв для подальшого їх зростання шляхом впровадження відповідних інновацій.

Наведений методичний підхід до інноваційної діяльності підприємства означає, що сьогодні неймовірно зростає роль і значення проведення економічного аналізу інноваційної діяльності сучасного підприємства. Здійснення такого аналізу дозволяє розкласти досліджувані узагальнюючі показники на їх ряд первинних показників, представити у вигляді математичних моделей, розрахувати вплив найважливіших чинників на їхню зміну до і після впровадження інновацій, дослідити закономірності такого впливу, оцінити ефективність інноваційної діяльності підприємства, обґрунтувати відповідні управлінські рішення щодо подальшого його функціонування.

Список використаних джерел:

1. Йохна М. А. Економіка і організація інноваційної діяльності: навч. посібник / М. А. Йохна, В. В. Стадник. – Київ: видавничий центр «Академія», 2005. – 400 с.

СТРАТЕГІЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНАЛЬНИХ ГОСПОДАРСЬКИХ КОМПЛЕКСІВ ЯК ЦІЛЬ І ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

Н. О. ВОЛГІНА, ст. викл.

*Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
nvolgina30.06@gmail.com*

Зміна зовнішніх та внутрішніх умов розвитку регіонів в контексті глобалізаційних та євроінтеграційних процесів, децентралізація влади, підвищення економічної самостійності регіонів актуалізують дослідження питань, пов'язаних із забезпеченням стратегічної конкурентоспроможності і економічного зростання регіонів та ефективного розвитку регіонів як економічних систем, підвищенням рівня використання внутрішнього потенціалу регіональних систем і комплексів.

Кожний регіон займає певне місце в господарському комплексі країни та вносить свій вклад в загальний соціально-економічний розвиток останньої. Як складова частина загальногосподарського комплексу, регіональний господарський комплекс являє собою територіальний спеціалізований комплекс, який поєднуючи галузіринкової спеціалізації (основні) та доповнюючігалузі, а також виробничу і соціальну інфраструктуру, забезпечує пропорційний розвиток основних галузей, спираючись на наявні умови та економічні ресурси.

Стратегія розвитку регіональних господарських комплексів як складова загальнодержавної стратегіїсоціально-економічного розвитку,передбачає максимальне використання регіоном наявних та додатково створених конкурентних переваг, насамперед стратегічного характеру, для забезпечення конкурентоспроможності та економічного зростання.

Стратегічний розвиток регіональних господарських комплексів як ціль і фактор економічного зростання ґрунтується на «трьох П»:

- прогнозуванні потенційних напрямків і параметрів соціально-економічного розвитку регіону на основі аналізу природо - ресурсного, демографічного, інвестиційного, інноваційного потенціалу;
- програмуванні цілей і проміжних завдань соціально-економічного розвитку регіону, з визначенням конкретних термінів та індикаторів досягнення поставлених цілей і необхідних витрат ресурсів;
- плануванні розвитку на рівні регіону, включаючи встановлення конкретних цілей і завдань на планований період, визначенням джерел фінансування, безпосередніх виконавців і т.п.

Стратегічний розвиток регіональних господарських комплексів як фактор економічного зростання має відбуватися за такими напрямками:

- створення умов для інвестиційної привабливості регіонів, в тому числі за рахунок пропаганди фактичних досягнень та потенційних можливостей;
- підвищення привабливості регіонів за рахунок реалізації внутрішньо регіональних програм реформування (підвищення інформаційної прозорості регіону для ділових партнерів, інвесторів;використання можливостей пільгового оподаткування; створення вільних економічних зон);
- формування та використання взаємовигідних економічних зв'язків з іншими регіонами;
- реалізація інфраструктурних проектів на засадах державно-приватного партнерства, використання інструментів фінансового ринку для залучення коштів;
- розвиток регіонального інноваційного підприємництва та інші.

Також необхідно на практиці забезпечити посилення самостійності регіонів в питаннях, пов'язаних з визначенням напрямків розвитку та механізмів їх реалізації з урахуванням специфіки регіонів, ресурсних можливостейтощо.

СЕКЦІЯ 3

ПИТАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УРБАНІЗОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ

Керівник секції – канд. екон. наук, доц. О. М. Бурак
Секретар секції – канд. екон. наук, ст. викл. І. В. Покуца

СЕСТЕЙНОВИЙ РОЗВИТОК УРБАНІЗОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ ТРЕТЬОЇ ТА ЧЕТВЕРТОЇ ПРОМИСЛОВИХ РЕВОЛЮЦІЙ: ДОСВІД ЄС

Л. Г. МЕЛЬНИК, д-р екон. наук, проф.
Сумський державний університет
40007, м. Суми, вул. Р.-Корсакова, 2
melnyksmy@gmail.com

І. Б. ДЕГТЯРЬОВА, канд. екон. наук, доц.
Сумський державний університет
40007, м. Суми, вул. Р.-Корсакова, 2
irina.dehtyarova@gmail.com

В. С. ПОПОВ, студент-бакалавр
Сумський державний університет
40007, м. Суми, вул. Р.-Корсакова, 2

Сестейновий розвиток урбанізованих територій в контексті забезпечення цілей сестейнового розвитку (sustainable development goals) в умовах Третьої та Четвертої промислових революцій – це спроба усвідомлення природних кругообігів і узгодження своєї діяльності з природними циклами, що дозволяє прогнозувати і регулювати наслідки діяльності людини, створення сестейнових систем її проживання. Сучасні урбанізовані території – це, перш за все, території, на яких виробнича діяльність узгоджується з природними процесами і турботливим ставленням до природи.

В Європі в рамках програми «Здоров'я міста» накопичено досвід, що дозволяє об'єднати зусилля адміністрацій, спеціалістів, служб і громадян для сестейнового розвитку урбанізованих територій. При цьому, на думку фахівців, основні перешкоди носять не технологічний, а загальнокультурний характер. Сама людина повинна в своїх діях сприяти формуванню та сестейновому розвитку урбанізованих територій.

В рамках виконання науково-дослідної роботи «Розроблення фундаментальних основ відтворювального механізму соціально-економічного розвитку в ході Третьої промислової революції», яка фінансується за рахунок державного бюджету України (№ ДР 0118U003578), 2018-2020 роки, визначено основні завдання, які належать вирішити при формуванні сестейнових

урбанізованих територій майбутнього. А саме – створення належних умов для особистісного розвитку людини, тобто людини «соціо». Враховуючи досвід ЄС, необхідним є створення передумов для забезпечення сестейнового розвитку урбанізованих територій в Україні. Наприклад, в Німеччині існує практика формування біотопів [2]. Біотопи – це природні або створені людиною і підтримувані її працею природні ландшафти, що імітують незаймані первинні екосистеми. Вони створюються в приміських парках, в скверах міста, у дворах установ, в двориках приватних будинків і навіть в квартирах. У західній частині Берліна знаходиться будівля, вид якої своїми обрисами нагадує лопату. У центрі невеликого двору було майстерно створене штучно підтримуване абсолютно «дикі» озеро-болото з заростями очерету, рибою, качками і похиленими над водою деревами. Зелена «перлина» – в кам'яному намісті. В європейській практиці біотопи формують на багатоповерхових будинках. Наприклад, в Італії такий біотоп називається по-іншому – «вертикальним лісом». Саме так називається хмарочос Боско Вертикале [1]. В ЄС жителі урбанізованих територій є також учасниками громадянських експертиз проектів будівництва майбутніх об'єктів.

Отже, практика показує, що сестейновий розвиток урбанізованих територій – це запорука майбутнього гармонійного існування людства в умовах Третьої та Четвертої промислових революцій.

Список використаних джерел:

1. Небоскрёб Боско Вертикале. Вертикальный лес в Милане // Italy4.me. URL: <http://italy4.me/lombardia/milan/neboskryob-bosko-vertikale-vertikalnyj-les-v-milane.html>
2. Hansjürgens B., Schroter-Schlaack C., Brenck M. und andere. Das Projekt «Naturkapital Deutschland – TEEB DE» // TEEB – Prozesse und Ökosystem-Assessment in Deutschland, Russland und weiteren Staaten des nördlichen Eurasiens / Hrsg. K. Grunewald, O. Bastian und A. Drozdov. Bonn : Bundesamt für Naturschutz, 2014. S. 34–48.

ТЕРИТОРІАЛЬНО-ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ В СИСТЕМІ ЗЕМЕЛЬНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

В. Д. ШИПУЛІН, канд.техн.наук, проф.

В. В. ГОЛОВАЧОВ, студент

Харківський національний університет

міського господарства імені О. М. Бекетова

61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17

vitalii.holovachov@kname.edu.ua

Складовими інтегрованої системи земельного адміністрування є багатоцільовий кадастр, інфраструктура просторових даних, 4 функції управління земельними ресурсами («Визначення земельної власності», «Оцінка земель», «Використання земель», «Розвиток землі»), які взаємозв'язані і взаємодіють у цифровому середовищі.

Територіально-просторове планування здійснюється на трьох рівнях: національному, регіональному, та місцевому. Функціонування територіально-просторового планування в Україні здійснюється на правовій, політичній та організаційній основах [1].

Генеральна схема планування території України встановлює загальні рамки землекористування і територіально просторового планування, визначає пріоритети, концептуальні рішення планування і використання території країни і забезпечує сталий розвиток населених пунктів, розвитку інфраструктури і тд. [2].

Закон «Про регулювання містобудівної діяльності» встановлює норми і процедури містобудівної діяльності і спрямований на забезпечення сталого розвитку територій з урахуванням державних, громадських і приватних інтересів. Завдяки цьому закону містобудівна документація була скорочена з 5 до 3 рівнів: генеральний план, план зонування і детальний план [3].

Підготовка регіональних планів являє собою багаторівневу процедуру фізичного аналізу землекористування метою вирішення соціально-економічних містобудівельних завдань[4].

Звідси впливає недотримання планової документації, через відсутність співпраці та виникнення конфліктів між зацікавленими сторонами в питаннях регіонального розвитку, що є однією з причин недотримання планової документації [5].

Територіально-просторове планування повинно здійснюватися в взаємодії з системою кадастру. Але відсутність в Україні єдиного (багатоцільового) кадастру слугує не достатньою ефективністю управління та системою прийняття рішень.

Список використаних джерел:

1. Шіпулін В. Д. Система земельного адміністрування: основи сучасної теорії: навч. посібник // В. Д. Шіпулін. – Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015.
2. Про Генеральну схему планування території України – Закон України редакція від 18 листопада 2012, підстава – №5459-VI
3. Про регулювання містобудівної діяльності Закон України від 17 лютого 2011 року № 3038-VI
4. Национальный обзор жилищного хозяйства и землепользования, Украина [Електронний ресурс] // United Nations, Geneva. – 2015 – Режим доступу до ресурсу: https://www.unece.org/fileadmin/DAM/hlm/documents/Publications/CP_Ukraine_ECE.HBP.176.ru.pdf.
5. Spatial Planning – Key Instrument for Development and Effective Governance with Special Reference to Countries in Transition. [Електрон.ресурс]. – Режим доступу: https://www.unece.org/fileadmin/DAM/hlm/documents/Publications/spatial_planning.e.pdf

SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND THE ROLE OF SME'S

PATRIZIA GAZZOLA, Professor
Department of Economics, Insubria University
Via Monte Generoso 71, Varese, Italy
patrizia.gazzola@uninsubria.it
(corresponding author)

ELENA QUERCI, Assistant Professor
Department of Economics, Insubria University
Via Monte Generoso 71, Varese, Italy
elena.querchi@uninsubria.it

The aim of the paper is to analyze the role of Small and Medium Enterprise (SME) to contribute to sustainable development. Companies have different approaches to the integration of sustainable development in their business. Some companies integrate sustainable development practices into their business from the beginning of their activities during the strategic planning phase, while others integrate later or choose to reject these practices entirely because they believe that sustainability creates additional costs. By integrating sustainability into their activities, companies can gain a competitive advantage. The concept of eco efficiency indicates the relationship between economic and environmental performance in which maximum value is achieved by reducing the use of resources, waste and pollution. If corporate leaders implement sustainability as a driver for enterprise growth in highly dynamic systems, the integration process must involve altering all of the functions and organisational levels that guide the behaviour and daily work of all involved subjects to suite new values and principles.

If SMEs choose to integrate sustainability into their business improvement strategies, it will have a positive impact on Sustainable Development Goals (SDGs) while also strengthening stakeholder relations. Such moves can gradually transform a company into an integrated organisation capable of generating long-term profitability while simultaneously highlighting their human side and their leaders' personal commitment to contributing to the community and society of which they are a part.

This study developed a conceptual framework for evaluating the use of sustainability practices. The analysis is focused on medium-sized enterprises that have close contact with the territories in which they operate and support of environmental protection campaigns by integrating them into their productive activities. We will analyse the contribution of companies operating in the private lightweight health care industry. In particular, we will study their contribution to some of the UN's Sustainable Development Goals 2030. By comparing of two virtuous cases, this study will highlight their choices made with respect to the sustainable development. The two cases we will examine are the Santagostino Medical Center (SMC) and Nau!. The former offers care in the field of light health, particularly in those areas of specialization where the national health system is lacking. The other one produces and markets fast fashion optical products. They are

SMEs and prime movers and have grown their businesses over decades respecting the sustainable development.

References:

1. Gazzola P., Panova O. Sustainable development through entrepreneurship / P. Gazzola, O. Panova // Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Бізнес-адміністрування в умовах сучасних економічних реалій» - Харків, ХНУМГ, 2019 – <http://ojs.kname.edu.ua/index.php/area/article/download/2007/1901/>.
2. Querci E., Gazzola P. A New Business Model in Health Care Between Public and Private: Low Cost High Value Healthcare/ E. Querci, P. Gazzola// Contemporary Trends and Challenges in Finance – Springer, Cham, 2017. – PP. 235-246.
3. Querci, E. The integration of sustainable development in business as a driver for SMEs growth/ E. Querci// BSLab-5th-Simposium 2018: Cocreating responsible futures in the digital age: exploring new paths towards economic. – P. 124.

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В ПРОЕКТИ БУДІВНИЦТВА МІСЬКОЇ НЕРУХОМОСТІ МЕТОДОМ КРАУДФАНДИНГУ

*Є. Ю. ГНАТЧЕНКО, канд. екон. наук, доц.
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17,
gntchenko.evgenia@gmail.com*

У світі чітко простежується тренд зростання числа краудфандингових майданчиків, де йде збір коштів на різні проекти будівництва або реновації нерухомості. Станом на квітень 2017 року в Сполучених Штатах Америки нараховується більше 75 краудфандингових платформ нерухомості, а протягом 2014-2015 років у всьому світі були створені 150 таких платформ [1].

У той же час особливо активно цю тенденцію підхопила Великобританія. За словами Аяна Мітра, засновника і виконавчого директора CrowdVnk, однією з перших краудфандингових платформ в Англії, поворотний момент в груповому інвестуванні в нерухомість стався в той період, коли колишній генеральний директор Тім Брідон опублікував звіт в Dreedon. Тоді він стверджував, що уряд потребує збільшення альтернативних джерел капіталу, щоб виключити дефіцит фінансування, з яким стикаються малі підприємства. Тепер мінімальна інвестиція в Британських краудфандингових платформах нерухомості становить від 50 фунтів стерлінгів. За даними різних міжнародних експертів, одна з причин швидкого збільшення популярності краудфандинга нерухомості в тому, що інвестувати в об'єкти можна через зручні веб-ресурси. Наприклад, в грудні 2016 року латвійська компанія LP Private Property запустила портал Vulkestate. Це перша краудфандингова інтернет-платформа в країні, що спеціалізується на локальних проектах нерухомості. На даний

момент Bulkestate пропонує два краудфандінгових інструменту: спільні інвестиції і спільна покупка нерухомості. На сьогодні за допомогою цієї платформи реалізовано кілька проектів з купівлі-продажу та реновації житлових будинків.

Цілком ймовірно, що в найближчі роки ми побачимо появу перших українських краудфандінгових майданчиків, що спеціалізуються на нерухомості. Однак про серйозний вплив подібних проектів на ринок нерухомості України говорити поки рано. Адже навіть у разі появи таких майданчиків знадобиться кілька років, щоб даний метод інвестування став популярним серед українців і привернув приватних інвесторів. Щоб мінімізувати ризики, їм доведеться навчитися адекватно оцінювати ринкову ситуацію, якість будівельних проектів (наявність у девелоперів кредитного навантаження, локацію будівництва, інші ризики) та ін. Однак навіть такий аналіз не гарантує на 100% позитивний результат інвестування. Іншими словами, перш ніж стати альтернативою традиційним ринкам капіталу, краудфандінг повинен позитивно зарекомендувати себе як надійний і безпечний спосіб інвестування [2].

Безумовно, даний напрямок є досить перспективним, і ринок колективних інвестицій може бути повноцінно сформований в Україні через 5-10 років. Однак для цього необхідні сумлінні гравці, які зможуть довести надійність подібного формату вкладень потенціальному інвесторам, стабільний розвиток ринку і можливість контролю проектів з боку вкладників.

Список використаних джерел:

1. Что такое краудфандинг недвижимости? История появления, преимущества и недостатки подобного метода финансирования. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://minfin.com.ua/blogs/manny34/114612/>.
3. Сергій Пішковцій. Краудфандінг: як зібрати кошти на реалізацію своєї ідеї. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://web.archive.org/web/20161124065615/http://inspired.com.ua:80/ideas/crowdfunding/>.

ЕКОЛОГО-МІСТОБУДІВНА РЕНОВАЦІЯ ПРОМИСЛОВИХ ТЕРИТОРІЙ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ НАПРЯМОК СТАЛОГО РОЗВИТКУ МІСТ

Є. Ю. ГНАТЧЕНКО, канд. екон. наук, доц.

Ю. І. ГАЙКО, канд. техн. наук, доц.

Харківський національний університет

міського господарства імені О. М. Бекетова,

61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17

gnatchenko.evgenia@gmail.com

В умовах сталого розвитку урбанізованих територій міські райони з переважанням промислової забудови визначають напрямки подальшого

розвитку міста в цілому і тому потребують розробки науково обґрунтованої концепції їх реновації та містобудівного розвитку.

Головною метою еколого-містобудівної реновації територій промислових підприємств є їх екологічна, соціально-економічна і функціональна адаптація до потреб і вимог сучасного міста, підвищення композиційної і функціональної ролі в структурі міського середовища.

Критеріями вибору промислових територій для еколого-містобудівної реновації є: розташування в структурі міста; площа санітарно-захисних зон; економічна ефективність підприємства; клас шкідливості промислового підприємства.

Тому насамперед реновації підлягають підприємства, розташовані серед житлової забудови, в історичному центрі міста, зі шкідливим впливом на довкілля і забезпечені транспортною та інженерною інфраструктурою, а також підприємства, що заважають екологічному удосконаленню чи реконструкції інших районів міста і покращенню планувальної організації всієї міської структури.

В процесі реновації промислових підприємств здійснюються інноваційні заходи по екологічній реабілітації територій, а саме – санації та рекультивації промислових територій, що потрапили в зону забруднення, за допомогою повернення ландшафту в початковий або близький до нього стан. Це здійснюється за рахунок відтворення вихідних природних компонентів середовища (грунту, рельєфу, рослинності, води).

Санація території – комплекс заходів, спрямованих на ліквідацію наслідків забруднень компонентів природного середовища в результаті господарської діяльності людини. План санації є основою практичної реалізації робіт з реновації та підлягає затвердженню відповідальними відомствами.

Метою розробки плану є вибір оптимального з екологічної та економічної точки зору варіанту концепції санації, при якому враховують можливість комбінування різних методів або технологій санації.

Вибір відповідних технологій, процесів санації проводиться з урахуванням специфіки забруднювача, шляхів міграції, фактичних умов майданчика тощо. Існуючі методи зменшення і ліквідації ризиків від хімічного забруднення поділяються на три групи, з яких саме до санації належать групи методів деконтамінації та локалізації (закріплення).

Рекультивація земель – комплекс робіт, спрямованих на відновлення продуктивності та народногосподарської цінності порушених земель, а також на поліпшення умов навколишнього середовища відповідно до інтересів суспільства. Рекультивація порушених територій повинна здійснюватись у два послідовних етапи: технічний і біологічний. Містобудівне використання рекультивованих територій передбачає розміщення об'єктів житлового та громадського будівництва, ландшафтно-рекреаційних зон, водних і туристичних об'єктів. Таким чином, в процесі реновації промислових територій міста вирішуються такі основні екологічні і містобудівні задачі: покращення санітарно-гігієнічних умов території; відновлення екосистем, удосконалення

архітектурно-планувальної організації території; покращення експлуатаційних і господарських характеристик території.

СТРАТЕГІЧНІ ІМПЕРАТИВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ПЕРЕРОБКИ ВІДХОДІВ ТА ВТОРИННОЇ СИРОВИНИ

О. М. МАЦЕНКО, канд. екон. наук, доц.
Є. В. ХІЛЬКО, аспірант
А. В. КОВАЛЬОВА, аспірант
Сумський державний університет
40007 Україна, м. Суми, вул. Римського-Корсакова 2
amatsenko@econ.sumdu.edu.ua

Основи сучасного успішного управління відходами в країнах ЄС були закладені на початку 70-х років ХХ століття з метою гармонізації сфери поводження з відходами та запобігання нераціональному використанню природно-ресурсного потенціалу в ринкових умовах. Сьогодні управління відходами в країнах ЄС є невід'ємною частиною загальнодержавної та екологічної політики та відрізняється цілеспрямованістю і послідовністю. Управління відходами в європейських країнах включає інтегрований підхід з метою забезпечення максимальної безпеки для довкілля при поводженні з відходами та вилучення при цьому найбільшої економічної вигоди з різних складових частин відходів. При всіх інтегрованих підходах використовується комбінація різних методів і технологій обробки і використання відходів.

Наприкінці ХХ століття в більшості розвинених країн світу всі зусилля у сфері управління побутовими відходами були спрямовані на їх спалювання та захоронення. Вважалося, що метод спалювання є більш економічно вигідним порівняно з переробкою, оскільки дозволяє його розглядати як джерело отримання енергії. Наприклад, в Німеччині, Швейцарії та Австрії 97 % відходів переробляється методом спалювання при великих температурах.

Стратегія запобігання утворенню відходів і переробки відходів була прийнята Єврокомісією в 2005 році. Ця стратегія відображає основні цілі політики ЄС в галузі поводження з відходами, які передбачають: зниження обсягів утворення відходів за рахунок запобігання їх утворення в технологічному процесі виробництва продукції; використання відходів у виробничих процесах; виділення із загального потоку відходів окремих фракцій для подальшого їх використання в якості вторинних матеріальних і енергетичних ресурсів; зведення до мінімуму відходів, що розміщуються на полігонах; уніфікацію методів поводження з відходами на основі використання технологічного прогресу.

Розглядаючи схему пріоритетів поводження з відходами в Україні та країнах ЄС то маємо таку структуру яка показує, що основна задача для Європейських країн це максимально можливе зменшення стихійних звалищ, і

навпаки стрімкий розвиток безвідходного рециклінгу вторинних ресурсів життєдіяльності людини.

Рисунок 1 – Співставлення ієрархій поводження з відходами в Україні та ЄС

Зміні пріоритетів у поводженні з відходами має стати Національна стратегія управління відходами, яка базується на трьох ключових принципах, притаманних для країн ЄС, а саме:

1) перехід до економіки замкнутого циклу. Для України це означає масштабна технологічна модернізація і відмови від хижацького ставлення до природних ресурсів; 2) розширена відповідальність виробника, яка заохотить бізнес до мінімізації утворення відходів та зацікавленості в їх переробці; 3) мінімізація площ захоронення відходів.

MARKETING INSTRUMENTS TO BOOST GREEN INVESTMENT MARKET

*T. PIMONENKO, PhD, Associate Professor
Sumy State University*

40007, Sumy, 2, Rymskogo-Korsakova st.

tetyana_pimonenko@econ.sumdu.edu.ua

*O. LYULYOV, Doctor of Economics, Associate Professor
Sumy State University*

40007, Sumy, 2, Rymskogo-Korsakova st.

alex_lyulev@econ.sumdu.edu.ua

Y.A. US, Postgraduate Student

Sumy State University

40007, Sumy, 2, Rymskogo-Korsakova st.

yanochkaus@gmail.com

It was noticed, that over the last several years Ukraine economic development has been characterized by worsening domestic investment climate, which is been exacerbated with the political and military conflicts in the country. According to

above-mentioned provision it encourages the increasing of a lack of confidence on the part of potential investors and outflows of foreign investments. It is worth noting that, in Ukraine comparably small amount of green investments (GI) are driven to the development of renewable energy, increasing of energy efficiency level, agriculture development, protection of country ecosystem, water and land resources conservation. However, have analyzed the worldwide experience it has been found out that the GI market has a rapid development. Thus, the world tendencies of observance of the principles of sustainable development in making investment decisions requires the reformatting the ideology of the traditional investment market towards its “greening”. Therefore, on this aspect GI is the promising instrument to attract the additional foreign capital in the Ukrainian economy.

According to the marketing theory and taking into account the results of analysis [1], it is possible to extract the following elements of GI marketing (Figure 1): green product, green price, eco-oriented positioning and promoting.

In accordance with the proposed model of marketing tools (Figure 1), the product of GI marketing is investments directed towards the specific ecological project, the realization of which obtains as the economic results, so the balancing ecological and social results.

Forasmuch as a potential “green” investor deals with the numerous of price components accounting system of which is not unified, pricing in GI marketing differs from such one as in traditional marketing. Moreover for most cases the green products have higher variable expenses, while as their long-term costs are lower. In accordance to the GI marketing concept, positioning is consider to be the process of attracted image creation that boosts the green brand and image and, as a result, the competitive ability in the long term.

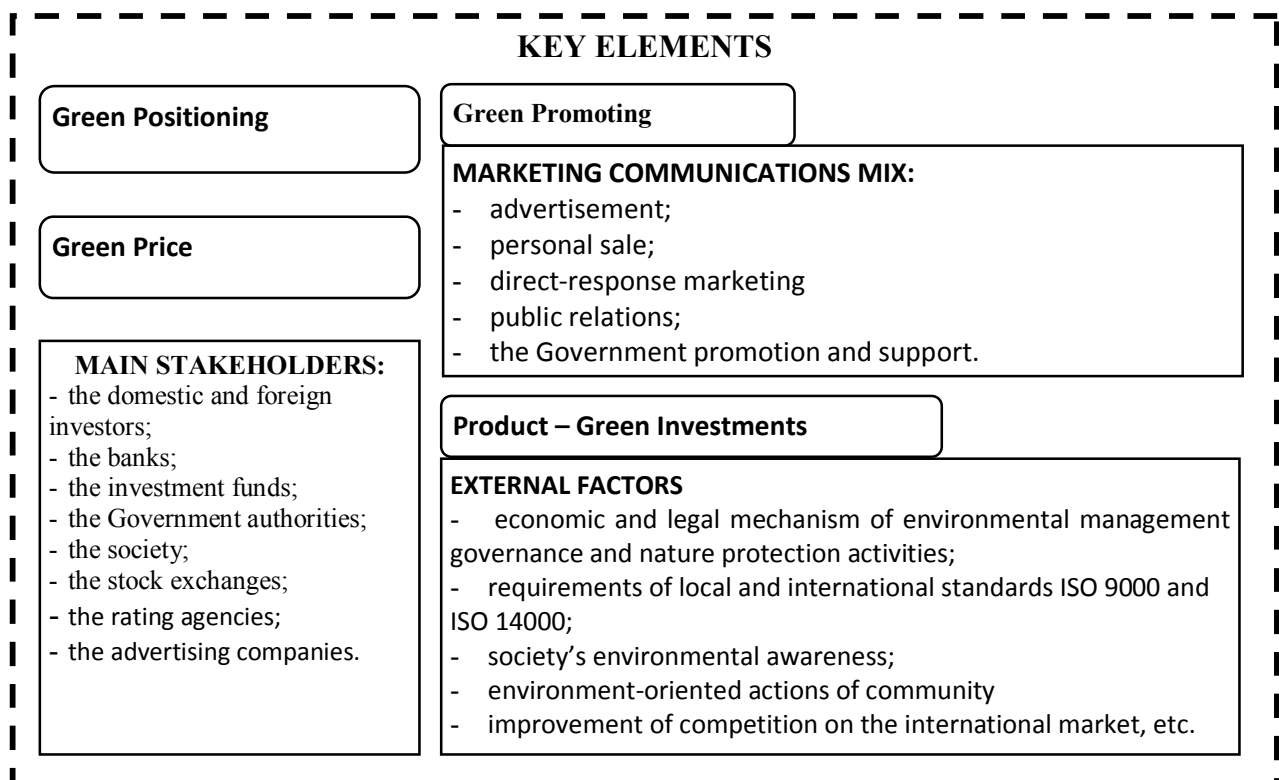

Figure 1 – The conceptual model of green investment marketing*

*Compiled by the authors on the basis of the literature sources [2;3]

Furthermore, the promotion policy of GI marketing should be combined with the increasing of the awareness level and propaganda to help in attracting GI. The promoting of GI is, first of all, the using the marketing communication mix (Figure 1), where it is necessary to make a plan of promoting which is able to indicate the dissemination channels of information and its volume, monitor the information impact and make necessary changes.

Consequently, the launch of green model of economic development and implementation of the basic principles of sustainable development require the attraction of green investments and their popularization among the main stakeholders, that, in turn, makes it necessary to formulate the efficient set of marketing communication of promoting GI, which would ensure green brand of the country and increase the foreign investor confidence. As a result it is able to improve the investment climate of the country providing of the spreading and penetration the additional advantages in all facets of the economic.

References:

1. Chepurova, I. (2014). Marketing v oblasti privilecheniya investitsiy. Retrieved from: <https://cyberleninka.ru/article/n/marketing-v-oblasti-privlecheniya-investitsiy>
2. Chygryn, O., Krasniak, V. (2015). Teoretyko-prykladni aspekty rozvytku ekolohichnoho investuvannya v Ukrayini. Makrelytnh i menedzhment innovatsiy, 3, 226-234. Retrieved from: http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files/mmi2015_3_226_234.pdf
3. Pimonenko T. (2018). Transparency of Ecological Reports as a Basis of Green Investment Market Development. Mechanism of Economic Regulation, 4, 14-22. <https://doi.org/10.21272/mer.2018.82.02>

UMWELTCONTROLLING IM SYSTEM ALLGEMEINEN CONTROLLINGS: HAUPTMOTIVE UND HAUPTINSTRUMENTE

S. DVORKIN

*Deutsche Angestellten-Akademie
Marsstraße 40-42, 80335 München
dvorkin.s@web.de*

Steigerung der Rolle umweltfreundlicher und umweltorientierter Technologien motiviert die Änderungen bei den vorher rein wirtschaftlichen Instrumenten. Es handelt sich auch um die Methoden und Konzepte, die Rechnungswesen angehen. Kosten und Leistungsrechnung in modernem Sinne ist unmöglich ohne Einführung so genannten Umweltcontrolling.

Früher und häufig heutzutage wird Controlling auf rein finanzielle Ziele orientiert. Gewinn in diesem Verständnis lässt sich als „umweltunabhängig“ begreifen. Umweltcontrolling entwickelt und verwendet die Methoden, die unterstützen die Erreichung des Umweltziels. Solch ein Ziel nimmt sowohl gewöhnliche Berechnung des Finanzergebnisses als Differenz betriebszielorientierter Erträge und Aufwendungen als auch umweltschutzbedingten Aufwand (und

manchmal Erlös) in Anspruch.

Hauptmotive für den Einsatz von Umweltcontrolling sind wie folgt [1]:

– *Werteorientierung Stakeholder*: Das hat meistens mit dem Druck der Stakeholder auf eine sozial-ökologische Ausrichtung zu tun. Verzichten darauf Unternehmen, entstehen Akzeptanzbarrieren (einschl. auch bestimmte rechtliche und technologische Aspekte);

– *Effizienzgewinn*: Umweltcontrolling verbessert die Qualität und ergänzt die Effektivitätszahlen des Controllings. Das führt auch zu Optimierung der Materialkosten, folglich zu Steigerung des Gewinnes aufgrund dieser Effizienzsteigerung;

– *Wettbewerbsvorteile*: Diese Vorteile entstehen vorwiegend durch Differenzierung, durch Aktivierung der Innovationsaktivität und Verbesserung der automatischen Informationssysteme;

– *Reputationsgewinn und Akzeptanz*: Die oben genannten Wettbewerbsvorteile führen auch zu positiven Auswirkungen sowohl innerhalb des Unternehmens, z.B. bei der Motivation der Arbeitnehmer, als auch außerhalb dessen, d.h. in der Gesellschaft, bei anderen Institutionen;

– *Risikomanagement*: Einführung des Umweltcontrollings ist praktisch unmöglich ohne Verbesserung des Planungssystems und hilft besserer Erkennung der Umweltrisiken, was wirkt positiv auf finanziellen Unternehmenserfolg.

Die relevantesten Instrumente des Umweltcontrollings sind wie folgt:

– *Ökobilanzierung* – Bilanzierung muss in erster Linie mit Aufforderungen von ISO 14040 zusammenstimmen;

– *Ressourcenkostenrechnung* – was ressourcenorientierte Erweiterung der Kostenrechnung, vor allem Integration der Ressourcenkosten und Umweltkosten in den Betriebsabrechnungsbogen als Hauptinstrument der allgemeinen Kosten- und Leistungsrechnung, bedeutet;

– *Flusskostenrechnung* – was sichert die Transparenz der Materialflüssen [2];

– *umweltorientierte Kennzahlen* – was hat mit Integration der ökologischen Aspekte in das Kennzahlensystem des Unternehmens zu tun.

Bei der Integration des Umweltcontrollings soll in erster Linie darauf Wert gelegt werden, dass das Umweltcontrolling kein isoliertes Subsystem ist. Folglich besteht die Möglichkeit, das Umweltcontrolling an das zentrale Controllingssystem anzubinden. Organisatorisch muss auch Verzahnung mit den für die Gesamtsteuerung verantwortlichen Einheiten sichergestellt werden, um eine Isolation des Umweltcontrollings zu vermeiden.

Literaturverzeichnis:

1. Tschandl M., Posch A. (Hrsg.). Integriertes Umweltcontrolling (2. Aufl.) / M. Tschandl. - Wiesbaden: Gabler, 2012 – S.11-40.
2. Baumast A., Pape J. (Hrsg.). Betriebliches Umweltmanagement. Nachhaltiges Wirtschaften im Unternehmen (4. Aufl.) Stuttgart: Eugen Ulmer, 2009 – S.117-131.

ЗАХОДИ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В ХАРКІВСЬКОМУ РЕГІОНІ

О. М. БУРАК, канд. екон. наук, доц.
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
olenamburak@gmail.com

Сталий розвиток в Україні набирає свою дієвість і поширюється, але основними проблемами залишаються: необхідність впровадження системних заходів; потреба у суттєвій фінансовій підтримці.

В Харківському регіоні визначено, що важливими умовами стійкого збалансованого соціально-економічного розвитку є застосування сучасних європейських підходів до просторового розвитку для зменшення територіальних диспропорцій.

Цільовими показниками сталого розвитку в регіоні можна назвати представлені в таблиці показники.

Таблиця 1 – Цільові показники сталого розвитку [1]

Індикатори	Показники 2015 р.	Цільові показники 2020 р.
Енергоємність ВРП (т.у.п./1 тис. USD по ПКС)	0,3	0,37
Енерговикидомісткість ВРП	0,8 г/грн.	1,28 г/грн.
Питома вага відновлюваних джерел енергії у валовому кінцевому обсязі споживання енергії в системах опалення та охолодження, у виробництві електроенергії та транспортному секторі	1,5%	11%
Питома вага утилізованих відходів у загальній кількості утворених	21,6%	28,6%
Площа земель природно-заповідного фонду	74,2 тис. га	282,8 тис. га
Питома вага площі природно заповідного фонду до площі адміністративно-територіальної одиниці	2,36 %	9%

Розв'язувати завдання сталого розвитку органи місцевого самоврядування пропонують завдяки наступним заходам [1]:

1. Створення і підтримання енергобезпеки регіону, використовуючи підвищення енергоресурсоефективності економіки. Залучення зовнішніх і внутрішніх інвестицій у модернізацію основних засобів промисловості та підприємств житлово-комунального господарства, розвиток відновлюваної та альтернативної енергетики, забезпечення збалансованості енергосистеми маневреними потужностями.

2. Локалізація на території регіону виробництва енергоресурсоефективного обладнання із застосуванням сучасних технологій для забезпечення потреб області та внутрішнього ринку України.

3. Впровадження та поширення знань стосовно енергоефективності та ефективного використання ресурсів. Підвищення свідомості приватних осіб та суб'єктів господарювання всіх рівнів.

По першому заходу планується впровадити такі проекти: «Енергоефективна будівля»; «Економне водопостачання»; «Енергоефективний дім»; «Енергоефективний заклад культури»; «Економічне водовідведення»; «Ефективне тепловиробництво»; «Енергоефективний медичний заклад»; «Енергоефективний освітній заклад».

По другому заходу вбачають необхідним реалізувати проект «Харків – провідний центр виробництва енергоресурсоефективного обладнання»; по третьому заходу – «Центр енергоресурсоефективності «Чистий Харків».

Вказані заходи, включаючи представлені на них фінансові плани, мають забезпечити Харківському регіону зростання конкурентоспроможності і частки валового регіонального продукту. Недоліком даного підходу є те, що не розраховується сукупний вплив заходів на підвищення рівня сталого розвитку Харківського регіону.

Список використаних джерел:

1. План заходів на 2018 – 2020 роки з реалізації «Стратегії розвитку Харківської області на період до 2020 року» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.oblrada.kharkov.ua/ua/962698/18vor/VK/11845.
2. Особливості реформування ринкових механізмів у галузі водопостачання та водовідведення / О. М. Тищенко, М. О. Кизим, Т. П. Юр'єва, С. Ю. Юр'єва, І. В. Покуца // Реформування житлово-комунального господарства: теорія, практика, перспективи: монографія. – Харків : ВД «ІНЖЕК», 2008. – С. 41-80.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Г. Г. СОБОЛЄВА, канд. екон. наук, доц.

В. М. САВЧЕНКО, студентка

Харківський національний університет

міського господарства імені О. М. Бекетова

61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17

svchnk20@gmail.com

У наші дні й надалі набуває гостріше питання яке охоплює важливі сфери нашого повсякденного життя – як уникнути погіршення екологічних проблем в Україні та при цьому продовжувати забезпечувати якісними продовольчими товарами, задовільнити суспільні потреби та надалі удосконалити виробничу діяльність. Найголовнішим чинником є відходи. Відходи – будь-які речовини, матеріали і предмети, що утворилися у процесі виробництва чи споживання, а також товари (продукція), що повністю або частково втратили свої споживчі властивості і не мають подальшого використання за місцем їх утворення чи

виявлення і від яких їх власник позбувається, має намір або повинен позбутися шляхом утилізації чи видалення [1]. Україна успадкувала від СРСР аномальні техногенні зміни головних стратегічних природних ресурсів, що впливають на екологічну складову національної безпеки держави. Існуюча в Україні система моніторингу довкілля не забезпечує проведення систематичних і обґрунтованих оцінок гранично допустимих змін природних екосистем та техногенних навантажень на них і характеру основних джерел загроз екологічній безпеці та потребує кардинального удосконалення [2].

Стратегія розвитку 2020, яка була підписана у 2014 році, представляє собою концепцію сталого розвитку, одна з головна програм – боротьба з екологічними змінами, уникнення потепління, доведення частки відновлювальних джерел до 20%, зменшення шкідливих відходів в атмосферу. На зараз потрібно рівнятися на найяскравіший приклад успішної реалізації цієї стратегії – Німеччину. Завдяки використанню фінансових інструментів: інвестиції, податків, державних видатків, грантів, субсидій ця країна досягла масштабних та позитивних результатів.

У разі великої кількості викиду парникових газів держава встановила обмеження, якщо підприємство перевищує їх, то на виробництво накладається штраф. Слід зазначити, що Україна нові проекти та плани. Наприклад, у 2017 році було прийнято Стратегію управління відходами в Україні 2030. Крім того, планується комплекс із переробки відходів. На Харківщині буде збудовано найсучасніший в Україні полігон твердих побутових відходів (ТПВ). Планується їх розподільне збирання та сортування для подальшої переробки. Будівництво здійснюється в рамках спільного проекту з Міжнародним банком реконструкції та розвитку. Після завершення будівництва комплексу тут постійно працюватиме 100 робітників. Тобто еколого-орієнтований розвиток підприємства має великі перспективи в майбутньому.

Але крім цього, треба збільшити та зафіксувати екологічний податок для подальшого впровадження сучасних технологій. Виробництвам потрібно виділити гроші на оснащення баками для поділу сміття, для того щоб уникнути нестачі вторинної сировини.

Отже, розв'язок питання є довгостроковим процесом послідовних кількісних і якісних змін у системі «підприємство», у результаті яких виникає раніше не існуючий склад елементів цієї системи й взаємозв'язків між ними, які, у свою чергу, є передумовою для становлення нової системної вартісної цілісності. Тільки при якісній взаємодії між народом та державою буде видно явні результати спільних зусиль.

Список використаних джерел:

1. Закон України про відходи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187/98-%>
2. “Індикатор стану екологічної безпеки держави” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www3.niss.gov.ua/articles/993/>

ЗЕЛЕНА ЕКОНОМІКА ЯК НАПРЯМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ МІСТА

Н. М. МАТВЄЄВА, канд. екон. наук, доц.
*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
Natalia.matveeva/@gmail.com*

Забезпечення сталого розвитку міст – один з базових принципів регіональної політики країн ЄС. Спостерігається значна територіальна диференціація сталого розвитку регіонів і в межах України.

Формування належного життєзабезпечення людини на території українських міст потребує створення відповідних умов (для проживання та відпочинку, гарантування безпечного перебування людини на території міст, створення «зелених зон» тощо). Проте, у сфері забезпечення сталого розвитку міст існує багато труднощів, пов'язаних з нагромадженням хронічних соціальних, економічних та екологічних проблем, які суттєво впливають на якість та безпеку життя людей у містах України. Міста України потерпають від низки хронічних соціально-економічних та екологічних проблем. Відтак для великих міст зростають загрози екологічного характеру, а для малих та середніх міст притаманною є слабкість економічної складової сталого розвитку.

Неналежним є стан житлово-комунального господарства міст (насамперед – малих міст), недостатніми є обсяги капітальних вкладень у розвиток житлового будівництва, введення в експлуатацію нових (та після капітального ремонту) житлових приміщень. Наразі екологічні проблеми стоять в одному розрізі з економічними та мають загальний характер, розв'язання яких вимагає пошук нових інструментів їх вирішення. Одним із таких є поняття «зелене будівництво», яке є досить актуальним в країнах Європи та знаходить застосування і в українських реаліях.

Будівництво – це сфера економічної діяльності, що володіє найбільшим потенціалом енергозбереження, оскільки є одним з основних споживачів енергоресурсів, останнім часом постала перед проблемою найбільш раціонального їх використання як на етапі виробництва різних будівельних матеріалів, так і експлуатації завершених будівельних об'єктів різного функціонального призначення.

Наразі до прикладних екологічних наук належить таке поняття як будівельна екологія. За Тетиору А. Н. предметом її вивчення є вплив будівництва на навколишнє середовище, а фактори навколишнього середовища – на функціонування будівель та конструкцій в оптимальному для людини режимі з забезпеченням високої якості довкілля та його проживання. Також вченим була запропонована структура будівельної екології.

На нашу думку, поняття зеленого будівництва є комбінуванням складових будівельної екології, а саме урбоекології, біопозитивного будівництва, екологічної надійності та безпеки, енергоактивних та енергозберігаючих

будівель, ресурсів, безвідходності виробництва, утилізації відходів та екомоніторинг.

За статистикою, приведеною Радою з Екологічного будівництва (RuGBC) на сьогодні будівлі всього світу використовують близько 40 % усієї споживаної первинної енергії, 67 % усієї електрики, 40 % усієї сировини і 14 % усіх запасів питної води, а також роблять 35 % усіх викидів вуглекислого газу і майже 50 % усіх твердих побутових відходів. У зв'язку з цим, на світовому рівні з'явилося поняття «зелене» будівництво або по-іншому екологічне, яке спрямоване на зниження рівня споживання енергетичних і матеріальних ресурсів, а так само на скорочення згубної дії будівельної діяльності на здоров'я людини і довкілля.

Список використаних джерел:

1. Засадко В., Лиска О. Громадська думка про стан поводження з ТПВ в містах України. Аналітичний звіт. – Київ: Асоціація міст України, 2013. – 82 с.

РОЗВИТОК УРБАНІЗОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ

М. С. ВЛАДИМИРОВА, канд. екон.наук, доц.
В. М. КРИШТАЛЬ, студент
*Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
magnetior@gmail.com*

Зараз все частіше постає питання про розвиток урбанізованих територій, бо дуже стрімко розвивається розвиток та концентрація продуктивних сил та форм соціального спілкування.

Урбанізовані території – традиційний об'єкт дослідження соціально-економічної географії, в т.ч. таких її гілок як географія населення, географія міст і геоурбаністика. Інтерес до особливостей, закономірностям, факторів і принципам розвитку урбанізованих територій зростає з кількох причин, найважливіші з яких - зросла мобільність населення, становлення постіндустрії та концентрація все більшої кількості людей в містах. Для найбільших міст і їх агломерацій характерно і зміна міських функцій в бік посилення постіндустріальних галузей, зміна міського способу і якості життя, ускладнення процесів управління містом, що також призводить до необхідності глибоких досліджень відбуваються процесів на урбанізованих територіях [1].

Підхід, при якому питання екології міста розглядаються не тільки з точки зору стану навколишнього середовища в самому місті (рівень загазованості, шуму, стан вод і утилізація відходів і т.д.), але аналізується вплив міста на навколишні території, тобто враховується екологічний слід або відбиток міста, є найбільш адекватним, з точки зору прийняття довгострокових рішень в області міського розвитку, і в Найбільшою мірою відповідає сталому розвитку

урбанізованих територій. Під екологічним відбитком міста розуміється «площа, що забезпечує його життєдіяльність, і міра «навантаження» на природу, яка виникає в результаті задоволення різноманітних потреб міських мешканців» [2].

Взаємовплив і взаємопроникнення основних сфер життєдіяльності людини – соціальної, екологічної та економічної сфер, важко виявити, але згубно не враховувати при довгостроковому стратегічному плануванні. Неврахування ж економічного чинника може привести до загрози збереження зазначених об'єктів. Необхідною умовою для сталого розвитку урбанізованих територій, що дозволяє задовольнити потреби нинішнього покоління і не ставить під загрозу потреби майбутніх поколінь.

Таким чином, урбанізовані території або міста характеризуються складною багатофункціональною територіальною організацією. При переході до постіндустрії вони не тільки не втрачають своєї привабливості, а збільшують її. Урбанізовані території не мають конкретного визначення, однак відрізняються взаємопроникненням трьох сфер – соціальної, екологічної та економічної, з лідируючими інтересами людини.

В зв'язку з цим, в даний час найбільш актуальним і продуктивним підходом до вивчення, аналізу, довгострокового планування і управління урбанізованими територіями залишається класичний економіко географічний підхід, який би розглядав місто як цілісну територіальну соціально-екологічно-економічну систему.

Список використаних джерел:

1. Поняття урбанізації, урбанізованих територій [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://pidruchniki.com/68482/ekologiya/ekologichni_aspekti_urbanizatsiyi.
2. Екологічний відбиток [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://tyzhden.ua/News/50167>.

THE INTERRELATION ABOUT CITY AND NATIONAL ECOLOGICAL BIOCAPACITY AND FOOTPRINT

N. O.VOLGINA, senior lecturer,
P. O. SAMUS, student,
*O. M. Beketov National University of
Urban Economy in Kharkiv,
Marshala Bazhanova St, Kharkiv, 61002, Ukraine
nvolgina30.06@gmail.com*

As a beginning lets discuss a theoretical and essential concept of the subject. Every city in a world in a process of their everyday life faces problems, which appear as a result of different activities of enterprises, citizens, and their infrastructure. Let's define a cause, effect, and heart for each of these exemplary

participants. Enterprises presented as a business organization, which is aimed at producing goods and provision of services.

Inside this part, we talk about recycling – second time using resources which is already was used by plants and factories. Recycling is also can be used for waste products of citizens. As for these part, primarily we talk about sorting waste by categories, for example glass, plastic, paper etc.

Now we can talk about the ways how to in our opinion cities can improve their resources usage efficiency. First of all, let's define essential notions. Starting Resources (SR) it's a different material or any other things which are used by enterprises and factories in process of their activity. The second one is Already Worked off Resources (AWR) its materials and waste which is appeared in the result of production process and can't be used by the enterprise for another goal, AWR also can be called as trash.

Every City has own set of SR and AWR which is used and thrown out by local enterprises. Local area can be understood not only as a City Area, in additional it's a factory and manufactures in the immediate area around, which is can interact with City Infrastructure. The main point is a built a 2-layer infrastructure which will work with AWR of different users and compare it's to SR of other users, as a result, a huge part of a material which was trash before using this infrastructure can be used as SR by other enterprises (for example huge woodworking factory of the furniture factory, only using their AWR can provide much of needed SR for some amount of cutlery and toys manufacture). Built up of the first layer, starts from prepare and conduct a team of professionals which is been aimed at analyzing all of registered factories and manufactures to compare their SR and AWR and make a database, which shows expediency of launching Sustainability Infrastructure Project.

On the second layer, we must provide analyze of waste which produced and going to trashes by citizens, sure these steps require separate garbage collection. But here is, inside trash, a specialist can also find some of SR for different factories, for example, New Year Trees which is going to trash after holidays every year can be delivered to the firewood manufacture, etc. So second layer infrastructure require waste sorting and analysis of waste product to improving recycling, and positive effect on citizen footprint.

For the completion. Let's name and point motivation, or in other words underline WHY our Cites need's a Sustainability Infrastructure. Using the Open Data platform of Global Footprint Network, we can find information about Biocapacity per person and Ecological Footprint per person, if calculate the difference of these indexes, we can easily know how much every country effect on world ecology.

For better understanding of FOOTPRINT we must talk about GDP, more precisely about part of harmful industries inside every country GDP. Effective sustainable usage of recources give a way for a countree to make much bigger industries with lower FOOTPRINT. About BIOCAPACITY, it's a index which depends of the area of the country, and show us how much of AWR can be trashed.

In recent analyses conducted in the 2014 year, scientists count that for producing \$0.350 trillion (2015@indexMundi) GDP Ukraine effect on world with

1.76 Footprint compare to number of earth, as for France, they effect 2.79 Footprint for producing \$2.75 trillion (2015@indexMundi). Using a simple counting we can decide that for producing 1 trillion GDP Ukraine is use in 5 time`s more FOOTPRINT then France.

Compeering of Ukraine and France is objective because biocapacity of both countries is equal 2,7(opendata@Global Footprint network). These counting shows up necessity of improving Ukrainian industry and bussines rules up to European standards and higher.

INDIE ECONOMICS: NEW ECONOMICS PARADIGM

I. V. POKUTSA, PhD

*O. M. Beketov National University of
Urban Economy in Kharkiv,*

Marshala Bazhanova St, Kharkiv, 61002, Ukraine

pokutsa@ukr.net

Economics today is beginning to look like an expensive knowledge-producing conveyor. This is a high-budget industry represented by large highly specialized groups of authors with research funds which increases every year (Table 1). This situation in modern economics, not only in Ukraine but also in the EU countries, creates high entrance barriers in science for motivated and skillful individual researchers.

Besides it leads to government and private monopolies in science and large scientific organizations and communities' consolidation (Fig. 1); educational institutions dependence on budget funding. As a result, these processes lead to deficiency in economics with new ideas, approaches and methods, causing its centralization, technocratic narrowly focused specialization depending on funding.

Table 1 – R&D by sector, EU-28, 2006-2016, (% relative to GDP)*

R&D Sector	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Business enterprise sector	1,12	1,12	1,16	1,19	1,19	1,24	1,27	1,28	1,30	1,31	1,32
Government sector	0,23	0,23	0,24	0,26	0,25	0,25	0,25	0,25	0,24	0,24	0,23
Higher education sector	0,39	0,40	0,42	0,46	0,47	0,46	0,47	0,47	0,47	0,47	0,47
Private non-profit sector	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02

* Retrieved from: <https://ec.europa.eu/eurostat>

The solution of the problem can be a new flexible and transparent concept of economics: the 'indie-economics' paradigm as opposed to 'traditional economics'. The closest semantic terms to 'indie-economics' are 'indie-culture' and 'indie-capitalism'. 'Indie capitalism' was implemented by B. Nussbaum [1] as socially

focused, engineering-centric culture of entrepreneurship.

Another term ‘indie-culture’ is usually used in relation to phenomena in modern culture, which tend not to be part of the commercial mainstream. Thus, it is possible to focus on creative ideas and prevent them from becoming part of the entertainment industry.

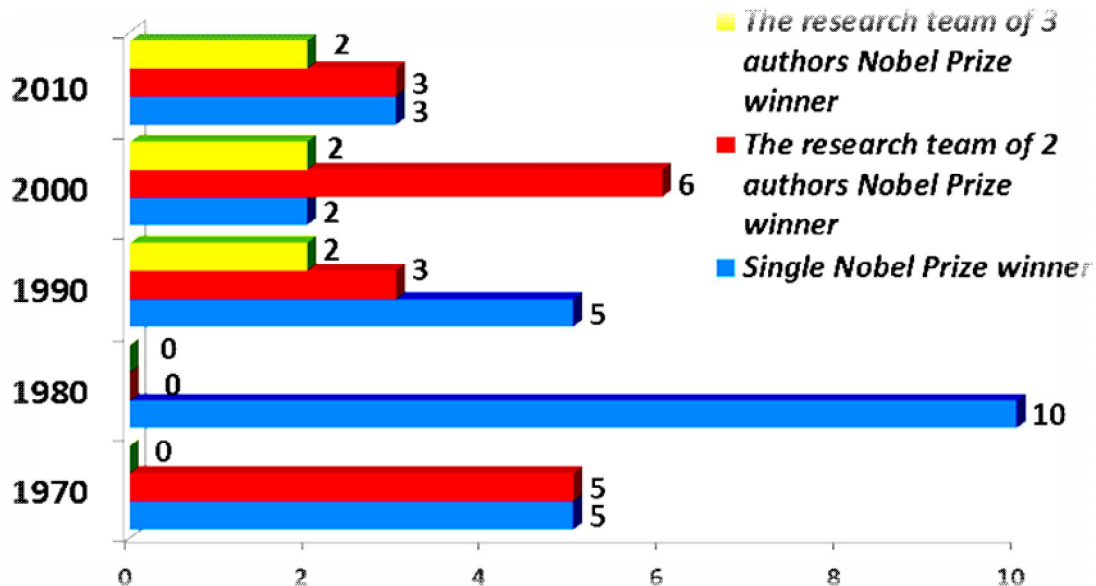

Figure 1 – Research teams consolidation trend: Nobel Prize winners in economics (1970-2010)

Like ‘indie’ projects, ‘indie economics’ researches are: i) conducted by independent academic communities or individual scientists with low budget; ii) crowdfunding, grants, or creating an fandom community for funding can be used; iii) scientists are characterized by empathy and fellowship with others who share common interests about the research problem; iv) the main aim of ‘indie-economics’ is to popularize economics as a science overall and actualize economics problems despite their level of funding.

The traditional economics is trying to convince society that breakthroughs in science are provided exclusively by work in science groups consisting specialists of various narrow profiles with significant funding, but this is not so. Certainly, this is useful for testing new theories but does not guarantee the emergence of creative ideas. The ‘indie economics’ forms a paradigm in which breakthroughs in science still primarily depend on the individual mental efforts of scientists whose focus is on relatively unexplored problems which are necessary for national or global economic growth, but not well enough considered by the government or have significant funding.

References:

1. Nussbaum, B. (2013). *Creative intelligence*. New York: HarperBusiness. – 373 p.

ОСОБЛИВОСТІ СТАЛОГО ІМПОРТУ КВІТКОВОЇ ПРОДУКЦІЇ З ГОЛЛАНДСЬКИХ АУКЦІОНІВ

К. О. САЧКО, студентка

І. В. ПОКУЦА, канд. екон. наук, ст. викл.

Харківський національний університет міського

господарства імені О. М. Бекетова

61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17

pokutsa@ukr.net

Актуальність теми дослідження обумовлена сучасними євроінтеграційними процесами в Україні, а саме, прагненням вийти на нові європейські ринки, зокрема, ринок рослин. Дослідженням питань ринку квіткової продукції присвячені роботи таких фахівців: А. Н. Черняєва [1], О. Б. Погасій, В. І. Баюра, О. М. Бурак [2] та інші.

Більшість імпортованих квітів в Україні купують на голландському аукціоні «Flora Holland». Це найбільший аукціон квітів в Голландії. Саме там зосереджено більше 50% світового ринку рослин. Проте це не означає, що усі квіти на аукціоні вирощують в Нідерландах. Наприклад, кращі троянди вирощують у Еквадорі або Колумбії. Різноманітні екзотичні рослини постачають з Південної Африки та Кенії, іриси та гвоздики завозять з Туреччини, Ізраїлю та Іспанії. Щодня поставки нових рослин відбуваються ввечері, о 23.00. Після цього їх вивантажують, розпаковують та сортують на конвеєр, де квіти проходять процедуру визначення довжини стебла та величини бутону.

За годину на Flora Holland продають близько 200 млн. квітів, які відправляють у різні куточки планети. Якщо компанія хоче придбати квіти з Голландії, це можна зробити декількома способами: замовити онлайн на сайті або особисто надіслати на аукціон своїх представників. О 6 ранку починається квітковий аукціон, який триває близько 4 годин. Рослини вивозять в зал на візках, які під час торгів рухаються залом, а на екрані показана уся інформація про них. Ціна визначається за «годинником» Луїса ван ден Хорна, що представляє собою синхронізоване електронне табло.

Одним з найважливіших етапів купівлі квітів з голландських аукціонів є етап перевезення. Терміни транспортування квітів – мінімальні. Квіти можна перевозити літаком або машинами-холодильниками. Рослини відправляють у Німеччину, Францію, Швейцарію, Японію, Сінгапур, Україну та у будь-яку цивілізовану точку світу. Транспортування квітів відбувається за допомогою спеціально обладнаної машини, яка називається рефрижератор. При такому перевезенні квіти швидко та легко доставляються у будь-яку точку Європи. В інші точки світу перевезення квітів здійснюється за допомогою літака або морським транспортом. В Україну, після розмитнення, квіти доставляються до міста Києва, а звідти транспортуються по всій Україні. Перед продажем, їх обов'язково треба «відпоювати», адже вони їдуть до місця призначення у

сухому виді без жодної краплі води. Перед відправленням кожен рослин обробляють спеціальними препаратами, які допомагають їй перенести транспортування.

Як висновок, треба відмітити наступні основні особливості сталого імпорту квітів з голландських аукціонів в Україну: обмежений в часі термін транспортування, необхідність відновлення квітів після доставки, жорстка прив'язаність до часових рамок, наявність і використання спеціалізованого обладнання і технологій для транспортування рослин і квіткової продукції.

Список використаних джерел:

1. Черняєва А. Н. Стратегії і методика стратегічного планування торговельних підприємств, що працюють на ринку квітів / А. Н. Черняєва // Торгівля і ринок України. – 2010. – Вип. 30, Т.1. – С.250–254.
2. Бурак О. М. Проблеми і перспективи розвитку сфери озеленення в Україні / О. М. Бурак // Науковий вісник Херсонського державного університету. – Херсонський державний університет : ВД «Гельветика», Серія «Економічні науки». – 2014. – Вип. 9. – Ч.3 – С.154–157.

ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

В. О. ЖИРОВА, студентка

І. В. ПОКУЦА, канд. екон. наук, ст. викл.

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

*61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
pokutsa@ukr.net*

Будівельна галузь є одним із найважливіших елементів економічної системи України. Від її розвитку залежить соціально-економічне становище держави, забезпечення населення необхідним житлом та розширене відтворення основного капіталу підприємств.

Поняття «стійкість» і «сталий розвиток» застосовуються в різних галузях знань, зокрема, і в економіці будівництва. Відчувши на собі вплив кризи, будівельна галузь миттєво перетворилась з однієї з найпотужніших і прибуткових галузей у найбільш незахищену, що зумовлює необхідність зосередження уваги на формуванні економічної політики будівельних підприємств в умовах сталого розвитку і актуальність обраної теми дослідження. У різні роки питання сталого розвитку в будівництві та міському господарстві досліджували вчені: В. І. Торкатюк, Т. П. Юр'єва, О. М. Тищенко, О. М. Бурак, І. В. Покуца [1, 2].

В рамках концепції сталого розвитку, будівельну галузь можна представити як відкриту систему, умовно розділену на три взаємодіючих блоки: природні ресурси (первинні ресурси і навколишнє середовище); економіка

(виробнича система і система інфраструктури) та суспільство.

Сталий розвиток будівельних підприємств – це таке поєднання правових, економічних, соціальних, виробничих відносин, а також різного роду ресурсів, яке виражає здатність будівельної галузі до стабільного функціонування і самовдосконалення. При цьому обов'язковим є систематичне збільшення позитивного результату і системне відтворення ресурсів в будівництві.

В рамках сталого розвитку існуюча економічна політика будівельних підприємств повинна бути оновлена і може в себе включати: політику взаємодії з соціальними групами, в тому числі з громадськими організаціями; політику взаємодії з державними структурами, контролюючими та регулюючими діяльність підприємницьких структур; політику взаємин з конкурентами і конкурентної поведінки; політику взаємин з партнерами, покупцями і постачальниками; політику взаємодії з бізнес-інфраструктурою.

Важливість даної політики очевидна, так як в підприємницькій структурі, як у відкритій системі, заздалегідь при її створенні закладена націленість на взаємодію з такими суб'єктами зовнішнього середовища, як покупці будівельної продукції, постачальники ресурсів, партнери по певних видах діяльності та ін.

Як висновок треба зазначити, що базовими елементами економічної політики будівельних підприємств в умовах сталого розвитку є інтереси певних категорій менеджменту (насамперед власників і топ-менеджменту будівельних компаній), що визначають особливості її проведення, та визначають склад і характеристики елементів політики сталого розвитку та напрямки взаємодії компанії з економічними контрагентами як всередині, так і в зовнішнім середовищі.

Список використаних джерел:

1. Особливості реформування ринкових механізмів у галузі водопостачання та водовідведення / О. М. Тищенко, М. О. Кизим, Т. П. Юр'єва, С. Ю. Юр'єва, І. В. Покуца // Реформування житлово-комунального господарства: теорія, практика, перспективи: монографія. – Харків : ВД «ІНЖЕК», 2008. – С. 41–80.
2. F. Papagiannis, P. Gazzola, O. Burak, I. Pokutsa. Overhauls In Water Supply Systems In Ukraine: A Hydro-Economic Model Of Socially Responsible Planning And Cost Management. Journal of Cleaner Production, 2018. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2018.02.156>.

ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ БЮДЖЕТНОЇ СФЕРИ МІСТА ХАРКОВА ЯК ФАКТОР СТАЛОГО РОЗВИТКУ

С. Г. АРСЕНАДЗЕ

*головний спеціаліст відділу енергоменеджменту
Управління соціально-економічного
розвитку, планування та обліку
Департамент економіки та комунального майна
Харківська міська рада
sofiko.arsenadze@gmail.com*

На сьогоднішній день питання енергозбереження набуває в Україні все більшої актуальності, оскільки розглядається як один із основних пріоритетних напрямків державної енергетичної політики.

Підписавши Угоду мерів, м. Харків продемонструвало свою готовність до акумулювання всіх можливих людських та фінансових ресурсів з метою забезпечення сталого енергетичного розвитку на найвищому європейському рівні.

У м. Харкові налічується більш ніж 700 об'єктів бюджетної сфери, які споживають у 2-3 рази більше ресурсів, ніж аналогічні установи у країнах Європи. За попередніми оцінками, термомодернізація лише об'єктів Департаменту освіти коштуватиме більше ніж 3 млрд. грн.

Станом на 2017 р. споживання енергоресурсів на потреби опалення та освітлення об'єктами бюджетної сфери м. Харкова представлено у таблиці 1.

Таблиця 1– Характеристики енергоспоживання

Показники	Гкал	тис.кВт-год	Всього тис.кВт-год
Об'єкти Департаменту освіти	147228,65	19298,08	192012,79
Об'єкти Департаменту культури	6389,64	622,14	8222,18
Об'єкти Департаменту у справах сім'ї, молоді та спорту	3144,89	2963,63	7198,24
Об'єкти Департаменту охорони здоров'я	50154,70	12 800,30	85345,80

Зважаючи на витратність термомодернізації бюджетних установ м. Харкова, одним з оптимальних способів її проведення є залучення приватних ЕСКО-інвесторів за механізмом енергосервісу.

На сьогоднішній день в Україні реалізовано 277 ЕСКО-договір на суму більше 301 млн. грн. Найбільше проектів реалізовано у містах – 241 договір, зокрема у школах – 63 % та дитсадках – 32 % усіх ЕСКО-договорів.

З 2015 р. в Україні набув чинності ЗУ «Про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації», який регламентує механізм здійснення закупівлі енергосервісу та визначає основні терміни.

Відповідно до вказаного закону та керуючись частиною 5 ст. 60 Закону України «Про місцеве самоврядування», 10.04. 2019 р. виконавчий комітет Харківської міської ради вирішив провести закупівлю енергосервісу на об'єктах комунальної власності, які було попередньо відібрано; затвердив базові річні рівні споживання паливно-енергетичних ресурсів.

До кінця травня у м. Харкові буде оголошено та проведено процес закупівлі енергосервісу, переможцем стане та компанія, у якої показник ефективності енергосервісного договору (дисконтований грошовий потік) буде вищим.

Окрім цього, на даний час розробляється міська програма «Підвищення енергоефективності об'єктів бюджетної сфери міста Харкова до 2025 року», яка в тому числі буде містити необхідні до впровадження заходи для зниження споживання паливно-енергетичних ресурсів, такі як: модернізація системи вентиляції та опалення; встановлення вхідних дверей з утепленням та інерційним пристроєм для автоматичного зачинення дверей; заміна старих радіаторів на нові та встановлення за ними теплоізоляційного рефлектора; утеплення зовнішніх стін будівель; утеплення перекриття дахів будівель; утеплення підвального перекриття, тощо.

Підсумовуючи сказане вище, можемо впевнено стверджувати, що даний шлях для м. Харкова є виправданим та дозволить забезпечити енергоефективне та екологічно чисте майбутнє міста.

ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧІ ТЕХНОЛОГІЇ У ЖИТЛОВОМУ КОМПЛЕКСІ

Д. С. ГЕТТА, студент

О. В. ПІДЛІСНА, ст.викл.

Харківський національний університет

міського господарства імені О. М. Бекетова

61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17

kafedradom@gmail.com

Актуальність дослідження пов'язана в першу чергу з різко екологічною кризою, що загострилася останнім часом. В якості одного з шляхів забезпечення виживання людства Комісією ООН з довкілля і розвитку була запропонована концепція "стійкого розвитку" світової спільноти. Економія енергії стає однією з актуальніших проблем світу.

У 2002 році в Європі була прийнята єдина Директива «Енергоефективність будівництва», приймаються зміни нормативної бази, спрямовані на економію як енергоресурсів, так і будівельних матеріалів; вводяться мінімальні норми енергоспоживання для нових будинків.

Сучасні розробки «стійкої архітектури»: «зелені будинки», «пасивні будинки», «активні дома» та інші споруди відповідають стандартам комфорту проживання, а також мінімально негативно впливають на навколишнє

середовище і є економними. Перший енергоекономічний будинок «Active House», побудований в 2009 році в місті Люструп (Данія), генерує електроенергію за допомогою фотоелементів площею 50 м². Експерти підрахували, що через 30 років вартість надлишку електрики, яку виробляє будинок, окупить витрати на його будівництво. В Україні є власні розробки енергозберігаючих будинків.

Об'єктом даного дослідження є сучасні житлові енергозберігаючі комплекси. Предметом дослідження є аналіз практичного використання у сучасному житловому комплексі «Bauhaus» у м. Харкові деяких енергозберігаючих ідей та технологій. Методика дослідження базується на порівняльному аналізі та практичному моніторингу будівель, що зводяться у наші дні. Житловий комплекс «Bauhaus» запроєктований як енергоефективна будівля класу А. Будинок зводять за монолітно-каркасною технологією, стіни з керамічної цегли, утеплені мінеральною ватою. Фінішна обробка - вентильована фасадна система з керамограніта. Вікна з теплих алюмінієвих профілів і 2-камерних склопакетів з енергозберігаючими властивостями.

Ці характеристики дозволять зменшити енерговитрати, пов'язані з опаленням і використанням кондиціонерів при експлуатації будівлі і допоможуть підтримувати в приміщеннях комфортний мікроклімат протягом всього року. За рахунок використання LED-освітлення і наявності датчиків руху в місцях загального користування, експлуатації ліфтів з оптимізованим енергоспоживанням, можна буде значно знизити споживання енергоресурсів. Будинок буде обладнаний розумною системою «CLAP», яка складається з датчиків і регуляторів, розташованих в кожній кімнаті, єдиного координативного центру і панелі управління, об'єднаної з відеодомофоном. CLAP здійснює контроль температури, а також допомагає запобігти пожежі, потопу, реагує на рух, відмикання дверей або вікон, високу концентрацію вуглекислоти в повітрі.

У разі спрацювання сигналізації система повідомить про це не тільки господареві, але і на пульт охорони в будинку. Крім того, власник квартири у будь-який момент зможе через інтернет налаштувати комфортну температуру в кожній кімнаті через інтернет-контроль. Система розумного будинку також допомагає заощадити на комунальних послугах. Вона автоматично фіксує і наочно аналізує показники з усіх лічильників і може автоматично сплачувати рахунки, економлячи час, прогнозувати витрати і встановлювати місячні ліміти, коригувати споживання ресурсів в залежності від часу доби, завжди вибираючи найбільш економічне енергоджерело.

Проведений моніторинг звичайних та енергоекономічних будівель показав, що завдяки використанню наведених технологій можна досягти економії енергії у обсязі близько 15-20%. Наданий житловий комплекс – майбутній стандарт житлового будівництва мегаполісів, хоча наукові пошуки дають великий простір для підвищення цих показників у перспективі.

Список використаних джерел:

1. Скрєбнєва С. М. Напрямки енергозбереження в житлових будинках та удосконалення сучасних систем теплозахисту будівель / Скрєбнєва С. М. // Містобудування та територіальне планування: наук.-техн. збірник – Київ : КНУБА, 2013. – Вип.47. – С. 374–380.

АКТУАЛІЗАЦІЯ НАПРЯМКІВ ДІЯЛЬНОСТІ В СФЕРІ НАДАННЯ ПОСЛУГ З ПОХОВАННЯ

О. М. БУРАК, канд. екон. наук, доц.

А. Ю. КИРИЧЕНКО, студентка

Харківський національний університет

міського господарства імені О. М. Бекетова

61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17

nasya-kir@ukr.net

В Україні за статистичними даними в 2018 р. поховано 483 тис. померлих осіб, що становить 1,14 % загальної кількості населення [3], для поховання яких необхідно було виділити 2,42 млн.м².

Важливою складовою проблеми поховань також є загроза якійсній і безпечній життєдіяльності людини. Крім того, в світі цифрових технологій з'являється потреба у нових видах поховань – «цифрових». Вказане обумовлює необхідність перегляду напрямків діяльності в сфері послуг з поховання.

Метою даної роботи є висвітлення питань актуалізації напрямків діяльності в сфері послуг з поховання відповідно до сучасних вимог.

З метою реформування у сфері поховання запропоновано законопроект, реалізація якого спрямована на дерегуляцію підприємницької діяльності у сфері поховання, створення конкурентного середовища, розвиток такого виду поховання, як кремація, відповідно до європейського досвіду [2].

Пропонується впровадити «біопоховання», що розкладаються протягом п'яти років і завдають менше шкоди навколишньому середовищу, місце розташування якого не містить намогильних споруд, а облаштовується інформаційною табличкою. Місця для еко-поховань виділятимуть біля традиційних кладовищ або в зелених зонах за містом.

Наприклад, в Великобританії існує 300 спеціалізованих еко-кладовищ, а в Італії набирає популярності поховання в спеціальних капсулах із натурального матеріалу [1].

В Японії створили багатоповерхові комплекси із сховищами праху - «хай-тек кладовища». В середині будівлі знаходиться декілька тисяч цифрових табло, кожне з яких відповідає праху певної людини. Родичі отримують доступ до «могили» за допомогою картки з мікročіпом, після натискання кнопки урна з прахом переміщається до відвідувача.

Також необхідно зазначити про появу цифрових поховань. Компанія Google, створила в Інтернет просторі перше цифрове кладовище, на якому

“поховані” зняті з виробництва продукти. На сьогоднішній день кладовище складається з 149 мертвих продуктів – 129 сервісів, 11 додатків і 12 апаратних продуктів. Всі вони були створені за 21 рік існування компанії.

Сучасне суспільство стикається зі складною формою цифрових поховань, які відбуваються у інформаційному просторі. Наприклад, кількість мертвих користувачів «Фейсбук» сягає приблизно 30млн.осіб.

Отже, актуалізації послуг з поховання має обов’язково відбутися. Цифрові технології можуть повністю змінити сприйняття смерті і існуючі способи поховання. Збережені на серверах данні допоможуть увіковічити спогади, історії та ідеї, з якими зможуть взаємодіяти наступні покоління. Поява спеціалізованих сервісів з розвитку цифрових кладовищ є необхідною.

Список використаних джерел:

1. Бурак О. М. Альтернативні методи поховання і надання ритуальних послуг // Економічні проблеми та перспективи розвитку житлово-комунального господарства на сучасному етапі : матеріали V міжн.наук.-практ. конф., Харків, 24-26 травня 2017. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – С.121–122.
2. Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення сфери поховання» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63814
3. Стан галузі поховання в Україні за 2018 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/zkhk/terretory/stan-galuzi-pohovannya-v-ukrayini-za-2018-rik/>

ГЛОБАЛЬНІ МІСТА ЯК АКТОРИ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Ю. В. ФЕДОТОВА, канд. екон. наук, доц.
*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
f.lektorin@gmail.com*

Протягом всієї історії міста відігравали важливу роль у розвитку суспільства. Майбутнє міст взаємопов’язано з майбутнім всього людства і залежить від рішень, які приймаються міжнародними організаціями, урядами різних країн та місцевими органами влади. У свою чергу, міста, особливо глобальні, мегаполіси, міські агломерації у ХХІ столітті все активніше впливають на світову політику і міжнародні відносини.

Глобальні міста є акторами світової політики. Під категорією «актор» слід розуміти діючу особу, що має намір впливати на ту чи іншу ситуацію для досягнення власної мети. Отже, актором сьогодні можна вважати будь-якого індивіда за умови, що він, маючи певний ресурс, здатний впливати на світову політику та міжнародні відносини [1, с.39].

Акторів сучасних міжнародних відносин поділяють на два типи:

традиційні та нетрадиційні. До першого типу належать держави і їхні союзи, а до другого – перш за все транснаціональні корпорації (ТНК), міжнародні неурядові організації (МНО), засоби масової інформації та інше.

Глобальні міста і регіони – це перш за все певний простір, який сам по собі не має певної цінності з точки зору акторності. Великі міста або регіони можуть мати взаємозв'язки будь з яким суб'єктом, а саме: культурні, політичні, бізнес-зв'язки, проте вони будуть існувати стільки, скільки їм дозволить держава, у юрисдикції якої вони знаходяться. Автономність будь-якого великого міста або окремо взятого регіону буде сприйматися центральною владою як порушення суверенітету держави. Саме тому міжнародні взаємозв'язки часто не вважають значними, або розглядають як продовження зовнішньої політики держави, інструмент її реалізації. Проте, як відомо, будь-яке місто може виступати в якості повноцінного актора світової політики.

Проаналізуємо глобальні міста з точки зору критеріїв акторності [2, с. 180].

Перший аспект акторності міста його самоідентифікація як зсередини, так і за межами держави, що обумовлена декількома ключовими моментами. По-перше, це наявність власних інформаційних мереж та, відповідно, можливість виступати в якості центру створення, зберігання та передачі інформації на світовій арені. По-друге, наявність власної ідентичності, відмінної від державної. По-третє, образ міста, його репутація та впізнаваний у всьому світі імідж.

Другий критерій акторності – це наявність власних інтересів та можливість їх реалізувати. Будь-яке місто, як політико-соціальна одиниця, має власні інтереси. Серед основоположних інтересів максимальна незалежність та автономізація міських процесів, під час реалізації яких місто стикається з іманентним наміром держави зберегти власний суверенітет. У цій ситуації місто, навіть дуже велике та впливове, будучи субнаціональною одиницею, не діє явно всупереч волі держави.

Третій критерій акторності – здійснення впливу на світову політику. Вплив міста на світову політику досить значний. По-перше, слід відзначити систему взаємозв'язків, що утворюється внаслідок партнерських взаємовідносин між містами і, як наслідок, утворення мережі транснаціональних взаємодій.

Отже, міста сьогодні стають невід'ємною частиною міжнародних відносин і світової політики, оскільки в умовах глобалізації держави не здатні контролювати всі світові процеси.

Список використаних джерел:

1. Холдоров О. Н. Место и роль нетрадиционных акторов в мировой политике / О. Н. Холдоров // Вестник Поволжского института управления, 2017 – №1. – Т. 17. – С. 38–44.
2. Савкин Д. А. К вопросу об «акторности» глобальных городов в мировой политике / Д. А. Савкин // Вестник СПбГУ, 2009. – Сер. 6. вып. 4. – С. 176–184.

СТРАТЕГІЧНІ СКЛАДОВІ ІНТЕГРОВАНОГО СТАЛОГО МІСЬКОГО РОЗВИТКУ

О. Д. ПАНОВА, ст. викл.

*Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
panova_biz@ukr.net*

Міста є просторовими концентраціями людської діяльності та взаємодії, двигунами регіональних та національних економік, забезпечуючи робочі місця та послуги, каталізаторами креативності та інновацій.

Майже 70% населення ЄС проживає в містах та урбанізованій території, які генерують більше двох третин ВВП ЄС. В Україні 69,3% населення є міським, що відбиває загальносвітовий тренд нарощення урбанізаційних процесів. За прогнозними оцінками ООН частка міського населення складатиме 66 % населення світу до 2050 року, а також відбудеться зростання міст за розміром та кількістю, зокрема, кількість мега-міст з населенням більше 10 млн. осіб зросте з 28 до 41; міст з населенням 5-10 млн. осіб – з 43 до 63; міст з населенням 1-5 млн. осіб – з 417 до 558; міст з населенням 500 тис. – 1 млн. осіб – з 525 до 731; міст з населенням 300–500 тис. – з 679 до 832.

Водночас в містах концентруються такі стійкі проблеми, як безробіття, бідність, соціальна нерівність, недостатній рівень розвитку необхідної інфраструктури відносно зростаючих потреб міського населення, а також деградація довкілля. Проблеми міста – економічні, екологічні, кліматичні, соціальні та демографічні – є взаємопов'язаними і їх вирішення лежить в площині інтегрованого (комплексного) підходу.

Заходи щодо фізичного відновлення міст повинні поєднуватися з заходами, що сприяють розвитку освіти, економічному розвитку, соціальній інклюзивності та охороні довкілля.

На сучасному етапі сформовано нове глобальне трансформаційне бачення міста як «драйвера» сталого розвитку через проактивне управління наслідками урбанізації. В основу Амстердамського Пакту, що є офіційним програмним документом, який формалізує Програму розвитку міст ЄС в руслі реалізації Нової програми розвитку міст ООН, покладено пріоритетну мету – забезпечення збалансованого, сталого і комплексного підходу до вирішення проблем міст.

Стратегічні складові комплексного (інтегрованого) підходу до сталого міського розвитку включають взаємопов'язаність різних вимірів міського життя – економічний, екологічний, соціальний, культурний, інтеграція яких обумовлює успішність міського розвитку, за умов формування сильного партнерства між громадянами, громадським суспільством, акторами міської економіки, а також представниками різних рівніврядування.

Список використаних джерел:

1. Бубенко П. Т., Панова О. Д. Європейський вимір глобальної програми розвитку міст/ П. Т. Бубенко, О. Д. Панова // Бізнес Інформ – 2017. – №11. – С. 52–60. http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2017-11_0-pages-52_60.pdf
2. European Comission. Integrated Sustainable Urban Development. URL:https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/urban_en.pdf
3. United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2016). The World's Cities in 2016 – Data Booklet (ST/ESA/SER.A/392). URL:http://www.un.org/en/development/desa/population/publications/pdf/urbanization/the_worlds_cities_in_2016_data_booklet.pdf

СТАЛИЙ РОЗВИТОК МІСТА: РІВНЕВИЙ ПІДХІД

С. І. ТАРАСЕНКО, канд. екон. наук, доц.

К. О. ЛЕВЧУК, канд. екон. наук, доц.

*Дніпровський державний технічний університет
51918 Україна, м. Кам'янське, вул. Дніпробудівська, 2
svetarasenko@gmail.com*

Можливості сталого розвитку суспільства визначаються ступенем гармонізації його економічних, екологічних та соціальних інтересів. Відповідно до Національної парадигми сталого розвитку України основними стратегічними засадами формування національної моделі сталого розвитку визначені:

- 1) обґрунтування цілей, завдань, напрямів розвитку суспільства, задоволення його екологічних потреб;
- 2) організація діяльності суспільства з виконання прийнятих цілей і завдань;
- 3) розподіл матеріальних і екокультурних цінностей;
- 4) узгодження різноманітних інтересів держави і соціальних спільнот;
- 5) розроблення стандартів і законів поведінки в суспільстві;
- 6) досягнення внутрішньої та зовнішньої безпеки і стабільності політичного ладу;
- 7) формування суспільної свідомості;
- 8) контроль за дотриманням законів, припинення дій, що порушують загальноприйняті екологічні норми.

Специфічність та глобальність проблеми сталого розвитку полягає в тому, що вона стосується абсолютно всіх рівнів економіки, навколишнього середовища та суспільства, а час на її вирішення обмежений можливостями екологічної системи адаптуватися до змін, які генеруються швидким розвитком економіки та соціумом.

Національна економіка як система макrorівня включає в себе регіональні, галузеві економіки, які теж можна розглядати як інтеграційні утворення економік окремих територій, міст, підприємств, домогосподарств. Безумовно, сталий розвиток окремого підприємства або міста є неможливим, оскільки вони

є елементами систем більш високого рівня, і, зважаючи на якості систем, взаємопов'язані, взаємозалежні, та взаємодіють з іншими елементами, а, отже, у повному обсязі реалізувати сталий розвиток можливо лише на глобальному рівні, що, перш за все, визначається єдністю біосфери Землі.

Саме тому, з одного боку, необхідними є координація зусиль усіх держав у світовому масштабі та прийняття загальних рішень щодо забезпечення сталого розвитку, обов'язкових до виконання у всіх країнах, а з іншого, вже сьогодні паралельно із процесами узгодження мають здійснюватись конкретні дії щодо практичної реалізації завдань у напрямку сталого розвитку на всіх рівнях його забезпечення. При цьому, у числі зазначених одним з найбільш результативних з точки зору впливу на сталість є рівень міста. Його значимість закріплена в системі 17 цілей сталого розвитку (ЦСР) глобального та національного рівня: Ціль 11. Забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст і населених пунктів. Адже, саме міста є зосередженням підприємств, установ, організацій, у тому числі громадських, а також місцевих жителів, інтегровані зусилля яких можуть забезпечити практичну реалізацію заходів на шляху досягнення ЦСР, а більшість з цілей макrorівня може бути конкретизована для рівня місцевої спільноти з урахуванням існуючого потенціалу.

Таким чином, вирішення проблеми гармонізації економічної, екологічної та соціальної підсистем сучасного світу вимагає усвідомлення відповідальності та активного використання наявного потенціалу владою, суспільством, урядовими і неурядовими структурами, підприємствами та організаціями, кожним громадянином у забезпеченні збалансованого розвитку, що виступає можливим за умови чіткої структуризації ЦСР за рівнями їх реалізації, забезпечення кореляції системи ЦСР кожного рівня з системами ЦСР глобального та національного рівнів, врахування особливостей даного рівня соціо-еколого-економічної системи, його підпорядкованості, а також можливостей у вирішенні найактуальніших завдань сталого розвитку.

ОЦІНКА ПРОЦЕСІВ РОЗВИТКУ УРБАНІЗОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ: СОЦІАЛЬНА СКЛАДОВА

М. М. КУЧЕР, канд. екон. наук, доц.

*Дніпровський державний технічний університет
51918 Україна, м. Кам'янське, вул. Дніпробудівська, 2
ritakucher@ukr.net*

Є. О. ТУРЧИН, здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня,

*Дніпровський державний технічний університет
51918 Україна, м. Кам'янське, вул. Дніпробудівська, 2*

Об'єктивною умовою реалізації будь-яких змін у функціонуванні соціально-економічних систем урбанізованих територій є оцінка їхньої

результативності. Вона є вихідним моментом по відношенню до вибору стратегії розвитку територій і має визначальне значення у процесах планування змін. Традиційно оцінка процесів розвитку включає в себе відповіді на питання про доцільність і можливість змін, а також вибір і обґрунтування показників очікуємих результатів з виокремленням індикаторів ефективності соціально-економічного розвитку територій.

Сьогодні в науковій літературі для оцінки процесів розвитку урбанізованих територій застосовуються різні методичні підходи і різні системи показників, які відрізняються неспівставністю, різною кількістю, відсутністю інтегрованих кількісних показників.

Особливо це відчувається на якості аналітичної бази соціальної складової розвитку територій. Це дозволяє стверджувати, що принципи формування системи показників оцінки процесів розвитку урбанізованих територій недостатньо чітко обґрунтовані. Для визначеності наукової класифікації показників потрібне проведення подальшого наукового пошуку.

Відсутність наукової визначеності системи показників частково може бути компенсована практичним досвідом, який свідчить про важливість розгляду морально-психологічного клімату в соціальному середовищі у якості індикатора ефективності розвитку конкретної території. Адже особливості і результативність розвитку території детерміновані не лише конкретною ситуацією, а і специфікою соціального середовища (власна система цінностей, якість і рівень життя, трудові будні і відпочинок тощо), в якому реалізується стратегія.

В умовах децентралізації оцінка морально-психологічного клімату в соціальному середовищі може слугувати базою для розробки стратегії подальшого розвитку урбанізованої території.

Для забезпечення об'єктивної оцінки процесів розвитку урбанізованих територій нами запропонована комплексна система взаємопов'язаних показників.

Їх визначення здійснюється за умов необхідності враховувати не лише особливості конкретної ситуації, а і морально-психологічний клімат в соціальному середовищі окремої території; не лише соціально-економічний потенціал і ступінь його використання, а і справдження очікувань жителів урбанізованих територій відносно результатів реалізації запланованих процесів розвитку. Мета створення системи оцінки показників – забезпечення бази для розробки програми і проведення моніторингу протікання процесів розвитку та оцінки ефективності соціально-економічних заходів.

У складі показників соціальної складової процесу розвитку території доцільно додатково розглядати такі групи: загальна характеристика та історична довідка; національно-етнічний і соціальний склад населення, міжнаціональні відносини та демографічна ситуація, релігійна обстановка; розстановка політичних сил та динаміка соціально-політичних процесів; загальна характеристика економічного потенціалу території; криміногенна, екологічна та санітарно-епідеміологічна ситуації; інформаційне поле; наявність

установ і закладів культури, їх характеристика.

Наведені показники суттєво доповнюють та конкретизують оцінку процесів розвитку урбанізованих територій задля надання плануемим змінам більшої відповідності соціальним запитам. Оцінка надає можливість передбачити реакцію соціального середовища на заплановані зміни та створює передумови для розробки більш виваженої та узгодженої політики розвитку територій ще на етапі формування.

СЕКЦІЯ 4

БІЗНЕС І ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ В КОНТЕКСТІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Керівник секції – канд. екон. наук, доц. Н. М. Матвєєва
Секретар секції – ст. викл. О. І. Славута

АНАЛИЗ ЭФФЕКТИВНОСТИ РАЗВИТИЯ МЕХАНИЗМОВ ФИНАНСОВОЙ ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИИ

Л. С. ГУРЬЯНОВА, д-р экон. наук, проф.
Харьковский национальный экономический университет им. С. Кузнеця
61166 Украина, г. Харьков, пр. Науки, 9а
guryanovalidiya@gmail.com

Финансовая децентрализация оказывает неоднозначное влияние на развитие, как отдельных регионов, так и экономики страны в целом. Так, эксперты отмечают, как положительные эффекты финансовой децентрализации в виде сокращения времени принятия решений по стратегиям социально-экономического развития регионов, соответствующих ожиданиям общества; открытости и прозрачности процедур принятия решений; повышении инициативности и ответственности за принятие решений, возможностей быстрого нивелирования влияния «шоков» на региональную экономику в условиях роста глобализации и открытости экономики и т.д., так и риски фискального федерализма, которые проявляются в автономизации и конфронтации целей социально-экономического развития отдельных территориальных образований и государства в целом; дезинтеграции деятельности, связанной с предоставлением государственных услуг; трудностях координации. Поэтому актуальным является анализ эффективности развития механизмов финансовой децентрализации в странах ЕС, анализ возможностей и рисков различных моделей финансового федерализма с целью формирования адекватных механизмов финансовой децентрализации, обеспечивающих устойчивое развитие, как отдельных регионов, так и государства в целом.

Предложенный в работе методический подход к оценке эффективности развития механизмов финансовой децентрализации включает следующие модули: классификация стран по уровню социально-экономического развития и конкурентоспособности, формирование сопоставимой базы исследования; формирование системы индикаторов и диагностических классов уровня финансовой децентрализации; разработка моделей оценки влияния уровня децентрализации на экономические показатели развития территорий; разработка моделей оценки влияния уровня децентрализации на индикаторы

социального розвитку територій; розробка моделей виробнично-інституціональних функцій.

Результати моделювання, показали, що високий рівень фінансової децентралізації характерен для країн з високим рівнем економічного розвитку, в яких спостерігається високе якість інституціональної середовища та адміністративна децентралізація, що призводить до зростання ефективності функціонування державного сектору та, як наслідок, економічному зростанню. Децентралізація за доходами пов'язана з більш сильним ефектом для економічного зростання, ніж децентралізація за витратами. Наслідком посилення вирівнювального федералізму та податкової автономії є сповільнення темпів економічного зростання. При цьому негативний ефект податкової автономії сильніший, ніж ефект вирівнювального федералізму. Фінансова децентралізація має позитивний вплив на покращення якості життя населення, індекс людського розвитку. За результатами дослідження зміна інтегрального показника рівня фінансової децентралізації на 1% призводить до підвищення індексу людського розвитку на 0,032392%. Зростання рівня фінансової децентралізації підвищує темп конвергенції регіонального розвитку на 0,017971 відсоткових пунктів. Разом з цим, спостерігається розрив між темпами зростання доходних та витратних повноважень бюджетів різних рівнів та темпами зростання ВВП за країнами з високим рівнем конкурентоспроможності та соціально-економічного розвитку, що знижує рівень бюджетної та боргової безпеки. Тому перспективним напрямком дослідження є оцінка системного ризику фінансової політики та стійкості фінансової системи до впливу зовнішніх «шоків».

ПРОСТОРОВА ОРГАНІЗАЦІЯ ЕЛЕМЕНТІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

О. А. КАРЛОВА, д-р екон. наук, проф.

Я. В. СЕКІРОЖ, здобувач освітньої-професійної програми «Публічне управління та адміністрування»

*Українська інженерно-педагогічна академія
61003 Україна, м. Харків вул. Університетська, 16
eakarlova@gmail.com*

Серед різноманітних проблем сучасності особливої уваги привертють до себе питання функціонування та розвитку елементів соціальної сфери. В умовах ринку послуг міської економіки потребують поглиблених досліджень діагностика її елементів для визначення ступеню впливу на сукупну систему з метою розробки заходів сталого розвитку.

Соціально-економічний розвиток держави визначається багатьма факторами, у т.ч. розвитком урбанізованих територій. Важливе місце при цьому відводиться соціальній сфері, яка підпорядковується головній меті – найбільш

повному задоволенню постійно зростаючих потреб членів суспільства. Існує пряма залежність між позитивною динамікою соціального розвитку та інтенсивністю змін в людських потребах та життєвих благах, що їх задовольняють.

В ході діагностики стану та динаміки функціонування елементів соціальної сфери необхідно виявити сукупність проблем, які заважають її стійкому розвитку та запропонувати заходи їх розв'язання на рівні міста. Раціональна просторова організація соціальної сфери є суттєвою передумовою цього. Використання раціонального підходу в процесі територіальної організації суб'єктів господарювання обумовлює необхідність їх просторової організації відповідно до потреб територіальних громад.

Наукові засади просторової організації соціальної сфери передбачають врахування наступних принципів:

- раціональне розташування суб'єктів господарювання цього сектору з врахуванням демографічних та соціальних факторів;
- оптимальності та збалансованості в наданні послуг соціальної сфери у відповідності до потреб населення;
- екологічної рівноваги, тобто формування екологобезпечного типу господарювання, недопущення екологічної напруженості на території;
- вирівнювання рівнів соціальної сфери, що означає зближення окремих територій як за інтегральними показниками соціальної сфери, так і за окремими його елементами [1, 2].

Як показує практика, оптимальний розвиток та раціональне розміщення соціальної сфери забезпечують матеріальні умови життя населення, сприяють збільшенню вільного часу населення та його раціональному використанню, підвищенню культури побуту, зменшенню масштабів і трудомісткості домашнього господарства.

Слід також зазначити, що рівень забезпечення територіальних громад різних територіально адміністративних одиниць також суттєво відрізняється. Аналіз стану справ у соціальній сфері показав ряд проблем, що вимагають уваги і потребують кардинальних рішень.

Завдяки діям місцевої влади створюється матеріально-технічна база для подальшого розвитку соціальної сфери, складається реальна конкуренція на ринку послуг. Побудова у рамках чинного законодавства цивільно-правових відносин, які базуються на сучасних економічно-ефективних рішеннях сприяє інвестиційній привабливості соціальної сфери.

Список використаних джерел:

1. Карлова О. А. Визначення ступеню підготовленості та елементів стратегії управління міського комплексу до інноваційних змін //Науковий вісник БДФЕУ. Економічні науки (27) 2014. – С. 383–391.
2. Karlova, Olena. Managerial decision-making with the aim to ensure proper quality of the service industry in urban areas. Problems of spatial development of socio-economic systems: economics, education, medicine. Monograph. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2015; p.p.143–150.

НОВІ МЕХАНІЗМИ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

Н. Ф. ЧЕЧЕТОВА, д-р екон. наук, проф.

Н. Є. ЛЕЛЮК, канд. екон. наук, доц.

Харківський національний університет міського

господарства імені О. М. Бекетова

61002 Україна, м. Харків вул. Маршала Бажанова, 17

nchechetova@ukr.net

В умовах інтеграції України в європейський простір відбувається реформування різних сфер суспільного життя і, зокрема, в бюджетній сфері. Наразі відбуваються реформи бюджетної децентралізації, запроваджуються нові механізми, які мають забезпечити ефективність і результативність діяльності територіальної громади у бюджетній діяльності. До таких механізмів належить і бюджет участі, який передбачає взаємодію відповідних органів місцевого самоврядування з громадськістю та спрямований на залучення громадян – членів територіальної громади до участі у бюджетному процесі через подання проектів, проведення голосування за такі проекти, контролю за їх реалізацією. Бюджет участі вважають найбільш успішним і одним із найбільш популярних інструментів участі громад в ухваленні бюджетних рішень поряд із місцевою ініціативою, громадськими слуханнями та електронною петицією та є свідченням відкритості влади і зростання довіри до неї.

В науковій літературі цей механізм самоврядування громадян характеризують як «партисипаторний бюджет», «бюджет участі», «відкритий бюджет», «громадський бюджет», «суспільний бюджет». Натомість сутність механізму має єдине значення, це виділення коштів місцевого бюджету для реалізації проектів, запропонованих самими громадянами, а не тільки депутатами. Західна модель бюджету участі передбачає попередній етап серій «мозкових штурмів», де жителі громади висловлюють ідеї про головні потреби міста і обирають волонтерів-делегатів, які визначають пріоритетність пропозицій і розробляють остаточні варіанти проектів для голосування. В Україні впроваджується «польська модель», згідно з якою проекти, подані громадянами, «рецензують» представники органів місцевого самоврядування профільного напрямку. В Україні експериментальне впровадження бюджетів участі розпочалося в середині 2015 року, коли три українські міста (Черкаси, Полтава і Чернігів) у межах реалізації проекту «Партисипаторний бюджет – можливість для підвищення громадської активності і встановлення належного партнерства з органами влади», запровадженого ПАУСІ, приєдналися до загальносвітової практики БУ [1]. В Харкові запрацювала цільова програма «Громадський бюджет (бюджет участі) міста на 2018-2021 роки», завдяки якій громада отримає ще одну форму реалізації своїх прав на самоврядування, а депутати міської ради втратять монополію на визначення витрат місцевого

бюджету [2]. Основною особливістю бюджету участі в Харкові є те, що проекти можуть подавати не тільки індивідуально жителі міста (поширена модель в інших містах України), а й громадські організації.

Водночас партиципаторне бюджетування на місцевому рівні, і, зокрема, зважаючи на тенденцію децентралізації в Україні, потребує подальших досліджень та вдосконалення. Так, одна з ключових вимог для ефективної роботи подібних інститутів – не тільки громадянська активність, але й компетентність та освіченість громадян. Звідси актуальним постає питання фінансової грамотності населення, громадських активістів. Вирішити цю проблему мають численні економічні інституції міста.

Список використаних джерел:

1. Бюджет участі: історія і польський досвід [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.urbanua.org/dosvid/zakordonni-pryklady/141>
2. Партиципаторний бюджет – 2015: перший український досвід 4 міст. / Сайт «Платформа розвитку міст». URL: <http://urbanua.org/dosvid/ukrayinski-pryklady/184>
3. Про затвердження Міської цільової програми «Громадський бюджет (бюджет участі) міста Харкова» на 2018-2021 роки: рішення 14 сесії Харківської міської ради 7 скликання від 20.09.2017 р. № 725/17. URL: <http://www.city.kharkov.ua/ru/document/>.

ІНТЕГРАЛЬНА ОЦІНКА ПРОХОДЖЕННЯ ПРОЦЕСІВ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

О. М. БУРАК, канд. екон. наук, доц.
Д. О. РАЇНА, студентка факультету ЕіП
*Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
olenamburak@gmail.com*

Процеси децентралізації в умовах сучасного розвитку урбанізованих територій стали одними з актуальних і важливих питань. Проходження процесів децентралізації є об'єктом моніторингу зі сторони держави, але мають бути оцінені не тільки окремі складові процесів, а інтегрально децентралізація, що включає більшість значущих показників. Метою даної роботи є висвітлення питань оцінки процесу децентралізації на основі інтегрального показника розвитку.

Параметрами рейтингування регіонів на основі даних «Моніторингу процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування» станом на 10.01.2019 р. було обрано: кількість об'єднаних територіальних громад, площа ОТГ, м², територіальні громади, що об'єдналися, кількість ОТГ з кількістю жителів менше 5 тис. осіб, перспективні плани затверджені урядом, кількість населення ОТГ, тис. ос.[1].

Відповідно до методики за вказаними параметрами всі регіони України

порівнюються один з одним. Найкращими в загальному рейтингуванні є області: 1 місце – Хмельницька, 2 місце – Житомирська, 3 місце – Чернігівська, 4 місце – Запорізька, 5 місце – Волинська.

На нашу думку, дана методика має бути вдосконалена шляхом застосування кластеризації регіонів за показниками децентралізації, а також розрахунку інтегрального показника розвитку всередині визначених кластерів.

Для зіставлення об'єктів, що характеризуються великою кількістю ознак, частіше за все застосовуються таксономічні процедури. Одним із таких методів є розрахунок таксономічного показника рівня розвитку, що представляє напрям та масштаб змін [2].

Для розрахунку було взято 22-а показники по регіонам України [1]. Попередня кластеризація виявила: перший кластер – Закарпатська, Київська, Кіровоградська, Луганська, Миколаївська, Рівненська, Сумська, Херсонська, Черкаська, Чернівецька області; другий кластер – Вінницька, Волинська, Донецька, Івано-Франківська, Львівська, Полтавська, Тернопільська, Харківська, Чернігівська області; третій кластер – Дніпропетровська, Житомирська, Запорізька, Одеська, Хмельницька області.

Проведені розрахунки виявили наступні кількісні ознаки розвитку регіонів в окремих кластерах. В першому кластері – Рівненська область – показник розвитку 79,14, 1 місце; Херсонська область – 78,27, 2 місце; Сумська область – 77,99, 3 місце. В другому кластері – Чернігівська область – показник розвитку 65,52, 1 місце; Полтавська область – 63,12, 2 місце; Львівська область – 58,33, 3 місце. В третьому кластері – Дніпропетровська область – показник розвитку 89,16, 1 місце; Житомирська область – 83,73, 2 місце; Хмельницька область – 83,45, 3 місце.

Відповідно до проведеної оцінки слід застосовувати заходи з поживлення процесів децентралізації в другому кластері, а також розробити окремий підхід до підтримки процесу децентралізації у першому і третьому кластерах.

Список використаних джерел:

1. Моніторинг процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://decentralization.gov.ua/mainmonitoring>
2. Тищенко А. Н., Головка О. С. Стратегия управления развитием предприятия. – Харків : ЭДЭНА, 2003. – 198 с.

СКЛАДОВІ ФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВИХ РОЗРИВІВ В ЕКОНОМІЦІ

І. В. ТЮТЮНИК, канд. екон. наук, доц.
Сумський державний університет
40021 Україна, м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 2
i.karpenko@finance.sumdu.edu.ua

Недосконалість податкового законодавства, високий рівень корупції та тінізації призводять до погіршення макроекономічної ситуації в країні та дисбалансу в економіці. Одним із наслідків зазначених процесів є зменшення обсягу податкових надходжень до бюджету за рахунок формування податкових розривів.

На сьогоднішній день теорія податкових розривів є досить розвиненою в країнах Європейського Союзу, однак в Україні вона знаходиться лише на стадії свого формування. Практично відсутні напрацювання щодо оцінки рівня податкового розриву та основних факторів його формування, не розроблені механізми протидії ухилення від сплати податкових платежів.

Однак, враховуючи те, що податкові платежі займають вагому частину надходжень до бюджету, оцінка обсягу недоотриманих надходжень є важливою складовою процесу розробки та реалізації політики детінізації економіки. Особливості формування податкових розривів визначаються специфікою податкової системи країни, зокрема: кількістю податкових платежів, складністю процедури їх нарахування та сплати.

На сьогоднішній день, найчастіше платники податків застосовують нелегальні схеми ухилення від оподаткування щодо наступних платежів:

1. Податок на додану вартість: фіктивне підприємництво, реалізація товарів без відображення в деклараціях, здійснення діяльності з відображенням її як такої, що звільнена від оподаткування.

2. Податок на прибуток підприємств: створення фіктивних підприємств, у яких офіційно на балансі відсутні активи, здійснення підприємницької діяльності без реєстрації, маніпулювання групою по сплаті єдиного податку, завищення/заниження вартості товарів.

3. Податок на доходи фізичних осіб: неофіційне працевлаштування, фіктивна зайнятість, реєстрація працівників як фізичних осіб-підприємців, часткове декларуванням розміру заробітної плати, тощо.

4. Митні платежі: навмисне завищення (заниження) митної вартості товарів, нелегальне перевезення товарів через кордон, тощо.

За оцінками експертів застосування даних схем призводить до значних втрат державного бюджету, аналіз яких наведений в таблиці 1*.

Таблиця 1 – Порівняльний аналіз фіскального ефекту від ухилення від оподаткування в Україні, млрд. грн. на рік [1]

Схема	Обіг	Умовні втрати доходів бюджету
Офшорні схеми	260-320	50-65
Конвертаційні схеми	40-50	12-15
«скрутки»	50-60	10-12
«сірий імпорт, контрабанда»	80-230	25-70
Фіктивне підприємництво	15-16	до 2,5
ФОП замість найму	10	2,5-5
Заниження оборотів	18	1-1,5

*Виконано в рамках науково-дослідної теми № 0117U003930 «Економетричне моделювання механізму запобігання тіньовим схемам виведення капіталу через податкові та інвестиційні канали в Україні»

Список використаних джерел:

1. Дубровський В. Рейтинг схем ухилення від податків: на чому український бюджет «втрачає» найбільше [Електронний ресурс] / https://voxukraine.org/?post_type=item&p=36718В. Дубровський // VoxUkraine. – 2018. – Режим доступу: <https://voxukraine.org/uk/rejting-shem-uhilennya-vid-podatktiv-ina-chomu-ukrayinskij-byudzheth-vtrachaye-najbilshe/>. – Назва з екрана.

ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ ЖИТЛОВОГО СЕКТОРУ

О. М. ДЕРИКОЛЕНКО, д-р екон. наук, доц.

О. М. МАЦЕНКО, канд. екон. наук, доц.

Є. О. СКРИПКА, студент

Сумський державний університет

40007 Україна, м. Суми, вул. Римського-Корсакова 2

amatsenko@econ.sumdu.edu.ua

Житловий сектор споживає третину усієї енергії України. При цьому частка житлового сектору у кінцевому енергоспоживанні України має тенденцію до зростання. При стійкому попиті на енергоносії та стрімкому зростанні цін на них (за останні 5 років на газ у 7 разів, на електроенергію у 2 рази) зростає соціальна напруженість у суспільстві. У сучасних умовах проблема енергоефективності житлового сектору посилюється енергетичною блокадою України та зростанням світових цін на енергоносії. Тому необхідно чітко розуміти, що енергонезалежність країни ґрунтується на енергонезалежності кожного окремого домогосподарства.

Основна ідея нашого дослідження полягає в тому, що реальна енергонезалежність України ґрунтується на енергонезалежності кожного окремого домогосподарства, яку можна досягти шляхом розроблення та реалізації стратегії комплексної та збалансованої енергомодернізації побутового сектору за напрямками: багатоквартирні будинки, приватні будинки,

таунхауси та котеджні містечки. Дослідивши сучасні тенденції енергомодернізації житлового сектору, виявлено що домогосподарства значними темпами перетворюються зі споживачів на генераторів енергії. На початок 2019 р. в Україні встановлено 7500 сонячних станцій домогосподарств, загальна потужність яких складає 160 МВт.

Ми проаналізували світові практики підвищення енергоефективності житлового сектору. Лідерами енергоефективності є Японія, Німеччина, та Китай, які відповідно використовують в більшій мірі екопінoplast у будівництві, сонячні панелі та інфрачервоні генератори тепла, вбудовані у предмети побуту.

Прикладом найбільш прогресивних технологій у сфері енергозбереження є будівлі типу «екохайтек». При їх будівництві та експлуатації використовуються новітні екологічно чисті матеріали та технології з високими характеристиками збереження та самогенерації енергії. Найбільшого розповсюдження у світі та в Україні набули будинки типу «еколоукост», що мають мінімальну вартість будівництва та експлуатації.

За нашим переконанням в основу менеджменту енергоефективності житлового сектору необхідно покласти принципи комплексності та збалансованості, які полягають в оптимальному поєднанні сучасних технологій утеплення та генерації енергії при реалізації проєктів енергонезалежних споруд. Також менеджмент енергоефективності у цій сфері передбачає екологічну модернізацію, яка полягає у використанні безпечних для довкілля матеріалів, інтеграцію у природні ландшафти та контроль мікроклімату всередині приміщення для комфортного та благодатного життя людини.

За умови досягнення енергонезалежності житлового сектору держава отримає природоохоронний ефект шляхом скорочення викидів шкідливих речовин від ТЕС та ТЕЦ, а також економічний ефект від використання надлишкової енергії для розвитку промисловості, електротранспортної інфраструктури та експорту за кордон.

З метою мотивації масового переходу на енергоефективні технології у побутовому секторі ми пропонуємо ефективні інструменти менеджменту природоохоронної діяльності. Одним з них є впровадження в практику класів енергоефективності будівель в залежності від рівня економічності енергоспоживання. Це дозволить населенню завчасно прогнозувати витрати на енергозабезпечення оселі. Дану інформацію доцільно наводити у паспортах будинків та на самих будинках.

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ В ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ : РЕЗУЛЬТАТИ І ТЕНДЕНЦІЇ

О. В. КУРМАЗ

КП «Шляхрембуд»

61004 Україна, м.Харків, вул. Москалівська, 20

dor_kadr@ukr.net

О. І. СЛАВУТА, ст. викл.

Ю. О. СЛІЩЕНКО, магістр

*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова*

61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17

boderad@ukr.net

За результатами моніторингу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України темпами формування спроможних ОТГ Харківська область у 2018 р. посіла 14-е місце серед регіонів України. В області утворено 18 об'єднаних громад (усього Перспективним планом передбачено формування 59 ОТГ), 12 з яких знаходяться в прямих відносинах із держбюджетом.

Для Харківської області характерним є формування ОТГ з мінімальної кількості рад, що об'єднуються. У 75% об'єднуються тільки два ради, тоді як Перспективним планом передбачалося більша кількість учасників. Так, у Великобурлуцькому районі передбачалося об'єднання в 1 громаді всіх рад району. Таким чином, податкові преференції такими ОТГ все одно будуть отримані, проте питання з селами, які відмовились, залишається відкритим.

Зберігається тенденція зростання бюджетів ОТГ (в середньому в 3 рази). Очікується, що отримання доступу до розпорядження земельними ділянками ще на чверть збільшить бюджетні надходження. В Харківській області таку можливість розпоряджатися землею за межами населених пунктів першою отримала Наталінська ОТГУ.

За даними Київського міжнародного інституту соціології 60% опитуваних в Східній Україні в своїх населених пунктах. Багато в чому це відбувається за рахунок реалізації інфраструктурних проектів(більше 500 в Харківській області), які здійснюються як територіями ОТГ, так і іншими населеними пунктами.

Окрім нових ресурсів, повноважень, можливостей ОТГ отримують я і нову відповідальність. На місцеві бюджети перекладені витрати з утримання ВНЗ І-ІІ рівня акредитації, компенсації проїзду пільгових категорій громадян, інші витрати, яких з кожним роком буде ставати все більше. Відповідно, зростатиме попит на громадський контроль над розробкою і реалізацією місцевої політики.

ТРАНСКОРДОННІ ІНВЕСТИЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТИ ТІНЬОВОГО ВИВЕДЕННЯ КАПІТАЛУ

Я. В. КОБУШКО, канд. екон. наук, ст. викл.
О. В. МАЙБОРОДА, студентка спеціальності
«Публічне управління та адміністрування»
Сумський державний університет
40007, Україна, м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 2
iana.kobushko@management.sumdu.edu.ua

На сучасному етапі розвитку України проблема тіньового виведення капіталу стає предметом посиленого вивчення у зв'язку з тенденціями фінансової глобалізації. Актуальність проблематики визначається нагальною потребою в адекватному оцінюванні обсягів вивезення фінансових ресурсів за межі України на основі інвестиційних схем з метою відповідного коригування державної інвестиційної та зовнішньоекономічної політики.

У якості інвестиційних інструментів, що використовують для тіньового виведення капіталу виділяють такі типи транскордонних інвестицій: портфельні, фінансові, прямі іноземні та інші.

Портфельні або непрямі інвестиції складаються в основному з транскордонних інвестицій в боргові або пайові цінні папери. У цю категорію відносять покупки деривативів (особливих прав на купівлю чи продаж активу, наприклад, акцій у майбутньому) та цінних паперів іноземних казначейських боргів, а також велика частина інвестицій на фондових ринках України. При здійсненні портфельних інвестицій є вища вірогідність вивезення прибутку до країни базування.

Фінансові інвестиції визначаються як господарські операції, що передбачають придбання корпоративних прав, деривативів, цінних паперів та інших фінансових інструментів. Інші інвестиції, в основному, це грошові депозити, що зберігаються в банках України й кредити.

Прямі іноземні інвестиції складаються з інвестицій в компанію, що дає змогу інвестору впливати на управління нею. Процес чітко простежується на прикладі, що буде включати офшорного інвестора, який, наприклад, купує українського виробника сільськогосподарської продукції, але не буде включати офшорного інвестора, який, в більшості випадків, купує акції українського сільськогосподарського виробника. Або коли головна компанія зареєстрована в «офшорі», а дочірня – в іншій країні, звідки вона перераховує всю чи більшу частину виручки тощо.

Аналіз реалій вітчизняного інвестиційного середовища свідчить, що більше половини прямих іноземних інвестицій в Україну надходить з офшорних територій, що свідчить про фіктивність інвестиційних операцій та повернення раніше легалізованих доходів. Так, на 1 жовтня 2018 року найбільше інвестицій в Україну було з Європейського Союзу – 24544, 6 млн дол. США, в тому числі з Кіпру – 8919,7 млн дол. США та Нідерландів –

6452,7 млн дол. США. Водночас більше 90 % інвестицій з України направляється в офшори, що свідчить про уникнення оподаткування та легалізацію незаконно отриманих коштів. Українські підприємства у 2018 році інвестували в економіку Кіпру 5932,1 млн дол. США, Російської Федерації – 125,8 млн дол. США, Латвії – 73,5 млн дол. США, Віргінських Британських Островів – 60,2 млн дол. США. За даними державної статистики, загалом прями інвестиції з урахуванням боргових інструментів (позики, торгові кредити інвесторів) станом на 1 жовтня 2018 року досягли 31973,6 млн дол. США, що на 367,2 млн дол. США більше, ніж на початок року.

Інвестування відомими офшорами України свідчить не про здатність до співпраці та стабільності інвестиційного клімату, а про те, що через інвестиції цих країн повертається відмитий капітал, який раніше виводився з України.

* Виконано в рамках науково-дослідної теми № 0117U003930 «Економетричне моделювання механізму запобігання тіньовим схемам виведення капіталу через податкові та інвестиційні канали в Україні»

Список використаних джерел:

1. Прямі інвестиції (боргові інструменти) в економіці України/з України: за країнами світу, видами економічної діяльності, по регіонах у січні-вересні 2018 року. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/?fbclid=IwAR0x35Z4Gy9OVUorxgjTSVs3CpmqNgXrpqIMB9jCpygBTI2aa7jY8xcD_vPw

ПРОБЛЕМНІ СИТУАЦІЇ ПРОЦЕСУ ПУБЛІЧНОСТІ ФОРМУВАННЯ ТАРИФІВ

Н. М. МАТВЄЄВА, канд. екон. наук, доц.

Л. К. ЦИМБАЛІСТЕНКО, аспірант

Харківський національний університет

міського господарства імені О. М. Бекетова

61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17

Natalia.matveeva/@gmail.com

Процес формування тарифу на комунальні послуги повинен полягати в пошуку компромісу між технічними завданнями і фінансовими потребами постачальників послуг і платоспроможним попитом споживачів.

Система регулювання комунальних підприємств повинна забезпечувати прогностичність і передбачуваність зміни тарифів.

Тарифи повинні установлюватися на певний строк (період регулювання), який має бути погоджений з періодом регулювання тарифів, установлюваних на державному (газ) і регіональному (електроенергія) рівнях.

Ця вимога переслідує виконання трьох цілей:

– створює ситуацію визначеності у відношенні майбутніх грошових потоків підприємства, що знижує ризики інвестування в нього;

– протягом регульованого періоду підприємство може проводити заходи щодо зниження витрат, а отриману економію витратити на повернення позикових коштів;

– даний захід сприятиме росту економічної визначеності для споживачів комунальних послуг.

Установлення терміну дії тарифу повинне доповнюватися в умовах нестабільної економіки визначенням зовнішніх факторів (наприклад, темпів інфляції), зміна яких має приводити до обов'язкового автоматичного перерахунку тарифу або зміни виробничої програми підприємства.

Процедури тарифного регулювання повинні забезпечувати публічність процесу формування тарифів. Це необхідно для того, щоб досягти довіри з боку споживачів комунальних послуг, а також сприяти досягненню балансу інтересів у процесі регулювання тарифів. Публічність системи повинна забезпечити необхідна методична й інформаційна взаємодія між окремими елементами цієї системи: процедурами моніторингу, підготовки і розгляду заявок на перегляд тарифів, їхнього затвердження і вступу в силу.

Важливим фактором ефективного тарифного регулювання повинно стати підвищення професіоналізму регулюючого органа, забезпечення його роботи максимально детальними формалізованими процедурами. Відповідно до законодавства регулювання діяльності муніципальних підприємств є компетенцією органів місцевого самоврядування. У регіональних центрах і великих містах органи місцевого самоврядування здатні сформувати професійно працюючі регульовані органи або залучити до їх роботи висококваліфікованих фахівців у рамках міжвідомчих комісій. Для малих муніципальних утворень доцільно делегувати функцію з регулювання тарифів підприємств комунальної інфраструктури на регіональний рівень, що повинно підвищити якість прийнятих рішень.

Важливим завданням забезпечення ефективного функціонування ринку послуг теплопостачання є створення нових нормативно-правових актів і удосконалення чинного законодавства щодо: приватизації джерел теплової енергії, що перебувають у комунальній власності; передачі в управління, оренду, концесію об'єктів теплопостачання; ліцензування господарської діяльності з виробництва, надання та постачання теплової енергії.

Список використаних джерел:

1. Вакуленко В. М., Дегтяренко Ю. Ф. та ін. Економіка міст: Україна і світовий досвід / За ред. В. Макухи. – Київ : Основи, 2017. – 243 с.
2. Економічна енциклопедія. – Київ : Вид. Центр “Академія”.– 2000. – Т.2, С.549.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

О. Д. ПАНОВА, ст. викл.
К. В. БАЛИЧЕВА, магістр факультету ЕіП
*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
ekaterina@anyforsoft.com*

Одна з основних проблем, що стоїть на порядку денному в багатьох країнах світу: створення збалансованої ефективної та дієвої системи органів влади, спроможної зблизити уряд і громадян, сприяти якнайкращому задоволенню їхніх потреб. Її результатом є введення альтернативних систем, які надають якісні послуги населенню в контексті децентралізації влади, а також зростаюча роль муніципалітетів європейських, азіатських та інших країн.

Децентралізація є доволі складним поняттям, яке можна розкривати через його вплив на: адміністративно-територіальний устрій держави, систему органів публічної адміністрації, розподіл між ними функцій, повноважень та фінансових ресурсів. Незважаючи на це, проблематика децентралізації як одного із засобів підвищення ефективності функціонування публічної влади вже впродовж тривалого часу перебуває в полі зору вітчизняних науковців та експертів.

Дослідження динаміки політико-правових реформ зарубіжних країн свідчить, що досвід кожної з них є неповторним, який не варто копіювати, важливо, пристосовувати відповідно до умов і традицій певного суспільства. На підставі аналізу досвіду інших країн можна виділити основні напрями й пріоритети здійснення відповідних реформ для децентралізації влади в Україні:

- створення умов для ефективної та узгодженої діяльності всіх гілок влади, розмежування повноважень і збалансування відповідальності різних рівнів влади, а також обмеження втручання в ті сфери, в яких це виявляється непотрібним;

- існування системи органів влади, насамперед виконавчої, яка забезпечила б надання державою громадянам якісних і доступних послуг;

- реалізація виваженої регіональної політики, що забезпечила б рівномірність регіонального розвитку;

- населення регіону має набути статусу специфічної територіальної громади;

- оновлення кадрового потенціалу, управлінської еліти через реформування системи державної служби та служби в органах місцевого самоврядування.

Досвід реформ у зарубіжних країнах свідчить, що децентралізація відіграє важливу роль у демократизації і трансформації суспільства, переходу до інститутів, заснованих на ініціативі й відповідальності окремої людини та

громади. Тенденція до широкого її втілення спостерігається в адміністративній, політичній, бюджетно-фінансовій, соціальній сферах, сприяє розвитку ринкових відносин, підвищенню якості надання державних і громадських послуг, консолідації суспільства, розв'язанню економічних, правових, політичних, етнічних проблем та ін. Належне вивчення організаційно-правових засад децентралізації публічної влади у різних країнах сприятиме виділенню інноваційних систем надання послуг населенню відповідно до місцевих потреб, зниженню державних видатків, підвищенню ефективності й стимулюванню місцевого та регіонального розвитку.

СИСТЕМЫ ЦЕННОСТЕЙ РАЗЛИЧНЫХ ПОКОЛЕНИЙ

А. П. КОЮДА, канд. экон. наук, доц.
*Харьковский национальный университет городского
хозяйства имени А. Н. Бекетова*
61001 Украина, г. Харьков, ул. Маршала Бажанова, 17
А. А. КОЮДА,
СЕПШ «ХГУ» Народная украинская академия
ak1261968@gmail.com

Каждое поколение имеет собственные ценности, которые отличаются от ценностей других поколений, а вопрос сменяемости и различий поколений друг от друга поднимался достаточно давно, однако научное осмысление этой проблемы началось относительно недавно, в начале XX века когда была предложена современная классическая концепция, которую изложили американские ученые Уильям Штраус и Нейл Хоув [1].

Начиная с 90-х годов XX века, на основе теории поколений активно проводились исследования ключевых аспектов управления персоналом: мотивации, обучения, карьерного роста. Однако мнения ученых по поводу временных рамок и названий поколений разнятся, что в свою очередь приводит к расхождению в особенностях системы ценностей поколений.

В структуре трудоспособного населения Украины доминирующим является Поколение X, а также представлены поколения Бэби-бумеров, Y и Поколение Z [2].

Основные ценности людей поколения Бэби-бумеры это: оптимизм, заинтересованность в личностном росте и вознаграждении, в то же время коллективизм и командный дух. Большое значение, для них приобретает достижение высокого результата, победа.

Люди Поколения X пробуют все и пытаются все постигать на собственном опыте, любят перемены и требуют их. Ценности Поколения X – трудоголизм, индивидуализм, способность к конкуренции, стремление к профессиональному росту, экономичность, прагматизм. Сотрудники Поколения X – «золотая» кадровая группа. Это энергичные и ответственные люди, готовые заниматься

постоянным самообразованием, активно развивая карьеру. Они понимают, что изучение новых технологий и информации - ключ к их успеху.

В систему ценностей Поколения Y уже включены гражданский долг, мораль и ответственность, это свободные и раскрепощенные люди, адаптированные к изменениям, дружеские и положительные. Их отличает от предшественников высокая компьютерная грамотность, свобода в выборе, широкие интересы, и что очень важно – отсутствие шаблонного подхода к деятельности.

Разброс ценностей у людей Z настолько велик, что сформировать единые характеристики практически невозможно. Поколение Z отличают осведомленность во многих вопросах и процессах, зависимость от технологий, острая необходимость в похвале и признании заслуг. Для эффективной работы с ними недостаточно поставить четкую задачу, нужна сверхцель, и очень часто индивидуальная. Поколение Z – честное и прямолинейное, и чтобы заслужить авторитет в их глазах, нельзя ничего приукрашивать и преувеличивать

Таким образом, оценка ценностных характеристик показала существенную разницу социально-личностных установок различных поколений, влияющих на отношение к образованию, приобретению профессиональных навыков и труду в целом. Данная ситуация несет в себе негативные моменты, поэтому важно наладить качественное межпоколенческое взаимодействие и выбрать правильный вектор развития сотрудников, нацеленный на успешное развитие.

Список используемых источников:

1. Hall N. The Next 20 Years: How Customer and Workforce Attitudes Will Evolve / N. Hall, W. Strauss // Harvard Business Review. – 2007. – Vol. July-August. – P.41-52.
2. Чернышев Е. Демографический прогноз: Украина уже скоро может исчезнуть как отдельное государство / Е. Чернышев [Электронный ресурс] // Накануне.ru – Режим доступа: <http://www.nakanune.ru/articles/18461/#sthash.tX6jOT1s.dpuf/>.

РОЗВИТОК ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ЗА ДОПОМОГОЮ УТИЛІЗАЦІЇ ОСВ

О. І. СЛАВУТА, ст. викл.

С. І. ДРАЧОВА, студентка факультету ЕіП

Харківський національний університет

міського господарства імені О. М. Бекетова

61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17

svetadrachova3@gmail.com

В сучасному світі рівень забруднення надр, гідросфери та повітряного шару землі наближається до критичного рівня і людство стоїть на порозі глобальної катастрофи техногенного характеру, та на щастя, все більше державних і громадських організацій розуміє глибину і небезпеку проблеми.

Наприклад, громадська організація «Екологічні ініціативи» (ЕІ) визначає

свою основною метою сприяння задоволенню та захисту законних екологічних, соціальних, економічних, інших спільних інтересів членів громадської організації. ЄІ та міжнародна благодійна організація «Екологія-Право-Людина» реалізовує проект «Просування реформи системи поводження з відходами на регіональному рівні в Україні», який фінансується Міністерством закордонних справ Республіки Польща в рамках співпраці для розвитку. Метою таких проектів є «...активізація мешканців громад та залучення їх до прийняття рішень і реалізації ініціатив у громадах»[1].

Як відомо, нові об'єднані громади створюються відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (ОТГ). Створення ОТГ стало можливим завдяки проведенню реформи децентралізації. Даний закон про об'єднання територіальних громад є в своїй мірі прогресом у вирішенні проблем місцевого самоврядування, забезпечуючи великі можливості ефективного розподілу наявних в розпорядженні місцевих громад ресурсів.

Необхідний комплексний підхід до вирішення екологічних питань. Він повинен включати в себе довготривалі і планові заходи, спрямовані на всі сфери життя громади. Так, протягом декількох десятиліть зростають об'єми утворення та накопичення різноманітних відходів, що призводить до забруднення довкілля. Одним з таких стрімко зростаючих за кількістю відходів є осади стічних вод (ОСВ), що утворюються на очисних станціях каналізації населених пунктів. Забезпечення утилізації ОСВ позитивно вплине на розвиток територіальних громад, оскільки дозволить вивільнити території для зберігання осаду, зменшити обсяги скидів ОСВ і рівень забрудненості природних водойм, полегшити навантаження на місцеві бюджети у частині фінансування збиткових водопровідно-каналізаційних підприємств; підвищити якість життя населення в наслідок зменшення собівартості (і тарифів відповідно) на послуги цих підприємств.

Існують різні варіанти утилізації ОСВ, їх активне залучення в господарський оборот можливо в наступних галузях:

- дорожнє будівництво (виробництво органо-мінерального порошку для асфальтобетону);
- будівництво (виробництво утеплювача типу керамзит і керамічного ефективного цегли);
- аграрний сектор (переробка в органічні добрива);
- піроліз.

Список використаних джерел:

1. Екоініціативи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.eco-initiatives.org.ua/about>

ПАРАДИГМА ФУНКЦІОНУВАННЯ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНІВ

Н. М. МАТВЄЄВА, канд. екон. наук, доц.
А. В. КУЩ, О. В. ПОПЕНКО, магістри факультету ЕіП
*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
basmachka2896@gmail.com*

В умовах децентралізації потребує особливої уваги з боку держави актуалізація розвитку малого підприємництва, оскільки утвердження позитивних тенденцій і реалізація заходів щодо удосконалення підприємницької діяльності в регіоні перебувають у прямій залежності від формування цілеспрямованої, послідовної державної регуляторної політики та дій місцевої влади у сфері господарської діяльності.

Мале підприємництво є невід'ємною складовою ринкової господарської системи, яке справляє вагомий вплив на інноваційний розвиток, насичення ринку товарами і послугами, підвищення рівня зайнятості населення, підвищення добробуту та соціального забезпечення, наповнення місцевих бюджетів тощо.

До сильних сторін малого бізнесу в Україні можна віднести невеликий стартовий капітал відповідно до законодавства, відносно високу ефективність, гнучкість системи управління, самостійність в ухваленні рішень та готовність до творчої самореалізації підприємця.

Проте нестійка макроекономічна ситуація в Україні, політична та економічна нестабільність, зростання бюджетного дефіциту, нерівномірність регіонального розвитку, корупція, інші системні проблеми створюють перешкоди для функціонування малого підприємництва.

Першочерговими проблемами малого підприємництва регіонів України є обмежений ринок за обсягом випуску і реалізації продукції та послуг, Обмежені перспективи господарського зростання, висока залежність від зміни кон'юнктури, відсутність впливової підтримки з боку держави, швидке досягнення «найвищої точки» зростання, але при цьому й швидкість повного банкрутства, легкість проникнення конкурента в нішу [2].

Аналізуючи динаміку розвитку малого підприємництва в Україні треба сказати, що за 2010 - 2017 рр. загальна кількість суб'єктів господарювання зменшилась з 2161999 до 1789406 од.[1]. Дані свідчать про наявність загроз існуванню малого підприємництва в Україні, вразливість до економічних та політичних факторів та необхідність впровадження дієвої системи, яка стане діалоговою платформою між малим бізнесом, владою та громадськістю.

Таким чином, система повинна включати наступні заходи:

1. Стимулювати створення регіональних державних і муніципальних юридичних агентств, що спеціалізуються на захисті інтересів суб'єктів малого

бізнесу та надають послуги юридичного характеру.

2. Законодавчо заборонити нав'язування малим підприємствам «вимушених» послуг, пов'язаних з контролюючими, державними і муніципальними органами.

3. Фінансувати з бюджетів держави програми надання допомоги безробітним громадянам, які бажають відкрити власну справу.

4. Розробити і законодавчо закріпити систему пільг і преференцій суб'єктам малого підприємництва при оренді, придбанні та іншого використання державного та муніципального майна.

Комплексна реалізація всіх цих заходів дасть поштовх розвитку малого підприємництва як в кожному регіоні, так і в Україні в цілому.

Список використаних джерел:

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Децентралізація влади. Реформа місцевого самоврядування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minregion.gov.ua/attachments/content-attachments/3023/.pdf>.

СЕКЦІЯ 5

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ МІСЬКОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Керівник секції – канд. екон. наук, доц. В. В. Тітяєв
Секретар секції – канд. екон. наук, доц. В. В. Гриненко

THE ROLE OF INFORMATION TECHNOLOGIES INTO INTEGRAL ECONOMICS OF MAN

GEORGIY V. KOVALEVSKIY,
Honored Professor of O.M.Beketov National University
of Urban Economy in Kharkiv,
Full Professor of the Kharkiv National University of V. N. Karazin,
The Doctor of Science (economics), Kharkiv, Ukraine.
*O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, 17, Marshala
Bazhanova St, Kharkiv, 61002, Ukraine
georgiy_kovalevsky@ukr.net*

The new systems which are worked out by us and named as "integral" summarize all most essential systems which are needed for the most effective development of economics. The integral systems were developed by us during many years. It was succeeded to integrate the systems of major methods and models in paper "To systems analysis - system of methods" in 1978 and in subsequent years and all other systems of the single integral system [1, pp. 35-43] (more detailed see our works: [1, pp. 150-180]; [2, pp. 57-67]; [3, pp.29- 37]).

The integral system is a complex of the organically associated, purposefully formed and used elements, local systems which are intended for the solving of major problems of economic and social spheres of life of a human being.

The recommended integral system (S_i) integrates all integral systems which are needed for effective development of an economy:

$$S_i = \{ \{S_1\} \rightarrow \{S_2\} \rightarrow \{S_3\} \rightarrow \{S_4\} \rightarrow \{S_5\} \rightarrow \{S_6\} \rightarrow \{S_7\} \rightarrow \{S_8\} \rightarrow \{S_9\} \rightarrow \{S_{10}\} \\ \rightarrow \{S_{11}\} \rightarrow \{S_{12}\} \rightarrow \{S_{13}\} \rightarrow \{S_{14}\} \rightarrow \{S_{15}\} \}, \quad (1)$$

where S_i is the integral system of effective development of economy; $\{S_1\}, \{S_2\}, \dots, \{S_{15}\}$ are fifteen integral systems of the single integral system of effective development of economy.

We describe each of the 15 integral systems: 1. $\{S_1\}$ is the system of goals; 2. $\{S_2\}$ the system of applied resources; 3. $\{S_3\}$ – the system of limitations; 4. $\{S_4\}$ the system of priorities; 5. $\{S_5\}$ – the system of information. This system includes: 1) the subsystem of communications tools (computer systems, integral system of software, wire and wireless lines etc.); 2) the subsystem of personnel; 3) the subsystem of

information users; 4) the subsystem of criteria (tests) for selection of the most important information (for realization of assigned goals $\{S_1\}$); 5) the subsystem of data acquisition methods (Internet, call-in and questionnaire polls, private interview, self-interview, statistical sampling, financial and tax accountancy etc.); 6) the subsystem of the most important integrating information; commonly this information is fixed as the most important summarizing indexes, which maximally accurately and correctly characterize the modeled phenomena and processes (for example, as indicators); 6. $\{S_6\}$ the system of obtained information analysis. This system integrates: 1) the subsystem of models of the previously selected summarizing indexes (indicators); 2) the subsystem of analysis methods for previously developed summarizing indexes, models; 7. $\{S_7\}$ the system of personnel professionalism level; 8. $\{S_8\}$ the system of legal (juridical) development support of efficient human development; 9. $\{S_9\}$ the system of psychological support of efficient human development; 10. $\{S_{10}\}$ the system of initial programs (plans) and forecasts for efficient development of human economy; 11. $\{S_{11}\}$ the system of trial implementation of developed programs and actions for efficient development of economy; 12. $\{S_{12}\}$ the system of final optimized programs and actions; 13. $\{S_{13}\}$ the system of implementation; 14. $\{S_{14}\}$ the system of control over realization of assigned goals (results) in development and implementation of final projects, programs, forecasts and actions for efficient development of human economy; 15. $\{S_{15}\}$ the system of results. Obtained results are fixed as a system of executed targeted indicators of economic and social efficiency of human economy development.

The integral system includes all 15 major integral systems, which are needed for effective development of economy of a country, a region, a city, an economy of a company, an organization etc. Purposeful integral application of the complementary each other integral systems of the economic, informative, manager's, legal, psychological and social support can substantially increase the efficiency of all types of activities. Thus for the solving of every problem the integral system (1) is reused, every time filling it with specific 15 integral systems $\{S_1\}$, $\{S_2\}$, ..., $\{S_{15}\}$, which correspond to the features of the solved problem and characteristics of the research object.

References:

1. Ковалевский Г. В. Индексный метод в экономике – М. : Финансы и статистика, 1989. – 239 с.
2. Ковалевский Г. В. Идеи, поиски, решения. New Ideas, Approaches, Solutions / Г. В. Ковалевский. – Харьков: Харьк. нац. акад. гор. Хоз-ва, 2005. – 179 с.
3. Ковалевский Г. В. Интегральная экономика и интегральный менеджмент: новое развитие страны, регионов, городов/ Ковалевский // Коммунальне господарство міст. – 2011. – Вып 98. – с. 3–11 .

CLLOUD COMPUTING IN THE PUBLIC SECTOR

E. M. KAILIUK, Honored Professor
of O.M.Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv,
Professor of Kharkiv National Pedagogical
University named after G. S. Skovoroda
The Member of the Academy of Construction and Architecture of Ukraine.
*M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, 17, Marshala
Bazhanova St, Kharkiv, 61002, Ukraine
kaylyk-evgeny@ukr.net*

Cloud computing in the public sector is a hot topic and a topic not without controversy. Of itself, cloud computing brings up issues for customers to consider, whether in the public or private sector. Particular issues are accentuated when viewed through the prism of public sector bodies.

There is no doubt that these rolling revelations have shaken confidence in the cloud computing industry and, in particular, by reference to the suspected ease with which certain large telecom and cloud based suppliers have facilitated national security agency mass interception of personal data.

A data centre consolidation exercise is a sensible exercise. Logically, this would require an element of external service delivery, whether by reference to the physical data centres within the public sector framework or the management of those data centres, which the strategy recognises.

It is stated that “it is anticipated that Cloud Computing will be a key part of the strategic future of ICT in the public sector, eventually becoming the default and primary delivery mode”. Use of private cloud solutions will be “limited to those that receive sanction based on solid business case and specific, unique requirements”.

Use of public cloud solutions are subject to a specified criteria-based test and in relation to hybrid-cloud solutions “the public sector will seek to develop a Public Service Community Cloud to negate the necessity for private clouds and to provide another Cloud option where the public cloud is deemed not suitable”.

It is likely that we will see an attempt to create the same type of cloud services catalogue which the UK Cabinet Office has championed. Essentially, suppliers would be asked to make their services available by way of a government cloud or, alternatively, using some form of hybrid cloud. Use of the public cloud would be reserved for particular instances, where it is felt appropriate from a security, policy and data protection compliance perspective.

The above forms the basis of a ‘cloud-first’ strategy. We are some way off achieving this strategy in reality, although it is in the nature of cloud computing that, once decisions are made, implementation can occur quickly.

There is no doubt that cloud computing is here to stay and will form an increasing part of the public sector landscape. The cost savings and efficiencies available through medium to large scale use of the cloud are simply too attractive for the public sector to ignore.

The issues for the public sector largely turn on migration to the cloud in a way which does not, firstly, render some sunk costs as wasted costs and, secondly, in a manner which is both secure in terms of data integrity and, in addition, complies with data protection legislation obligations.

These are not insignificant requirements and, overall, the cloud industry is beginning to show an improved awareness of customer issues and, in particular, public sector issues. We are slowly moving from a position where the cloud suppliers adopted a very rigorous business model, often unattractive to potential public sector customers, to a position where there will likely be a meeting somewhere in the middle.

References:

1. Cloud computing in the public sector [Електронний ресурс].– Режим доступу : URL <https://www.eolasmagazine.ie/cloud-computing-in-the-public-sector>

ЕКОНОМІЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ДАТЧИКІВ В СИСТЕМІ «РОЗУМНІЙ БУДИНОК»

О. О. ГРУБА, студентка 4 курсу,
спеціальність «Системна інженерія»,
кафедра Приладної математики та інформаційних технологій
В. В. ТІТЯЄВ, канд. екон. наук, доц.
Б. П. БОЧАРОВ, канд. техн. наук, доц.
*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
aleksandrgruba707@gmail.com*

Розумний дім створюється за допомогою професійного проектування та програмування компаніями, що займаються розробкою проектів smart-home. Програми, що вводяться до алгоритмів multi-room розумного дому, розраховані на певні потреби мешканців та ситуації, пов'язані із зміною середовища або безпекою. Особливістю smart-home є керування з пульта, на котрому людина може натиснути одну-єдину клавішу з метою створення певної обстановки.

Актуальність та заощадження при використанні датчиків у розумному будинку

Енергозберігаюче освітлення починається з спроби упорядкування часу роботи освітлювальних приладів. Ефективний захід енергозбереження - централізація управління освітленням з використанням спеціально розроблених графіків включення і виключення світла. Певну економію можна отримати за рахунок максимального використання всередині приміщення природного світла.

Управління освітленням - одна з найважливіших задач в будинку. Завдяки інтелектуальному програмування можна заощадити електроенергію і термін експлуатації ламп. Відпадає необхідність шукати вимикачі світла в темряві, а

так само вимикати світло при виході з кімнати. Інтелектуальна система вимкне світло, тільки після того як ви заснете і включить м'яке підсвічування, якщо ви прокинетесь вночі, щоб не дратувати очі яскравим світлом.

Система клімат-контроль. Така система забезпечує зниження температури в нічний час в безлюдних приміщеннях і спальнях, що дозволяє створити комфортні умови для сну, а також економити енергоресурси. Крім того, вона дає можливість мінімізувати роботу апаратури і обладнання під час відсутності господарів.

Управління системою Розумний будинок. При роботі системи Розумний Дім господар може оперативнo змінити параметри роботи всіх пристроїв за допомогою будь-якого пульта управління. Встановить режим «Ніч», і Система відключить основне освітлення в місцях загального користування, включить нічну підсвітку, відключить або переведе в економний режим роботи невикористовуваних споживачів електроенергії.

У режимі «Нікого немає вдома» всі пристрої і підсистеми будуть переведені в найбільш безпечний і енергозберігаючий режим функціонування, при якому відключені всі споживачі електроенергії, крім чергових пристроїв (холодильник, телефон, охоронна система) і природно самої системи.

Список використаних джерел:

1. Сопер М. Е. Практичні поради та рішення по створенню «Розумного будинку» / Сопер М. Е. – М. : НТ Пресс, 2007. – 432 с.
2. Елсенпітер Т. Р., Дж. Велт. «Розумний Дім будуємо самі» / Елсенпітер Т. Р., Велт Дж / КУДИЦ-ОБРАЗ, 2005. – 384с.

ВИКОРИСТАННЯ АНАЛІЗУ ВЕЛИКИХ ДАНИХ «BIG DATA» ДЛЯ ПРОГНОЗУВАННЯ ТРАНСПОРТНИХ ПОТОКІВ В МЕГАПОЛІСАХ

В. В. ТІТЯЄВ, канд. екон. наук, доц.
М. І. ЛЯТІН, студент 5 курсу, гр. М БА 2018-1
*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
v.tityev@gmail.com*

Транспорт – одна з ключових систем міського організму, яку можна порівняти з кровообігом. Для відповідного виконання функцій зв'язання, комунікації та забезпечення необхідно здійснювати якісне управління транспортною системою. В умовах постійно зростаючого попиту на транспортні послуги, супроводжуваного вибуховим ростом автомобілізації, нарощення дорожньо-мостового будівництва більше не дозволяє задовольнити «відкладений попит». Будівництво нових доріг підбиває попит на автомобілі, через що переваги нової дороги сходять нанівець. Трафік збільшується до тих пір, доки не буде зайнята уся магістраль, а через нові дороги затори, як правило, зміщуються в інші місця. Отже, попит на дороги неможливо задовольнити. Виникає необхідність нового підходу у регулюванні

транспортного потоку міста. В цих умовах для оптимізації транспортних потоків, управління міграційними міськими процесами, забезпечення більш ефективного використання транспортного фонду доцільно розглянути використання концепції великих даних. Big Data - це різні інструменти, підходи і методи обробки як структурованих, так і неструктурованих даних для того, щоб їх використовувати для конкретних завдань і цілей.

Короткострокове прогнозування трафіку вирішує задачу прогнозування стану транспортних потоків на основі поточної та архівної інформації про параметри транспортних потоків. Огляд останніх досягнень в області прогнозування трафіку, а також основних невирішених технічних завдань можна знайти у роботах дослідника І. Лани.

Інформація для обробки може мати дві природи: digital та analogue. Цифрова інформація створюється користувачами або електронними пристроями: GPS, GSM, WiFi, банкомати, транзакції, e-mail, sms, дзвінки. Проблема цього збору даних у тому, що дуже легко отримати занадто багато даних, які будуть мати нульову вартість. Інформація створена аналоговим методом дістається з фізичних феноменів: light, sound, motion, magnetic impedance (відеопотоки, аудіоконтент дзвінків, камер, радары, компаси, температура, електромагнітні поля тощо). Ці дані представляють великий інтерес для транспортного моделювання, прогнозування та планування. В режимі реального часу ці дані дозволяють перерозподілити транспортні потоки, аби не допустити перевантаження транспортної мережі понад пропускну здатності.

Реалізація даної концепції потребує великих фінансових вкладень для збору та зберігання інформації. Аби досягати якісних результатів, технологія повинна бути застосована повсюдно, що й зупиняє владу від вкладень у ці технології.

Список використаних джерел:

1. Big Data і блокчейн [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : <https://forklog.com/big-data-i-blokchejn-proryv-v-oblasti-analiza-dannyh>

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ У МІСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

І. О. ПАВЛЕНКО, студент
В. В. ТІТЯЄВ, канд. екон. наук, доц.
*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
v.tityev@gmail.com*

Благодаря стремительному развитию информационных технологий наблюдается расширение области их применения. Если раньше чуть ли не единственной, областью, в которой применялись информационные системы,

была автоматизация бухгалтерского учета, то сейчас наблюдается внедрение информационных технологий во множество других областей.

Технологии умного города, такие как: мобильные приложения быстрого реагирования, интеллектуальная система общественного транспорта, система оповещения о чрезвычайных ситуациях, при использовании их в решении проблем городского хозяйства, целесообразно строить на базе геоинформационных сервисов (ГИС) или систем геолокации. Использование ГИС при создании электронной услуги населению с использованием технологий мобильных приложений быстрого реагирования позволит определять и наглядно демонстрировать местоположение возникшей проблемы, о которой сигнализируют жители города

Технология мобильных приложений быстрого реагирования, в первую очередь, направлена на оперативное оповещение городских служб об обнаруженной проблеме с помощью приложения мобильного телефона или смартфона. Данная технология является неотъемлемой частью «безопасного города».

Внедрение информационных технологий позволит создать качественно новую систему управления городским хозяйством, а также систему регламентированного взаимодействия с исполнительными органами государственной власти. В основе должна быть информационная система, которая позволит преодолеть разрыв между уже относительно развитой нормативной базой и правоприменительной практикой, а также повысить качество принимаемых решений, социальную защищенность населения и усилить контроль за жилищно-коммунальной сферой деятельности.

Наряду с изменением сущности информационных потоков происходит также снижение трудоемкости выполнения стандартных операций. Один и тот же документ проходит через различные подразделения предприятия, которые вносят в него необходимые изменения. Без применения компьютерной информационной системы каждый отдел создавал бы свои документы с самого начала, что часто ещё происходит на практике.

Очевидно, что принимаемые решения о стратегии тактике развития городского хозяйства должны быть тщательно продуманы и обоснованы. Это особенно важно именно в социально-экономических системах, так как принимаемые решения касаются живых людей, их материального и духовного состояния.

Дистанционное управление объектами городского хозяйства предполагает управление давлением и напряжением в сетях, включение-выключение освещения в подъездах и внутривортовых территориях, контроль доступа в технические помещения. Подобные системы дают возможность более эффективно собирать и обрабатывать информацию с целью прогнозирования развития города, области, края, а также отраслей и сфер деятельности служб и предприятий городского хозяйства.

Список використаних джерел:

1. Саак А. Э., Пахомов Е. В., Тюшняков В. Н. Информационные технологии в государственном и муниципальном управлении.
2. Лунёв, Р. А. Требования к составу функций веб-сервиса оказания электронных услуг населению [Текст] / Р. А. Лунёв, А. А. Стычук, А. А. Митин // Информационные системы и технологии. – Орел : Госуниверситет – УНПК, 2015. – №1/87. Январь – февраль 2015. – 139 с. – С. 49 – 58. http://elar.urfu.ru/bitstream/10995/40950/1/tim_2016_20.pdf
3. Применение информационных технологий <http://zsj.ru/primenenie-informatsionnyih-tehnologiy.html>

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ БЛОКЧЕЙН СУБ'ЄКТАМИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

О. В. ШАРАПА, студент 3-го курсу групи Сінж2016-1у
Б. І. ПОГРЕБНЯК, канд.техн.наук, доц.
*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м.Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
sasha10ok64@gmail.com*

Блокчейн – це технологія без якої важко уявити майбутнє. Блокчейн(англ.blockchain,block-блок, chain-ланцюг) – це вибудований за певними правилами безперервний послідовний ланцюг блоків (зв'язний список), що містять інформацію. При дослідженні питання, що таке блокчейн, в першу чергу загострюють увагу на такій особливості, що в системі немає єдиного сервера, ланцюги блокчейна розподілені між користувачами. Концепція технології блокчейн запропонована Сатоши Накамото (Satoshi Nakamoto) в 2008 році, а вперше була застосована на практиці при появі біткоіна в 2009-му. Через походження її відносять до транзакцій криптовалют, але сфера застосування технології помітно ширша.

Система працює наступним чином:

- створюється первинний блок, в ньому відсутній запис про попередній блок;
- кожен наступний блок містить інформацію про «батьків», у вигляді транзакції, власному заголовку, використовуваному при генерації чергового блоку;
- користувачі системи бачать всю кількість блоків, але володіють доступом лише до своїх.

Перспективи розвитку блокчейн-технологій пов'язані з активним розвитком хмарних сервісів, включаючи онлайн-банкінг, інтернет-каталоги, системи ідентифікації входу на корпоративні сайти.

Незважаючи на розподіл блоків в інтернеті, по суті, в «публічному місці», шифрування доступу до кожного з них дозволяє утримувати в безпеці

зберігаючи в них дані. Сам ланцюг блоків може вільно передаватися будь-якому користувачеві Інтернету без ризику втрати вмісту.

Уже сьогодні сфери застосування технології блокчейн стають настільки різноманітними, що встежити за всіма неможливо, головні сфери це: банківська сфера; юриспруденція; логістика; медицина; освіта; нерухомість.

Ключова особливість технології блокчейн полягає в децентралізації системи. Якщо базу даних, розташовану на єдиному сервері, зламати теоретично можна за умови застосування будь-яких існуючих засобів захисту, то з блокчейн жоден з цих методів не спрацює. Простими словами - в них нічого зламувати. Залишається лише варіант спроби крадіжки особистих ключів окремих користувачів.

Україна стала однією з передових країн по впровадженню блокчейн на державному рівні. Починаючи з жовтня 2017 року розпочався переклад на блокчейн Державного земельного кадастру. Україна потрапила в список з 14 країн, які були визнані лідерами по впровадженню блокчейн.

Список використаних джерел:

1. Блокчейн (blockchain, ланцюжок блоків) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://alpari.com/ru/beginner/glossary/blockchain/>
2. Сфери застосування блокчейн технологій [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://cryptocurrency.co.ua/blockchain/primenenie.html>
3. Технологія блокчейн. Що це таке і як використовується в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://newsone.ua/news/tekhnolohija-blokchejn-hto-eto-takoe-i-kak-ispolzuetsja-v-ukraine.html>

DATA MINING IN DIGITAL MARKETING

V.V. GRYNENKO, Associate Professor of the Department of Enterprise Economics, Business Administration and Regional Development.

*Department of Enterprise Economics,
Business Administration and Regional Development,
O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv,
17, Marshala Bazhanova St, Kharkiv, 61002, Ukraine.
vvgrynenko@gmail.com*

Data mining is defined as a process used to extract usable data from a larger set of any raw data. It implies analysing data patterns in large batches of data using one or more software. Data mining has applications in multiple fields, like science and research. As an application of data mining, businesses can learn more about their customers and develop more effective strategies related to various business functions and in turn leverage resources in a more optimal and insightful manner. This helps businesses be closer to their objective and make better decisions. Data mining involves effective data collection and warehousing as well as computer processing. For segmenting the data and evaluating the probability of future events, data mining

uses sophisticated mathematical algorithms. Data mining is also known as Knowledge Discovery in Data (KDD).

Description: Key features of data mining:

- Automatic pattern predictions based on trend and behaviour analysis.
- Prediction based on likely outcomes.
- Creation of decision-oriented information.
- Focus on large data sets and databases for analysis.
- Clustering based on finding and visually documented groups of facts not previously known.

The Data Mining Process: Technological Infrastructure Required: 1. Database Size: For creating a more powerful system more data is required to be processed and maintained. 2. Query complexity: For querying or processing more complex queries and the greater the number of queries, the more powerful system is required. Uses: 1. Data mining techniques are useful in many research projects, including mathematics, cybernetics, genetics and marketing. 2. With data mining, a retailer could manage and use point-of-sale records of customer purchases to send targeted promotions based on an individual's purchase history. The retailer could also develop products and promotions to appeal to specific customer segments based on mining demographic data from comment or warranty cards.

In recent years with the advancement of data science and as information technology has boomed, the capabilities for market research have increased significantly. Big data now makes it possible to extract predictive information about consumers from large databases.

This relatively new market research approach is called data mining, and it plays a vital role in market research.

Data mining can also provide real-time recommendations. For example, if a customer adds a specific item to their cart, an algorithm could make additional product recommendations based on what other customers purchased in addition to that product.

With that mining research, you can then provide more personalized consumer experiences, up your marketing strategies, maintain a robust analysis process, and pitch products that consumers are more likely to respond well to.

Data mining has already impacted the United States commerce, market research and marketing industries greatly. It provides brands with the opportunity to get to know their customers better and creates a science-backed, reliable process. It will be fun to see more information technology and academic advances in the future.

References:

1. What is Data Mining ? Data Mining Meaning - The Economic Times [Электронный ресурс].– Режим доступа : <https://economictimes.indiatimes.com/definition/data-mining>
2. Data Mining in Market Research. [Электронный ресурс].– Режим доступа : <https://fuelcycle.com/blog/data-mining-market-research/>

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ SMART GRID В ЕНЕРГЕТИЧНІЙ ІНФРАСТРУКТУРІ МІСТА

В. В. ТІТЯЄВ, канд. екон. наук, доц.
Д. М. ЦИМЛОВ, студент 5 курсу, гр. М БА 2018-1
*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
v.tityev@gmail.com*

Світова енергосистема, яка існує зараз, будувалася на принципах, сформованих ще на початку минулого століття, але за останні десятиліття у всіх країнах світу значно збільшилися обсяги споживання електроенергії за рахунок розвитку техніки, що змушує постачальників максимально навантажувати електромережі і генеруючі джерела, а також шукати інші способи вирішення проблем, що склалися. Використання радикально нових методів із застосуванням інноваційних технологій дозволить вивести світову енергетику на принципово новий етап розвитку.

Сьогодні на заході широкого поширення набула технологія Smart Grid. По суті, Smart Grid являє собою складну енергосистему, що об'єднує постачальників електроенергії, енергооб'єкти і споживачів в єдину «інтелектуальну» енергомережу. Вона передбачає використання нових цифрових технологій, багато тарифних лічильників і приладів розподілу електроенергії, що забезпечують надійність і прозорість процесів виробництва, передачі, розподілу та споживання енергії.

Використання інтелектуальної мережі дасть можливість створення дискретної енергетичної системи, що дозволяє ефективніше усунути витрати електроенергії і боротися з неплатниками. Перехід на роботу за принципом технології Smart Grid, заснованої на вдосконаленій мережевий аналітиці та використанні сучасних автоматизованих систем управління приладів збору і обробки інформації (SCADA), а також можливість віддаленого моніторингу та контролю над обладнанням дозволить енерго компаніям продовжити термін експлуатації обладнання, знизити витрати на модернізацію мережі і запобігти мережеві збої. В широкому розумінні технологія Smart Grid повинна вирішити ряд основних завдань:

- зменшити витрати на виробництво електроенергії і забезпечити її надійну передачу;
- забезпечити споживача необхідною кількістю доступної енергії;
- оперативно реагувати на порушення роботи мережі;
- зробити систему екологічної, скоротивши викиди CO₂ в атмосферу, застосовуючи при цьому сучасні технології та відновлювальні джерела енергії;
- забезпечити автоматизований облік енергоресурсів;
- захистити мережу від фізичного та кібернетичного втручання зловмисників.

Таким чином, інтелектуальні енергетичні системи дозволяють використовувати досягнення інформаційних систем, автоматики, обчислювальної техніки в інтересах конкретної інфраструктури. Впровадження таких систем сприятиме інноваційному революційного перетворення енергетичної інфраструктури.

Україна має шанс успішно впровадити власні інтелектуальні енергосистеми в енергетиці. Для цього необхідно детально вивчити досвід країн, які почали активно будувати інтелектуальну енергосистему та розробити національну концепцію щодо реалізації Smart Grid в Україні.

Список використаних джерел:

1. Каплун В. В. Smart Grid як інноваційна платформа розвитку електроенергетичних систем / В. В. Каплун. – Мелітополь: ТДАТУ, 2011.

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЖИТЛОВОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЗА РАХУНОК ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ «РОЗУМНИЙ БУДИНОК»

В. О. МОРОЗОВА, студентка 4 курсу,
спеціальність «Системна інженерія»,
кафедра Прикладної математики та інформаційних технологій,
В. В. ТІТЯЄВ, канд. екон. наук, доц.
Б. П. БОЧАРОВ, канд. техн. наук, доц.
*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
Leraaa.morozova@gmail.com*

Розумний будинок – це система домашніх пристроїв, які здатні виконувати дії і вирішувати певні повсякденні завдання без участі людини. Домашня автоматизація розглядається як окремий випадок інтернету речей, вона включає доступні через інтернет домашні пристрої, в той час як інтернет речей включає будь-які пов'язані через інтернет пристрої в принципі. Домашня автоматизація в сучасних умовах - надзвичайно гнучка система, яку користувач конструює і налаштовує самостійно в залежності від власних потреб.

Домашня автоматизація дозволяє легко вимірювати споживання енергоресурсів, надаючи на клієнтських гаджетах графіки використання не лише електроенергії, а й інших природних ресурсів. Маючи таку інформацію, користувачев може прийняти правильні рішення як можна оптимізувати споживання енергоресурсів, і які кроки варто для цього зробити.

Виконуючи правильне налаштування розумного будинку, в першу чергу його робота повинна бути спрямована на максимальну ефективність використання кожної системи самої по собі, а також їх взаємної роботи, для

досягнення ефекту синергії. Далі наведені приклади підсистем, де домашня автоматизація активно приймає участь в економії споживання енергоресурсів та підвищенні ефективності використання житлової інфраструктури.

Управління освітленням. Ця підсистема може бути як самостійно розробленим проектом, так і частиною інтелектуального рішення з безліччю корисних функцій для реалізації величезної кількості завдань. Автоматика може дуже легко визначити відсутність і погасити світло не тільки в певному приміщенні, а й в цілому будинку або офісі.

Захист від протікання води. Домашня автоматизація може контролювати стан рівня вологи в місцях з підвищеним ризиком, а в разі інтенсивного поширення рідини миттєво перекрити подачу води за допомогою моторизованих кранів, паралельно повідомляючи про подію господарям будинку або квартири.

Пожежна безпека. Житло може повністю контролюватися на появу диму, різкого стрибка температури. При потенційній або фактичній загрозі, смарт технологія миттєво сповістить власників і уповноважені служби, при цьому, негайно запускаючи заздалегідь налаштований сценарій для запобігання загрози життю і псування майна.

Управління кліматом. Вся робота кліматичної техніки повністю і комфортно сконцентрується в руках користувача, надаючи широкий спектр можливостей, дозволивши собі регулювати окремі параметри в кожному приміщенні або комплексно налаштувати мікроклімат для всього будинку одним дотиком по екрану телефону.

Завдяки домашній автоматизації підвищується ефективність використання житлової інфраструктури та відбувається оптимізування споживання енергоресурсів.

Список використаних джерел:

1. Smart Home. IoT – TopTal [Electronic resource]. – Resource Access Mode: <https://www.toptal.com/designers/interactive/smart-home-domestic-internet-of-things>
2. Suo H., Wan J., Zou C., Liu J. Security in the Internet of Things: A Review // Proceedings of the 2012 International Conference on Computer Science and Electronics Engineering. – 2012. – P. 648–651.

СМАРТ-КОНТРАКТИ У СИСТЕМІ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

В. В. ТІТЯЄВ, канд. екон. наук, доц.
М. І. ЛЯТІН, студент 5 курсу, гр. М БА 2018-1
*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
v.tityev@gmail.com*

Ідея реалізації смарт-контрактів стала можлива з появою технології блокчейн, яку вперше запропонував використовувати на практиці американський вчений та криптограф Нік Сабо. Він описав смарт-контракт як

певний комп'ютерний протокол, який на основі математичних алгоритмів самостійно проводить операції, повністю контролюючи їх виконання. Смарт-контракт сьогодні – це електронний алгоритм або умова, при виконанні якого сторони можуть обмінюватися нерухомістю, акціями, грошима тощо. Для його реалізації необхідно мати децентралізовану мережу з рівноправними учасниками, де в якості фінансового інструменту використовується криптовалюта. Повну реалізацію свого потенціалу та можливостей смарт-контракти отримали після появи проекту Ефіріум, тому можна сказати, що вони представляють собою наступний етап еволюції блокчейн технології. Алгоритм роботи смарт-контракту виглядає наступним чином: спочатку валюта або актив переводяться в програму, після чого вона починає стежити за виконанням контракту. Одразу ж після того, як умови будуть вважатися виконаними, продавець отримує вказану суму, а покупцеві надходить товар.

Для того аби зрозуміти доцільність впровадження смарт-контрактів, розглянемо декілька напрямків їх використання у системі міського господарства:

1. Торгівля. Практично усі види взаємовідносин при товарно-грошовому обміні можуть бути реалізовані у виді контрактів. Згідно алгоритму роботи смарт-контракту, наведеного вище, торгівля може відбуватися різними видами товарів, починаючи від продажу автомобілів і закінчуючи продажем нерухомості. Привабливістю смарт-контрактів є закладена в його суть можливість визначення та закріплення у незмінному вигляді умов угоди учасників, які не довіряють одне одному.

2. Система охорони здоров'я. Якщо звернутися до сфери медичних послуг, то можна побачити, що для ідеї розміщення історії хвороб в хмарному сховищі, блокчейн є прекрасним варіантом реалізації. При цьому область застосування смарт-контрактів безмежна. Наприклад, вони можуть автоматично обробляти результати аналізів пацієнта і на основі цього робити висновок про доцільність відвідування лікаря, а також можуть самостійно здійснювати запис до необхідного спеціаліста. Смарт-контракти можуть в режимі реального часу аналізувати стан здоров'я пацієнта та пропонувати йому різні моделі поведінки для покращення його стану.

3. Транспорт. Головною перевагою впровадження смарт-контрактів у транспортну систему стане прозорість та повна автоматизація бізнес-процесів. Технологія дозволить захистити інформацію про перевезення та дозволить знизити виробничі витрати.

Ідея використання смарт-контрактів дуже перспективна і вже починає використовуватися в багатьох розвинених країнах. Оскільки технологія нова, то сфера застосування постійно доповнюється і розширюється. Не можна не згадати і про недоліки смарт-контрактів, це насамперед: правовий статус, якого криптовалюта в Україні ще не має; помилки, оскільки складання цих договорів достатньо важкий процес; відсутність розуміння, бо більшість користувачів поки слабо розуміють суть смарт-контрактів.

Список використаних джерел:

1. Що таке смарт-контракт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : <http://ethereum.net.ua/discussion/34/scho-take-smart-kontrakt>
2. Сфери застосування смарт-контрактів і ризики при роботі з ними [Електронний ресурс].– Режим доступу : URL : <https://cyberleninka.ru/article/n/sfery-primeneniya-smart-kontraktov-i-riski-pri-rabote-s-nimi>

МОДЕЛЬ РОЗПОДІЛУ РЕСУРСІВ У БАГАТОРІВНЕВІЙ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ

М. Ю. КАРПЕНКО, канд. техн. наук, доц.

І. О. ГАВРИЛЕНКО, асист.

*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова*

*61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
my.karpenko@gmail.com, i.gavrilenko@ukr.net*

Ключовим питанням стратегічного управління на рівні суб'єктів господарювання є завдання оптимального розподілу ресурсів (ЗРР). Практичне вирішення такої задачі ускладнюється внаслідок декількох причин, а саме:

1) управління ресурсами в економічних системах пов'язано із вирішенням ЗРР великої розмірності;

2) мають місце нелінійні залежності між інтенсивністю управління і характером використання ресурсів;

3) існують множинні зв'язки між окремими процесами, що вимагає чіткої синхронізації їх виконання та суттєво ускладнює розв'язання ЗРР у загальному вигляді;

4) відомі алгоритми оптимізації для розв'язання ЗРР відносяться до класу NP-складних, що обмежує їх використання для задач великої розмірності.

Ці фактори призводять до того, що пошук оптимального рішення ЗРР на практиці пов'язане з величезними обчислювальними витратами. Вирішити таку задачу без використання спеціальних математичних інструментів практично неможливо. Тому виглядає актуальним завдання щодо розробки спеціального сімейства моделей розподілу ресурсів, які б дозволяли робити декомпозицію ЗРР для різних рівнів і при тому отримувати остаточні рішення без втрати їх адекватності.

У роботі запропонована модель управління ресурсами зі змінною інтенсивністю і асинхронної реалізацією процесів, яка може бути використана для вирішення ЗРР суб'єктів господарювання з дрібносерійним, одиничним або змішаним характером виробництва. Особливість моделі полягає у тому, що вона дозволяє організувати процес за ієрархічним принципом. Це суттєво зменшує обчислювальні витрати на пошук остаточного рішення.

Модель включає три параметри: ресурси (R), процеси (P) та час (T). Управління здійснюється в часі, на рівні процесів P при обмеженнях на обсяги і

характер використання ресурсів R . Визначимо модель процесу як функціональний зв'язок між його станом $x(t)$, інтенсивністю $u(t)$ і функцією споживання ресурсу $S(t)$. Нехай $x(t)$ – функція часу, при цьому $x(t) = 0$, коли процес не розпочато, $x(t) = 1$, коли процес закінчено. Тоді швидкість виконання процесу можна записати як:

$$v(t) = \frac{dX(t)}{dt} = \dot{x}(t), \quad (1)$$

а модель використання ресурсів представити у вигляді:

$$\begin{aligned} \dot{x}(t) &= f(x(t), u(t), t) \\ S(t) &= W^0 u(t), \end{aligned} \quad (2)$$

де W^0 – нормативні витрати ресурсу, $u(t)$ – функція управління.

Запропонована модель реалізована на мові VBA в середовищі MS Project. Вона дозволяє оптимізувати використання ресурсів для проектів з розгалуженою ієрархічною структурою та великою кількістю процесів. Апробація програмного забезпечення підтвердило обчислювальну ефективність моделі та використовується в навчальному процесі на кафедрі Прикладної математики і інформаційних технологій Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова.

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СУЧАСНОМУ МЕХАНІЗМІ РОЗВИТКУ ВЕЛИКОГО МІСТА

В. М. ПРАСОЛ, доц.
Н. Ф. ЧЕЧЕТОВА, д-р екон. наук, проф.
*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків вул. Маршала Бажанова, 17
nchechetova@ukr.net*

Одним з сучасних прогресивних напрямів розвитку інфраструктури міст для зручного та комфортного проживання є впровадження інноваційних рішень у сферу муніципального управління. Саме завдяки впровадженню комплексу різноманітних технологій для створення «розумного міста» можна вирішити назрілі проблеми та забезпечити більш ефективне функціонування сучасних мегаполісів відповідно до потреб містян. Якщо розглядати концепцію «розумного міста» з точки зору інформаційних технологій, то вона передбачає організаційне забезпечення обміном показників, інформації між об'єктами міської інфраструктури, жителями, органами управління містом, співробітниками організацій, що працюють в сфері міського господарства тощо. Оперативний та повний обмін такою інформацією за допомогою сучасних автоматизованих систем, дає можливість здійснювати відповідне

реагування всіх складових інфраструктури міста на запити користувачів. Таким чином, формується єдине інформаційне середовище «розумного міста».

Натомість, модель «розумного міста» може бути втілена в життя за умови формування: «розумної економіки» («smart economy»); «розумних працівників» («smart people»); «розумного способу життя» («smart living»); «інтелектуального управління» («smart governance»); «інтелектуальної мобільності» («smart mobility»), «інтелектуального навколишнього середовища» («smart environment») [1]. Водночас, досвід розвитку найпопулярніших «розумних міст» світу показує, що не існує єдиної моделі розвитку «розумного міста», адже кожне місто має свої переваги та невирішені проблеми для комфортного проживання. Проте концепція «Smart city» дає змогу не лише вирішувати поточні проблеми, але й визначати стратегічні цілі розвитку міста.

На сьогодні в таких містах, як Київ, Харків, Дніпро достатньо активно напрацьовується інструментарій щодо формування «розумного міста». Зокрема, в Харкові пріоритетною є безпека громадян і тому передбачається створення Ситуаційного центру, який координуватиме роботу центрів екстреної допомоги, рятувальників, патрульної поліції, підприємств «Харківобленерго» та «Харківміськгаз», а також інших комунальних підприємств. Крім того, в програмі реалізації розумного міста такі проекти, як «розумне освітлення», «розумні парковки», система байкшерінга, відкриття для туристів Kharkiv Smart city Бюро – інформаційного центру європейського типу та електронну карту «карта туриста» тощо. Слід зауважити, що Харківський Smart city будується на найсучасніших досягненнях науки, зокрема, на штучному інтелекті (який управляє системами життєзабезпечення міста), на інтернеті речей (прибори та речі, які оснащуються датчиками, обробляють та передають показники), створенні Big Data - системи достовірних даних для перетворення життєдіяльності міста. Водночас, темпи впровадження концепції Kharkiv Smart city є недостатніми, відчувається дефіцит фінансових ресурсів, оскільки навіть після впровадження реформи з децентралізації місто не здатне самостійно забезпечити вирішення всіх проблем.

Список використаних джерел:

1. Marciniak K. Applying knowledge grid models in smart city concepts / K. Marciniak, M. Owoc // Proceedings of the 6th Knowledge Cities World Summit, KCWS, Lookus Scientific, 2013. – P. 238–244.
2. European Smart Cities 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.smart-cities.eu>.
3. Офіційний сайт Харківської міської ради, міського голови, виконавчого комітету, 2019. – Режим доступу : <http://www.city.kharkov.ua/>

ГОЛОВНІ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗУМНИХ МІСТ

М. С. ВЛАДИМИРОВА, канд. екон.наук, доц.
А. Ю. ЧАГІНА, магістрант,
*Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
anniachagina@gmail.com*

Розумне місто – це взаємопов'язана система комунікативних та інформаційних технологій з інтернетом речей, завдяки якій спрощується управління внутрішніми процесами міста і поліпшується рівень життя населення. Завдання програм «розумне місто» – поліпшити життя в мегаполісі, створити комфортне середовище для роботи і відпочинку. Технологія інтелектуального міста все частіше використовується для поліпшення громадської безпеки – від моніторингу зон високого рівня злочинності до покращення готовності до надзвичайних ситуацій за допомогою датчиків [1]. Наприклад, розумні сенсори можуть бути важливими компонентами системи раннього попередження перед посухою, повеннями. В розумних містах раціонально використовують ресурси, вирішують проблеми сміття і віддають перевагу відновлюваній енергії.

Інтелектуальне місто виконує дві важливі задачі:

- збір і передача даних представникам управління;
- налагодження зворотного зв'язку між адміністрацією і городянами, благоустрій середовища.

Ці цілі досягаються за допомогою п'яти основних технологій, що підтримують «Розумні міста»:

1) збір інформації. Це система новітніх сенсорів і технологія відеоаутентифікації, бездротові сенсори, що діють на суші, воді, повітрі та в космосі, роблять можливим збір широкого спектра даних, що охоплюють всі сфери міського життя. Ці дані можна ефективно візуалізувати і збирати. Наприклад, для ранньої діагностики землетрусів або для спостереження за протяжними магістралями, або для біометричного розпізнавання.

2) аутентифікація. Дані, отримані в ході збору інформації, аутентифіковані по місцезнаходженню і терміну давності. Оскільки обсяг міських даних для аутентифікації величезний, для високошвидкісної і точної обробки даних необхідно застосування найсучасніших технологій. Тільки так можливо забезпечити високий рівень аутентифікації в режимі реального часу.

3) моніторинг. Він дозволяє виявляти будь-які відхилення та відправляти цю інформацію в певні відомства в режимі реального часу. Наприклад, в разі виникнення будь-якої події, дані про неї разом з відео передаються у відповідне відомство в режимі реального часу. Таким чином, система сприяє запобіганню злочину, аварії або катастроф.

4) аналіз інформації. Дані, отримані в ході моніторингу, аналізуються в

реальному часі, а найбільш важлива інформація відбирається і передається далі. Наприклад, кондиціонування повітря в будівлях можна налаштовувати більш точно за допомогою інформації про місцезнаходження, що дозволить створити більш сприятливу атмосферу для людей, які в них працюють.

5) хмарні обчислення. Вони являють собою надійну систему резервного копіювання, здатну перенести локальні катастрофи, яка може надавати необхідну для аналізу інформацію. Більш того, для служб, зміст яких змінюється зі зміною ситуації і ходом часу, можлива організація оперативного зворотного зв'язку. У разі виникнення потреби в обробці великих обсягів даних, ресурси гнучко і оперативно перерозподіляються.

Всі ці технології доповнюють корисну дію одна одної та створюють систему поліпшення як повсякденного життя, наприклад інформація про стан на дорогах міста, так і глобальні речі, такі як повені або засухи.

Список використаних джерел:

1. Співтовариство робототехніків [Електронний ресурс]: 5 самых умных городов мира и смарт-технологии, которые они используют / Режим доступа: <https://robot-hunter.com/news/5-samih-umnih-gorodov-mira-i-smart-tehnologii-kotorie-oni-ispolzuyt11521>

СУЧАСНІ ПЕРСПЕКТИВИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ «РОЗУМНОГО МІСТА»

*С. М. ГАЙДЕНКО, канд. екон. наук, ст. викл.
Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
gayd1981@gmail.com*

У сучасних умовах перебудови економічних систем, викликаних вичерпанням їх екстенсивних факторів розвитку, об'єктивною необхідністю зміни технологічних процесів, як наслідок, пріоритетів суспільного розвитку, відбувається зміна фундаментальних основ розвитку національних економік. Парадигма «підприємство – основна ланка соціалістичної економіки» змінюється на парадигму «муніципальне утворення – основа суспільного розвитку», при цьому головною складовою зростання сучасної економіки стає місто. Зміна парадигми приводить до зміни пріоритетів, системи цілей, завдань, способів їх рішення, показників повноти реалізації цілей і ефективності їх досягнення. На місце класичних економічних показників ефективності приходять соціально-орієнтовані показники, які характеризують перехід від технократичних аспектів діяльності до гуманістичних, загально-цивілізаційних, персоніфікованих і індивідуалізованих. Нова парадигма суспільного розвитку

полягає в посиленні ролі муніципальних утворень у забезпеченні якості та рівня життя населення. «Сильні муніципалітети – сильна держава» – сучасне трактування, яке відображає розвиток діалектичної взаємодії таких протилежностей, як «держава» і «муніципалітет» [1].

Сьогодні ключовим завданням стає створення умов для розвитку міст всіх типів, які забезпечують за рахунок зростання власної конкурентоздатності рівномірність економічно-соціального розвитку територій держави. І вирішальну роль тут відіграють не відносини конкуренції, а відносини змагання, взаємодії та взаємодопомоги, засновані на найбільш ефективному використанні обмежених ресурсів, в першу чергу інтелектуальних. Так актуалізується завдання створення умов для розвитку сучасних міст, як інтелектуальних центрів, які забезпечують на практиці пріоритет інформаційних і нематеріальних параметрів міського розвитку над традиційними матеріальними елементами [2], перетворення їх в «розумні міста». При цьому вони можуть бути визначені, як системи, які інтегрують у рамках єдиного міського простору наступні напрямки (основної) діяльності розумна економіка, розумна мобільність, розумне середовище, розумні люди, розумне життя, а також розумне керування. Вони повинні бути з'єднані з традиційними регіональними й неокласичними теоріями міського зростання та розвитку. Зокрема, вони засновані на теоріях регіональної конкурентоспроможності, ефективного використання природних ресурсів, транспортної мобільності й інформаційно-комунікаційних технологій міської економіки, пріоритетного формування людського й соціального капіталів, підвищення якості життя, а також участі громадян у керуванні містами [3].

На наш погляд, у процесі становлення «розумного міста» потрібно враховувати наступні сучасні ключові напрямки: ефективна інноваційна інфраструктура; створення комфортного бізнес-середовища; технологічні платформи на основі бездротових сенсорних мереж; житло, житловий фонд; енергоресурси; інфраструктура; інформаційно-комунікаційні технології; транспорт; охорона здоров'я; освіта; безпека; просторовий розвиток. Результатом цих серйозних, об'єктивно необхідних перетворень стане привабливе для життя «розумне місто», інтегрований у міжрегіональну та міжнародну інтелектуальну мережу, здатне максимально ефективно використовувати доступний йому територіальний і ресурсний потенціал.

Список використаних джерел:

1. Глейзер Э. Л. Триумф города: как наше величайшее изобретение делает нас богаче, умнее, экологичнее, здоровее и счастливее // Экономическая социология. – 2013. – Т. 14. – № 4.
2. Ермак С. Новая городская утопия. Конкурентоспособность муниципалитетов// Эксперт-Урал. 2012. № 33 (521). URL:<http://expert.ru/ural/2012/33/novaya-gorodskaya-utopiya/media/153605/>.
3. Giffinger R., Fertner C., Kramar H., Kalasek R., Pichler-Milanovic N., Meijers E. Smart Cities - Ranking of European Medium-Sized Cities. URL:http://www.smart-cities.eu/download/smart_cities_final_report.pdf.

ЗМІСТ

Секція 1

Проблеми, стан та перспективи розвитку підприємств житлово-комунального господарства та будівництва

Бабасєв В. М. Сучасні особливості процесів субурбанізації у реформуванні адміністративно-територіального устрою України	3
Димченко О. В., Бєлявцева В. В. Реформування адміністративно-територіального устрою: європейські орієнтири	5
Димченко О. В., Сінческул І. Л. Стратегічні сценарії розвитку підприємств міської системи теплозабезпечення	7
Eka Sepashvili. Regional development of Georgia: support competitiveness of the regions	8
Сотник І. М., Сотник М. І., Бойко В. С. Нормування водоспоживання та проблеми розвитку водопровідно-каналізаційного господарства міст.....	10
Палант О. Ю., Водовозов Є. Ю. Переваги застосування динамічних тарифів на послуги підприємств міського електричного транспорту.....	12
Таукешева Т. Д. Стан розвитку житлово-комунального господарства в умовах економічних перетворень.....	13
Владимирова М. С., Канівець Д. О. Стратегія розвитку туристичної діяльності України.....	15
Єсіна В. О., Шейко Є. П., Старікова О. М. Методологія тарифоутворення на базі порівняльного аналізу для підприємств сфери теплопостачання.....	16
Соболева Г. Г., Леонідова В. А. Інноваційний розвиток будівельних підприємств.....	18
Тараруєв Ю. О., Сулейманова К. Е. Особливості антикризового управління на підприємствах житлово-комунального господарства.....	19
Юр'єва С. Ю., Сільчук Г. А. Проблеми енергозбереження на підприємствах водопостачання.....	21
Юр'єва С. Ю., Порохненко А. О. Особливості конкурентоспроможності будівельних підприємств	22
Гайденко С. М. Моделювання впливу техніко-експлуатаційних факторів на зміну показників виробничої програми підприємств міського електричного транспорту.....	23
Рудаченко О. О. Проблемні питання житлово-комунального господарства України.....	25
Рудаченко О. О., Зозуля І. М. Особливості енергозберігаючих технологій в житлово-комунальному господарстві.....	27
Волгіна Н. О., Азарова А. О. Впровадження системного підходу до формування та управління фінансовою стійкістю будівельного підприємства...	28
Соколов Д. В. Основні проблеми застосування методів економічної діагностики.....	29

<i>Mermanishvili T. Urban migration: case of Georgia</i>	31
<i>Мозговий Є. В. Проблеми та шляхи їх вирішення на підприємствах теплоенергетики Харківської області</i>	32
<i>Лісічкін Є. С. Проблеми та відповідальність суб'єктів рішень, які впливають на тарифну політику в галузі водопостачання та водовідведення (приклад КП “Харківводоканал”)</i>	34
<i>Аболхасанзад А. Аналіз діяльності енергетичних підприємств України</i>	37

Секція 2

Регіональна стратегія розвитку господарського комплексу

<i>Волюков В. В., Бубенко П. Т., Дріль Н. В. Регіоналізація та інноваційно-інвестиційний розвиток</i>	39
<i>Бубенко П. Т., Дріль Н. В. Особливості оцінки інноваційного потенціалу підприємств</i>	41
<i>Бубенко П. Т., Панова О. Д. Стейкхолдерський підхід в забезпеченні життєдіяльності великого міста</i>	42
<i>Линник І.Е., Бочаров О. В. Соціальне забезпечення людей з обмеженими можливостями в Україні</i>	44
<i>David Slavata. The housing affordability in czech republic and european countries</i>	45
<i>Бібік Н. В., Рудаченко О. О. Аналіз сучасних засад формування системи фінансового управління України</i>	46
<i>Костюк В. О., Владимірова М. С. Розрахунок впливу інноваційного підприємництва на зростання економічних показників роботи підприємства</i>	48
<i>Волгіна Н. О. Стратегічний розвиток регіональних господарських комплексів як ціль і фактор економічного зростання</i>	49

Секція 3

Питання сталого розвитку урбанізованих територій

<i>Мельник Л. Г., Дегтярьова І. Б., Попов В. С. Сестейновий розвиток урбанізованих територій в умовах третьої та четвертої промислових революцій: досвід ЄС</i>	51
<i>Головачов В. В., Шипулін В. Д. Територіально-просторове планування в системі земельного адміністрування</i>	52
<i>Patrizia Gazzola, Elena Querci. Sustainable Development and the Role of SME's</i>	54
<i>Гнатченко Є. Ю. Перспективи залучення інвестицій в проекти будівництва міської нерухомості методом краудфандингу</i>	55
<i>Гнатченко Є. Ю., Гайко Ю. І. Еколого-містобудівна реновація промислових територій як інноваційний напрямок сталого розвитку міст...</i>	56
<i>Маценко О. М., Хілько Є. В., Ковальова А. В. Стратегічні імперативи економічної переробки відходів та вторинної сировини</i>	58

<i>Pimonenko T., Lyulyov O., Us Y.A. Marketing Instruments to Boost Green Investment Market</i>	59
<i>Dvorkin S. Umweltcontrolling im system allgemeinen controllings: hauptmotive und hauptinstrumente</i>	61
Бурак О. М. <i>Заходи із забезпечення сталого розвитку в Харківському регіоні</i>	63
Соболева Г. Г., Савченко В. М. <i>Проблемні питання поводження з відходами на підприємстві</i>	64
Матвеева Н. М. <i>Зелена економіка як напрям сталого розвитку міста</i>	66
Владимирова М. С., Кришталь В. М. <i>Розвиток урбанізованих територій...</i>	67
Samus P. O., Volgina N. O. <i>The interrelation about city and national ecological biocapacity and footprint</i>	68
Rokutsa I. V. <i>Indie Economics: New Economic Paradigm</i>	70
Сачко К. О., Покуца І. В. <i>Особливості сталого імпорту квіткової продукції з голландських аукціонів</i>	72
Жирова В. О., Покуца І. В. <i>Формування економічної політики будівельних підприємств в умовах сталого розвитку</i>	73
Арсенадзе С. Г. <i>Енергоефективність бюджетної сфери міста Харкова як фактор сталого розвитку</i>	75
Гетта Д. С., О. В. Підлісна. <i>Енергозберігаючі технології у житловому комплексі</i>	76
Бурак О. М., Кириченко А. Ю. <i>Актуалізація напрямків діяльності в сфері надання послуг з поховання</i>	78
Федотова Ю. В. <i>Глобальні міста як актори міжнародних відносин</i>	79
Панова О. Д. <i>Стратегічні складові інтегрованого сталого міського розвитку</i>	81
Тарасенко С. І., Левчук К. О. <i>Сталий розвиток міста: рівневий підхід</i>	82
Кучер М. М., Турчин Є. О. <i>Оцінка процесів розвитку урбанізованих територій: соціальна складова</i>	83

Секція 4

Бізнес і публічне адміністрування в контексті децентралізації

Гурьянова Л. С. <i>Анализ эффективности развития механизмов финансовой децентрализации</i>	86
Карлова О. А., Секірож Я. В. <i>Просторова організація елементів соціальної сфери</i>	87
Чечетова Н. Ф., Лелюк Н. Є. <i>Нові механізми бюджетного процесу на місцевому рівні</i>	89
Бурак О. М., Раїна Д. О. <i>Інтегральна оцінка проходження процесів децентралізації в регіонах України</i>	90
Тютюник І. В. <i>Складові формування податкових розривів в економіці</i>	92
Дериколенко О. М., Маценко О. М., Скрипка Є. О. <i>Економічні основи формування менеджменту енергоефективності житлового сектору</i>	93

Курмаз О. В., Славуа О. І., Сліщенко Ю. О. Децентралізація в Харківській області : результати і тенденції.....	95
Кобушко Я. В., Майборода О. В. Транскордонні інвестиції як інструменти тіньового виведення капіталу	96
Матвєєва Н. М., Цимбалістенко Л. К. Проблемні ситуації процесу публічності формування тарифів	97
Панова О. Д., Баличева К. В. Зарубіжний досвід децентралізації публічного управління	99
Коюда А. П., Коюда А. А. Системы ценностей различных поколений.....	100
Славуа О. І., Драчова С. І. Розвиток територіальної громади за допомогою утилізації ОСВ	101
Матвєєва Н. М., Куц А. В., Попенко О. В. Парадигма функціонування малого підприємництва в умовах децентралізації регіонів	103

Секція 5

Перспективи застосування інформаційних технологій для розвитку міської інфраструктури

Kovalevskiy G. V. The role of information technologies into integral economics of man	105
Kailiuk E. M. Cloud computing in the public sector	107
Груба О. О., Тітяєв В. В., Бочаров Б. П. Економія за допомогою датчиків в системі «розумний будинок»	108
Тітяєв В. В., Лятін М. І. Використання аналізу великих даних «big data» для прогнозування транспортних потоків в мегаполісах	109
Павленко І. О., Тітяєв В. В. Використання інформаційних систем у міському господарстві	110
Шарапа О. В., Погребняк Б. І. Використання технології блокчейн суб'єктами підприємницької діяльності	112
Grynenko V. V. Data mining in digital marketing	113
Тітяєв В. В., Цимлов Д. М. Перспективи застосування smart grid в енергетичній інфраструктурі міста	115
Морозова В. О., Тітяєв В. В., Бочаров Б. П. Підвищення ефективності використання житлової інфраструктури за рахунок впровадження системи «розумний будинок»	116
Тітяєв В. В., Лятін М. І. Смарт-контракти у системі міського господарства	117
Карпенко М. Ю., Гавриленко І. О. Модель розподілу ресурсів у багаторівневій системі управління	119
Прасол В. М., Чечетова Н. Ф. Інформаційні технології в сучасному механізмі розвитку великого міста	120
Владимирова М. С., Чагіна А. Ю. Головні технології розумних міст	122
Гайденко С. М. Сучасні перспективи та тенденції розвитку «Розумного міста»	123

Наукове видання

СУЧАСНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ УРБАНІЗОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції

(22–24 травня 2019 року)

*Матеріали конференції опубліковані в авторській редакції
мовою оригіналу*

Відповідальний за випуск *О. В. Димченко*

Технічний редактор *В. В. Коненко*

Підп. до друку 15.05.2019. Формат 60×84/16.

Друк на ризографі. Ум. друк. арк. 7,6.

Тираж 165 пр. Зам. №

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002.

Електронна адреса: rektorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 5328 від 11.04.2017